

Årsredovisning 2019 för Huddinge kommun

Innehåll

Förord.....	5
Sammanfattning	6
Förvaltningsberättelse	8
Översikt över verksamhetens utveckling	8
Den kommunala koncernen	9
Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	10
Händelser av väsentlig betydelse.....	11
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning.....	12
God ekonomisk hushållning den kommunala koncernen	12
God ekonomisk hushållning kommunen	12
Måluppfyllelse kommunen	12
 Sammanvägd måluppfyllelse	12
Förbättringsområden	13
 Bra att leva och bo	13
 Utbildning med hög kvalitet	19
 Fler i jobb.....	22
 God omsorg för individen.....	24
 Ekosystem i balans.....	25
 Systematisk kvalitetsutveckling.....	27
 Attraktiv arbetsgivare	28
 Sund ekonomi	29
Finansiell analys	31
Balanskravsresultat	41
Väsentliga personalförhållanden	42
Förväntad utveckling.....	47
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	49
Kommunstyrelsen	51
Förskolenämnden.....	52
Grundskolenämnden	53
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden	54
Socialnämnden.....	55
Vård- och omsorgsnämnden	56
Kultur- och fritidsnämnden.....	57
Klimat- och stadsmiljönämnd.....	58
Bygglovs- och tillsynsnämnden.....	59
Bolagens och kommunalförbundets verksamhet	60
Huge Bostäder AB.....	60
Huddinge Samhällsfastigheter AB.....	60
Södertörns Energi AB.....	61
Södertörns Fjärrvärme AB.....	61
Söderenergi AB.....	61
SRV återvinning AB.....	62
Södertörns brandförsvarsförbund	62
Intern kontroll.....	63
Resultaträkning	65

Kassaflödesanalys	66
Balansräkning	67
Noter till resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning, Mnkr	68
Driftsredovisning kommun	78
Investeringsredovisning	78
Redovisningsprinciper	82
Revisionsberättelse	85
Källförteckning - mått	86

Förord

Mitt i Coronakrisen, som ställer det mesta på ända, är det dags att summera år 2019 för Huddinge kommun.

Trots att de ekonomiska förutsättningarna varit tuffa och utmaningarna många så redovisar kommunen ett överskott på 169 miljoner. Det innebär att kommunens överskottsmål på 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag återigen överträffas. De goda ekonomiska resultaten och det faktum att fler privata alternativ släppts in i kommunen har gjort det möjligt att hålla tillbaka den växande låneskulden.

De flesta nämnder visar plusresultat. Totalt summerar nämndernas överskott till närmare 100 mnkr. De stora överskotten förklaras delvis av lägre befolkningstillväxt än planerat men är också resultatet av ett stort ansvarstagande från nämnder, förvaltningar och många medarbetare. Det

är mycket bra. Vi måste fortsätta arbetet med att lära av andra och lägga ännu mera tid på att jämföra, analysera och förändra arbetet. Vi ska bli bäst på att få ut så mycket som möjligt av varje skattekrona i form av god service till medborgarna.

Att kommunens ekonomi är stabil ger oss styrka inför de tuffa år vi har framför oss. Trots svårare tider rustar Huddinge för en stark tillväxt. Planberedskap finns för 15 000 nya bostäder. Det positiva beskedet att Spårväg syd tidigareläggs med fyra år ger goda förutsättningar för Huddinge att växa trots signaler om en vikande konjunktur. Samtidigt prisas vi för vårt arbete med naturvård och friluftsliv. Det visar att det går att växa samtidigt som vi bevarar unik natur.

En förutsättning för att vi ska klara framtidens utmaningar är att vi lyckas behålla och rekrytera rätt personal. Resultaten visar att kommunen är en attraktiv arbetsgivare, men vi behöver stärka vårt arbetsgivarvarumärke ytterligare, satsa på kompetensutveckling och bli bättre på att utnyttja digitaliseringens möjligheter. Sjukfrånvaron är fortfarande för hög, men vi kunde glädjas åt ett positivt trendbrott under andra halvan av året. Öppnandet av Widerströmska gymnasiet, förbättrade skolresultat i årskurs nio, avskaffad kö till kulturskolan, och det faktum att lika många flickor som pojkar besöker våra fritidsgårdar är andra ljuspunkter från året som gått.

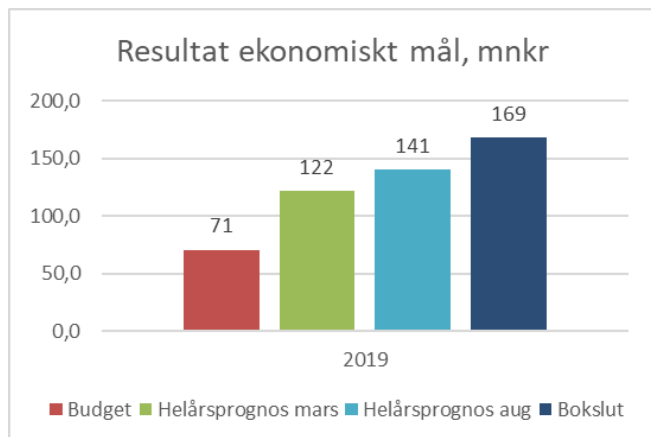
Avslutningsvis vill jag rikta ett stort tack till alla duktiga och engagerade medarbetare i Huddinge kommun, vars yrkesskicklighet gör att vi kan lämna ett bra år för Huddinge kommun och blicka framåt.

Daniel Dronjak

Kommunstyrelsens ordförande (M)

Sammanfattning

Årets resultat (exklusive exploatering och realisationsvinst) för kommunen uppgår till +169 mnkr, vilket motsvarar 2,7 procent av skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning och ett överskott mot budget med 98 mnkr. Inklusive exploateringsresultatet på 24 mnkr, vilket är 66 mnkr lägre än budget, beräknas kommunens resultat till 193 mnkr vilket ger ett överskott mot budget på 32 mnkr.

Det budgeterade resultatet (exkl. exploatering) för 2019 uppgår till 71 mnkr eller 1,1 procent av skatt, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Det är således lägre än kommunens fastställda mål om att nå ett resultat på 2 procent. Resultatet i Mål och budget justerades ner främst på grund av en lägre befolkningstillväxt jämfört med prognos. Nämndernas budgetramar justerades då också ner med 28 mnkr till följd av lägre volymer och ytterligare 5 mnkr i effektivisering för kommunstyrelsen.

Befolkningstillväxten för 2019 blev ytterligare lägre jämfört med budget. Särskilt syns det i förskoleåldern. Befolkningen ökade med 1 procent, att jämföra med en ökning med 1,5 procent i senaste befolkningsprognosen. Det är ett lågt flytt-netto som är den största orsaken till den lägre befolknings-tillväxten.

Nämnderna redovisar ett samlat överskott mot budget på 97 mnkr. Till stor del förklaras överskotten av lägre volymer inom förskolan, grundskolan och inom vård- och omsorgs-nämndens verksamheter. Samtidigt som vård- och omsorgs-nämnden redovisar ett positivt resultat (+19 mnkr) redovisas fortsatt stora underskott för verksamheter i egen regi, främst inom äldreomsorgens hemtjänst. Förskolenämnden redovisar ett överskott på 30 mnkr varav 15 mnkr avser återbetalning av tidigare års underskott. Klimat- och stadsmiljö-nämnden redovisar ett underskott (-16 mnkr) som främst avser vinterväghållning och barmarksunderhåll. Övriga nämnders redovisar överskott eller resultat nära noll.

Resultatet för bolagskoncernen (sammanställda räkenskaper) uppgår till 316 mnkr, vilket är 201 mnkr lägre jämfört med föregående år. Resultatet hänför sig främst till kommunens och Huga Bostäders utfall. Det lägre resultatet förklaras framförallt av att Huga Bostäder påverkas av jämförelsestörande intäkter kopplat till större fastighetsförsäljningar 2018. Samtliga bolag och kommunalförbund redovisar resultat som är positiva eller nära noll.

Självfinansieringsgraden av investeringar uppgår till 76 procent för kommunen och 72 procent för kommunkoncernen. För kommunen är det sämre än för 2018 (81%) och för koncernen väsentligt sämre (139%) vilket till stor del beror på engångseffekter av fastighetsförsäljningar under 2018 i Huga Bostäder. Kommunens externa låneskuld uppgår till 5,5 miljarder kronor per 31 december. Det är en ökning med 223 mnkr jämfört med bokslutet för 2018 och motsvarar en låneskuld på cirka 48 tkr per invånare. Den externa låneskulden ska inte överstiga 85 tkr per invånare.

Kommunens sjukfrånvaro 2019 är 7,9 procent. Det är främst de längsta sjukfrånvarofallen (över 180 dagar) som har minskat. Den korta sjukfrånvaron är kvar på samma nivå som föregående år. Kommunens sjukfrånvaro är dock fortfarande högre än det senaste uppmätta läns-genomsnittet. Kommunen fortsätter sin särskilda uppföljning av sjukfrånvaroärenden över 180 dagar.

Nämnderna bedömer i sina verksamhetsberättelser att arbetet med utvecklingsåtaganden och internkontrollåtgärder till stor del har följt plan. Bedömningen av färdigställda bostäder 2019 antyder att kommunen behöver arbeta med åtgärder för att kunna hålla den höga nivån på bostadsbyggandet som krävs de närmaste åren. Kommunen arbetar med åtgärder som till exempel handlar om Huddinges varumärke, attraktivitet för byggherrar och ökad kunskap om målgrupper. Meritvärdet för eleverna i årskurs 9 har fortsatt att öka. Andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har däremot minskat för båda könen. Även andelen som uppnått behörighet till gymnasieskolan har minskat. En ny e-tjänst har införts och lett till att kommunen idag inte har någon kö till Kulturskolan.

Kommunen bedömer att bolagens verksamheter i stort följer fastställda planer för året.

Konjunkturen mattas av och sysselsättningsökningen blir svagare framöver. Skatteunderlagets utveckling blir lägre än de senaste åren samtidigt som det demografiska trycket ökar för kommunsektorn. Huddinge planerar att växa kraftigt med stora investeringar i infrastruktur och i kommunal service. En god planering av utbyggnad och kontroll över kom-

munkoncernens ekonomi är viktig för att finansiera tillväxten. Framöver kommer det inte gå att rekrytera personal i samma takt som behoven växer. Att vara en attraktiv arbetsgivare för att behålla och nyrekrytera kommer att vara en utmaning då konkurrensen om personal är stor. Huddinge kommun har ett positivt ekonomiskt resultat och en kostnadsnivå som i jämförelse med andra indikerar att det är möjligt att bli effektivare. Verksamheterna kommer att behöva att kontinuerligt effektivisera genom ett fortsatt jämförelsearbete och utveckla smartare arbetssätt med till exempel digitalisering som stöd.

God ekonomisk hushållning

Sammantaget bedöms kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning (Bra att leva och bo, Utbildning med hög kvalitet, Fler i jobb, God omsorg för individen, Ekosystem i balans, Systematisk kvalitetsutveckling, Attraktiv arbetsgivare) vara uppfyllda under året.

Bedömningen är att kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning är uppfyllda för året.

En samlad bedömning av kommunens finansiella mål, verksamhetsmål samt av munkoncernens positiva resultat över tid är att koncernen uppfyller kriterierna för god ekonomisk hushållning.

Förvaltningsberättelse

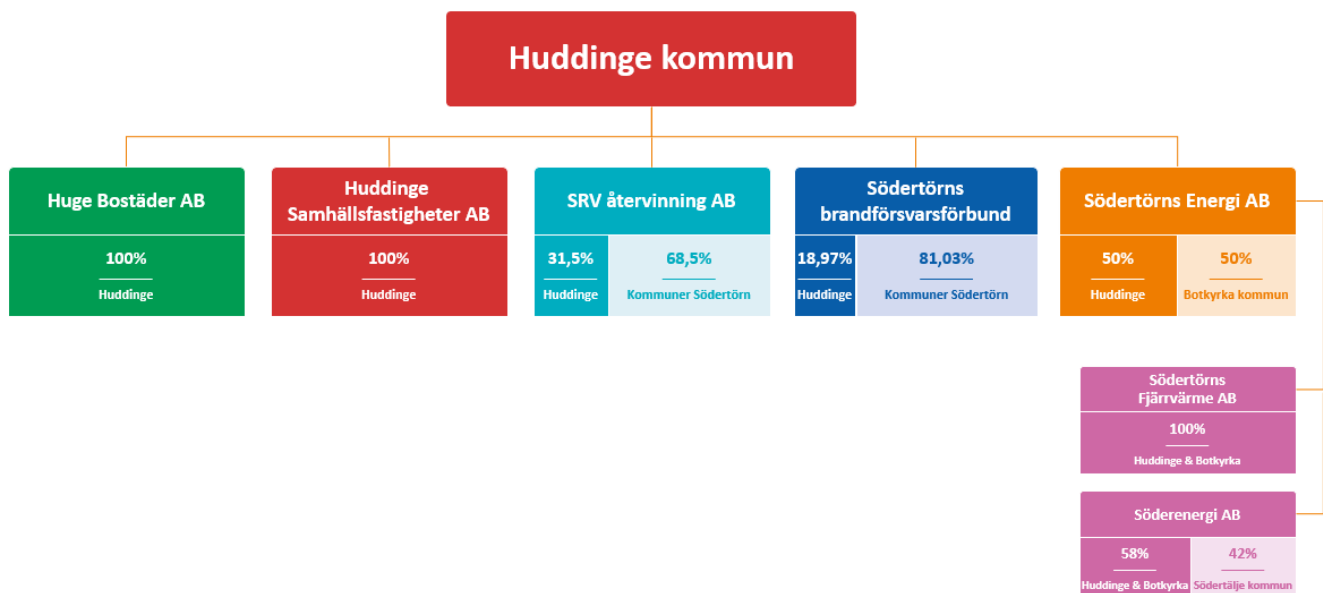
Översikt över verksamhetens utveckling

Fem år i sammandrag

Den kommunala koncernen	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter	2 565,6	2 713,3	2 835,7	2 947,5	2 846,3
Verksamhetens kostnader	6 790,4	7 172,6	7 558,4	7 686,4	7 975,2
Årets resultat	436,7	337,7	779,0	516,7	315,8
Soliditet	32,3	33,5	37,6	37,5	37,9
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser	19,9	21,8	26,5	27,5	28,6
Nettoinvesteringar, Mnkr	926	926	975	780	1 245
Självfinansieringsgrad	81	88	107	139	72
Låneskuld	6 644	6 616	5 681	5 277	5 506

Kommunen	2015	2016	2017	2018	2019
Antal invånare 31/12	105 311	107 538	110 003	111 722	112 848
Utdebitering, kr	19,85	19,87	19,87	19,87	19,87
Egen skattekraft i relation till rikets	103	103	103	103	102
Antal årsarbetare	5 341	5 463	5 504	5 517	5 500
Personalkostnader, Mnkr	3 141	3 339	3 504	3 693	3 786
Verksamhetens intäkter, Mnkr	1 161	1 306	1 408	1 282	1 262
Verksamhetens kostnader, Mnkr	6 089	6 558	6 758	6 950	7 124
Skatteintäkter och statsbidrag, Mnkr	5 117	5 382	5 757	5 941	6 166
Nettokostnad i % av skatteintäkter och statsbidrag	98,3	99,7	95,1	97,6	97,4
Resultat, Mnkr	138,2	125,8	352,5	184,1	193,0
Nettoinvesteringar, Mnkr	306,3	394,0	303,3	389,5	439,4
Nettoinvesteringar i % av verksamhetens nettokostnader	6,1	7,3	5,5	6,7	7,3
Anläggningstillgångar, Mnkr	10 888	11 024	11 357	12 575	13 234
Soliditet, %	36,6	36,9	39,6	37,4	37,1
Soliditet inkl. totala pensionsförpliktelser, %	21,3	22,2	25,4	24,7	25,2
Borgensåtaganden, kr/inv.	14 769	13 947	11 788	6 371	6 016
Självfinansieringsgrad, %	78	61	158	81	76
Låneskuld	5 970	5 963	5 093	5 238	5 461

Den kommunala koncernen

Huddinge kommunkoncern består av två helägda bolag, två delägda bolag och ett kommunalförbund som tillsammans med kommunen utgör en ekonomisk enhet gentemot omvärlden. Den sammanställda redovisningen omfattar denna enhet.

Huddinge kommun - kommunens organisation

Högsta beslutande organ i Huddinge kommun är kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen förbereder de ärenden som ska tas upp i kommunfullmäktige och är också ansvarig för att fullmäktiges beslut verkställs. För varje verksamhet i kommunen finns en politisk ansvarig nämnd.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Omvärldsanalys

Under 2019 har vi sett en avmattning i såväl den svenska som den globala konjunkturer. Både BNP och arbetsmarknaden i Sverige har utvecklats svagare än tidigare år. Efter flera år med högkonjunktur är det en naturlig utveckling men den har förstärkts av den osäkerhet som brexit och handelskonflikten mellan USA och främst Kina har medfört. Osäkerheten kring handelskonflikten har dämpats något under slutet av 2019 då tonläget mellan parterna har förbättrats och de har ingått ett ”fas ett” avtal. Avtalet har dock beskrivits mer som en vapenvila än ett slut på konflikten och läget är fortfarande känsligt. Även kring brexit har osäkerheten dämpats något under de senaste månaderna då ett utträdesavtal till slut accepterades men även 2020 kommer att präglas av osäkerhet kring hur relation mellan Storbritannien och EU ska se ut. Det så kallade coronaviruset och riskerna för dess spridning påverkar världsekonomin negativt och det råder stor osäkerhet kring hur kraftig den påverkan kommer att bli. OECD har sagt att coronaviruset innebär den största faran för den globala ekonomin sedan finanskrisen.

Lägre tillväxt

Den årliga BNP-tillväxt blev 1,2 procent 2019. Det kan jämföras med en tillväxt på 2,2 procent för 2018. Konjunkturinstitutets prognos är att tillväxten kommer att dämpas ytterligare under 2020 till 1,0 procent. Resursutnyttjandet var något högre än normalt under 2019 men förväntas bli något lägre än normalt 2020 och 2021.

Inflationen och reporäntan

Den 18 december beslutade riksbanken trots avmattningen i ekonomin att höja reporäntan från minus 0,25 procent till 0 procent. Perioden med negativ reporänta som varat sedan februari 2015 är därmed över. Räntan förväntas dock vara låg under en lång tid framöver. Riksbankens egna prognos är att reporäntan inte ändras de närmaste två åren. I december 2019 var årstakten på inflationen enligt KPIF 1,7 procent (KPI 1,8%). Riksbankens prognos är att inflationen 2020 blir något svagare än för 2019 för att därefter stiga mot 2 procent.

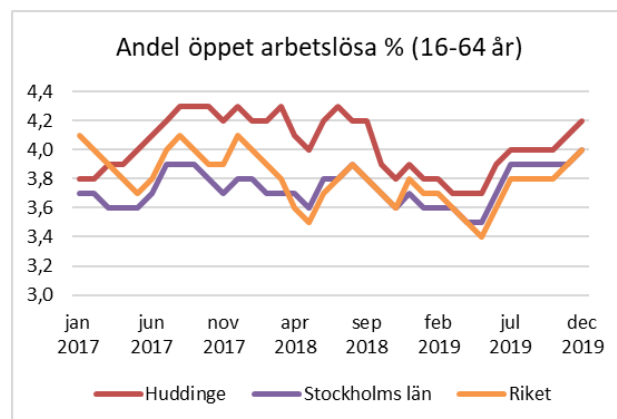
Högre arbetslöshet

Under 2019 ökade arbetslösheten i riket. Antalet hos arbetsförmedlingen inskrivna arbetslösa ökade för både kvinnor och män, för inrikes och utrikes födda och oavsett utbildningsnivå. Långtidsarbetslösheten började också att öka. Framför allt bland de med längst tider utan arbete, två år och mer. Sysselsättningen har under 2019 utvecklats nå-

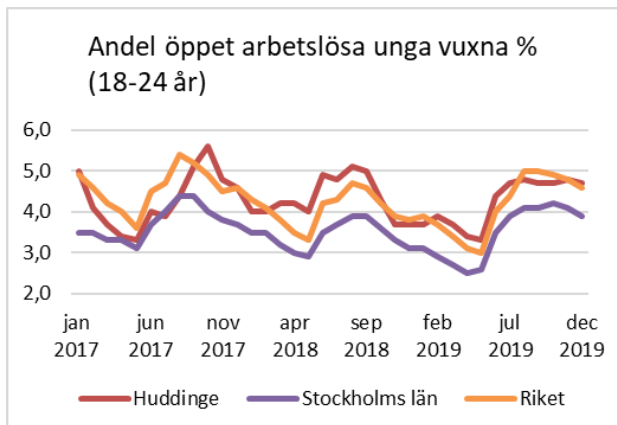
got svagare än tidigare år och konjunkturinstitutet prognostiserar att tillväxten i sysselsättningen fortsätter vara svag under de närmsta åren. Arbetskraftsdeltagandet har ökat under de senaste åren och väntas fortsätta göra det 2020 och 2021. Arbetslösheten kommer därmed fortsätta att öka de två kommande åren och konjunkturinstitutet prognostiserar 7,4 procent arbetslöshet 2021. I december 2019 var den säsongsrensade och utjämnade arbetslösheten 6,9 procent.

Arbetsmarknad i Huddinge

Huddinge följer år 2019 ett liknande mönster som länet och riket när det gäller andelen öppet arbetslösa, lägre under våren och högre på hösten. I december 2019 var 4,2 procent av den registerbaserade arbetskraften, 16-64 år, öppet arbetslösa i Huddinge. Det motsvarar 1 173 kvinnor och 1 223 män. Detta är en ökning jämfört med december 2018 då andelen var 3,9 procent. Jämfört med länet och riket har Huddinge något högre andel öppet arbetslösa år 2019. Definitionen av öppet arbetslös är att en person är utan arbete, aktivt söker arbete och omgående kan ta ett arbete.

Arbetslösheten bland unga, 16-24 år, var fram till september lägre jämfört med år 2018. Från september till december har antalet öppet arbetslösa varit högre jämfört med år

2018. I december 2019 var det 98 kvinnor och 174 män, 16-24 år, som var öppet arbetslösa vilket motsvarar 4,7 procent av den registerbaserade arbetskraften. I riket är motsvarande andel 4,6 procent och i länet 3,9 procent i december 2019.

Huddinge fortsätter växa men i långsammare takt

Den 31 december 2019 var folkmängden i Huddinge kommun 112 848, en ökning med 1 126 personer. Det motsvarar en procentuell befolkningsökning på 1 procent år 2019. Befolkningsökningen är lägre jämfört med befolkningsprognosen för Huddinge 2019. Det är även en låg befolkningsökning jämfört med tidigare år. Under 2000-talet är det enbart år 2002-2004 som haft lägre procentuell ökning på befolkningen. Under 2000-talet har den procentuella befolkningsökningen i Huddinge legat på i genomsnitt 1,56 procent per år.

Sveriges befolkning fortsätter att öka men inte på samma nivåer som tidigare år. 2019 års ökning på dryga 97 000 personer i Sverige var lägre än de senaste årens historiskt stora folkökning, 11 procent lägre än 2018 och 32 procent lägre än toppnoteringen 2016. Att folkökningen förra året var lägre än de föregående åren förklaras till stor del av det minskade antalet invandrare. Även i Stockholms län var det den lägsta procentuella befolkningsökningen sedan 2004, i länet ökade befolkningen med 1,41 procent år 2019.

En anledning till att befolkningen i Huddinge ökar är att det föds fler än det dör, vilket betyder att Huddinge har ett födelsenetto som är positivt. De senaste 10 åren har födelsenettet i Huddinge i genomsnitt per år legat på 700, år 2019 är födelsenettet 635. Födelsenettet står för 57 procent av den totala befolkningsökningen år 2019. Den andra anledningen till att befolkningen i Huddinge ökar är att antalet inflyttare till kommunen är högre än antalet utflyttare från kommunen, vilket skapar ett positivt flyttnetto. De senaste 10 åren har flyttnettot i Huddinge legat på i genomsnitt dryga 1 000 per år, år 2019 är flyttnettot 395.

Detta låga flyttnetto är den största orsaken till den låga befolkningsökningen i Huddinge år 2019. Flyttnettot står för 35 procent av den totala befolkningsökningen år 2019. Flyttnettot kan delas upp på inrikes flyttnetto och utrikes flyttnetto. När det gäller inflyttning till Huddinge så syns en liten ökning i antalet inrikes inflyttare till Huddinge jämfört med tidigare år. De inflyttare som kommer till Huddinge från utlandet har däremot minskat jämfört med 2018. Antalet utflyttningar som sker från Huddinge till annan kommun i Sverige ökar medan de utflyttningar som går till utlandet är något lägre jämfört med tidigare år. År 2019 hade Huddinge ett stort negativt inrikes flyttnetto. Det negativa nettot var störst till kommuner inom länet. När det gäller utrikes flyttnetto var det år 2019 positivt, men på lägre nivåer jämfört med senaste två åren.

Den kvartalsvisa statistiken 2019 för Huddinge visar att det för kvartal 1 var en större ökning av antalet invånare jämför med kvartal 1 de senaste åren. För kvartal 2 och 3 var befolkningsökningar något lägre jämfört med motsvarande perioder tidigare år. Den stora skillnaden jämfört med tidigare syns i kvartal 4, då befolkningen i Huddinge knappt ökade. Det beror på att Huddinge kvartal 4 hade ett negativt flyttnetto.

Huddinge har en ung befolkning, näst yngst av alla kommuner då medelåldern jämförs. Majoriteten av befolkningen i kommunen, 62 procent, är mellan 18–64 år, andelen invånare mellan 0–17 år är 25 procent och 13 procent av invånarna är 65 år eller äldre. Under 2019 har antalet barn i förskoleåldern (1–5 år) minskat med 217 barn jämfört med 2018. Jämfört med befolkningsprognosen, som skapades i april 2019, syns skillnader gällande antal barn i åldern 1–5 år, som blev färre än prognostiserat. För åldersgrupperna 6–9 år och 10–15 år skedde en ökning med 101 respektive 179 barn. För ungdomar mellan 16–19 år skedde en ökning med 202 personer vilket blev 60 personer fler än prognostiserat. Personer mellan 65–74 år minskade med 69 personer medan åldersgruppen 75 år eller äldre ökade med 364 personer, jämfört med 2018.

Händelser av väsentlig betydelse

Den enskilt viktigaste händelsen är tidigareläggningen av planeringen för Spårväg syd. Detta är av stor betydelse för kommunen och påverkar hela kommunens utveckling.

Under året har tre större planprogram omfattande totalt cirka 10 000 bostäder tagits fram för godkännande under början av 2020. Sammanlagt pågår planering av mer än 15 000 bostäder. För att nå de långsiktiga målen behöver åtgärder genomföras för att bostadsbyggandet ska kunna vara högt över tid i skiftande konjunkturer.

Samtidigt som kommunen planerar för ett högt bostadsbyggande och en kraftig befolkningstillväxt har ökningstakten varit lägre de två senaste åren. Ett skäl till att befolknings-tillväxten dämpats något berodde på att utflyttningen till andra kommuner inom länet ökade.

I början av året fick kommunens servicecenter nya lokalerna med fler frontdiskar, vilket har gett kortare köer och fler invånare kan få samhällsvägledning.

Resultat visar på en fortsatt ökning av meritvärdet för eleverna i årskurs 9. Ökningen av meritvärdet beror på ett antal faktorer: en högre andel högpresterande elever som får högsta betyg i enskilda ämnen, att gruppen nyanlända har en positiv resultattrend, och att flickorna uppnått ett rekordhögst meritvärde.

Ett nytt gymnasie, Widerströmska gymnasiet, öppnades i Flemingsberg. Skolan erbjuder fyra program; ekonomi, natur, teknik och vård och omsorg. Gemensamt för hela skolan är ett fokus på life science. Widerströmska gymnasiet kommer ha ett nära samarbete med högskolorna i området för att ge eleverna goda förutsättningar för att studera vidare efter studenten.

Glömstahallen invigdes i september, efter färdigställandet av en fullstor idrottshall, med nya löparbanor och en 7spelsplan med konstgräs.

Kommunen har återigen fått första pris som länets bästa friluftskommun. Detta är en bekräftelse på kommunens framstående arbete inom naturvård och friluftsliv.

Kommunens totala sjukfrånvaro har minskat under året. Det är främst de längsta sjukfrånvarofallen (över 180 dagar) som har minskat. Den korta sjukfrånvaron är kvar på samma nivå som 2018. Sjukfrånvaron är dock fortfarande högre än det senaste uppmätta länsgenomsnittet.

Huddinge kommun befinner sig i stark utveckling med stora satsningar inom infrastruktur och bostadsbyggande samtidigt som kommunens kvaliteter inom naturvård och stadsmiljö värnas och förstärks. Det ställer krav på en kommunal organisation som är ändamålsenlig för den utveckling och de åtaganden som kommunen har. Med detta som mål infördes en ny politisk organisation från och med den 1 januari 2019.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

God ekonomisk hushållning den kommunala koncernen

Enligt kommunallagen ska kommuner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Huddinge kommun har definierat ett antal mål för kommunens verksamhet och ekonomi. Utöver detta ska en balans finnas mellan de löpande intäkterna och kostnaderna inom hela kommunkoncernen. Sammantaget redovisar kommunkoncernen ett positivt resultat åren 2015-2019. En samlad bedömning av kommunens finansiella mål, verksamhetsmål samt av kommunkoncernens positiva resultat över tid är att koncernen uppfyller kriterierna för god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning kommunen

Kommuner ska enligt kommunallagen ange mål och riktlinjer för ekonomi och verksamhet, vilket är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Huddinge kommuns finansiella mål för god ekonomisk hushållning definieras av de mål och delmål som finns för Sund ekonomi. Verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning är de mål och delmål som finns för Bra att leva och bo, Utbildning med hög kvalitet, Fler i jobb, God omsorg för individen, Ekosystem i balans, Systematisk kvalitetsutveckling samt Attraktiv arbetsgivare. En samlad bedömning av de finansiella målen och verksamhetsmålen är att måluppfyllelsen anses vara god och att kommunen därmed uppfyller kriterierna för god ekonomisk hushållning.

Måluppfyllelse kommunen

Sammanvägd måluppfyllelse

Bedömningen av måluppfyllelsen för 2019 är att den är god för de övergripande målen Bra att leva och bo, Utbildning med hög kvalitet, Fler i jobb, God omsorg för individen, samt för de strategiska målen Systematisk kvalitetsutveckling, Attraktiv arbetsgivare och Sund ekonomi.

Ekosystem i balans bedöms som godtagbar med motiveringen att två av fem delmål bedöms till godtagbar. Verksamheterna har arbetat aktivt med åtgärder för att förbättra

miljö och klimat, för kommunen som helhet bedöms att målen som är uppsatta för 2021 riskerar att inte uppnås.

Redovisade resultat och arbetet med mål och åtaganden bedöms sammantaget vara i nivå med vad som planerades för året och den sammanvägda bedömningen är att kommunens måluppfyllelse är god.

Förbättringsområden

Den sammanvägda bedömningen av måluppfyllelsen visar på goda resultat. Utifrån redovisade avvikelser lyfts några områden fram att prioritera och förbättra för att kommunen ska öka måluppfyllelsen ytterligare.

- Utveckla arbetet med varumärket utifrån bostads-, näringslivs- och arbetsgivarperspektiv, vilket delvis kommer ske genom utvecklingsåtaganden som fastställts i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2020.
- Resultat och redovisning av analyser visar på behov av att fortsätta utveckla arbetet för ökad jämlikhet.
- Fortsatt arbetet för att öka andelen elever med gymnasieexamen av samtliga elever i årskurs 3.

Bra att leva och bo

Sammantaget bedöms måluppfyllelsen för målet vara god.

Sex nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god, två nämnder gör bedömningen godtagbar, en nämnd har inte gjort någon bedömning.

Antalet färdigställda bostäder bedöms bli under etappmålet för året. Positivt är att arbetet med Spårväg syd kommer att tidigareläggas.

Invånarnas samlade bedömning av kultur-, idrotts- och motionsutbudet har försämrats jämfört med föregående mätning. Huddinge har åter blivit utsedd till bästa friluftskommunen i länet.

Utvecklingen av kommunens servicecenter har gett goda resultat. Tillgängligheten på kommunens webbplatser har förbättrats i enlighet med nya webbtillgänglighetsdirektivet.

Valdeltagandet i val till Europaparlamentet blev strax under riksnittet, en ökning med 2,9 procent jämfört med 2014.

Ökat bostadsbyggande

Måluppfyllelsen bedöms sammantaget som godtagbar. Bedömningen görs utifrån grad av måluppfyllelsen, där antalet färdigställda bostäder bedöms bli under etappmålet, samt utifrån genomförda viktiga utvecklingsåtaganden.

Fyra nämnder redovisar under målet där en anger mycket god måluppfyllelse, en anger god måluppfyllelse och två gör bedömningen godtagbar måluppfyllelse.

Antal färdigställda bostäder				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (antal)	864	651	997	
Inom Spårvägs syds influensområde (antal)		518	815	

- Genomföra åtgärder för att förbättra resultaten avseende Ekosystem i balans.
- Analyser av resultat och hur vi ligger till i jämförelser med andra kommuner och verksamheter, som leder till utveckling och förändring av verksamheterna behöver utvecklas ytterligare.
- Fortsätta arbetet med att säkerställa lokalförsörjningsbehovet, inklusive ökat samnyttjande av lokaler inom ramen för lokalförsörjningsprocessen.
- Rekrytera och behålla behörig och kompetent personal är en fortsatt utmaning.
- Fortsätta det långsiktiga systematiska och aktiva rehabiliteringsarbetet för att minska kommunens sjukfrånvaro.

Varav (%)	2016	2017	2018	2019
Småhus	13	35	20	
Flerbostadshus	87	65	80	
Hysesrätter	65	0	27	
Bostadsrätter	35	100	73	
Antal bostäder som fått byggstart				
	2016	2017	2018	2019
Totalt antal	1 254	438	486	607
Varav (%)				
Småhus	11	61	38	46
Flerbostadshus	89	39	62	54

Statistik för nytilllkommande bostäder under året saknas ännu. Bedömningen är att resultatet kommer att ligga under etappmålet och under förra årets resultat. Orsaken bedöms bero på komplikationer i projekt i genomförandeskede och att byggherrar valt att senarelägga etapper. Antalet bostäder som påbörjas under året ligger också under etappmålet. Flera projekt har försenats till följd av att mer omfattande utredningar har bedömts behövas eller att byggaktörerna i vissa fall önskat förändringar av projekten. Att måluppfyllelsen för delmålet trots det bedöms som godtagbart beror dels på att ett flertal stora planprogram tagits fram, vilket innebär att det finns en god planberedskap för fler bostäder. En annan viktig händelse som påverkar bostadsbyggandet positivt är arbetet med Spårväg syd tidigareläggs och kan påbörjas 2020.

Det genomsnittliga utfallet per år behöver öka för att kommunens mål om 20 000 bostäder till 2030 ska kunna uppnås. De bostäder som färdigställs nu är följden av projekt som påbörjades innan kommunen fattade beslut om en ökad am-

bitionsnivå. Det kommer att ta flera år innan den ökade ambitionsnivån slår igenom i resultaten. Kommunen har dock en god planberedskap.

Förbättrad infrastruktur

Måluppfyllelsen bedöms sammantaget som god. Två nämnder rapporterar på delmålet varav den ena bedömt måluppfyllelsen som god, den andra som godtagbar.

Andel invånare som har max 500 m gångavstånd till kollektivtrafikhållplats med en turtäthet på 20 minuter eller bättre i rusningstid				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	84	84	84	*
Betygsindex för invånare som är nöjda med kommunens kommunikationer				
	2013	2015	2017	2019
Totalt (Index 1-100)	69	67	66	68
Kvinnor	70	68	65	69
Män	68	66	66	66
Ranking i länet	7/12	8/21	9/19	5/19
Sammanhängande cykelstråk som följer cykelplanens utformning				
	2014	2015	2016	2017
Antal kilometer				8,7
Andel med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s				
	2015	2016	2017	2019
Hushåll (%)	82	85	90	*
Arbetsställen (%)	70	73	83	*

*resultat kommer i april 2020

Betygsindex för nöjdhet med kommunens kommunikationer har ökat något. Kommunen har klättrat i ranking i jämförelse med övriga kommuner i länet.

Den enskilt viktigaste händelsen är tidigareläggningen av planeringen för Spårväg syd. Detta är av stor betydelse för kommunen och påverkar hela kommunens utveckling. Arbetet med att färdigställa vägplan och godstrafikplan är försenat, däremot har beslut om beläggningsplan fattats.

Beläggningsprogrammet för 2019 beslutades av klimat- och stadsmiljönämnden. En del avvikelser gentemot planerade gator har gjorts, då budgeterade medel inte räckt till för alla gator. Detta på grund av att mer omfattande åtgärder har behövt göras än planerat. Försöksverksamhet med sopsaltning har genomförts på fyra utvalda stråk vintersäsongen 2018/2019 och fortsätter även vintern 2019/2020.

Utbyggd samhällsservice i takt med bostadsbyggandet

Måluppfyllelsen bedöms sammantaget som god. Bedömningen görs utifrån måtten nedan samt att planerat arbetet löpt enligt plan. Sex nämnder bedömer måluppfyllelse för

detta delmål, där en bedömer måluppfyllelsen som mycket god, tre bedömer den som god, och två som godtagbar.

Andelen som fått sitt förstahandsval				
	2016	2017	2018	2019
Förskolan (kommunala och fristående)	81	82	94	97
Kommunala grundskolor	81	81	91	81
Gymnasiet (kommunala och fristående skolor i hela länet)	63	67	67	66

Andelen som fått sitt förstahandsval i förskolan har ökat till en hög nivå (97%). Andelen som fått sitt förstahandsval till grundskolan har sjunkit från 91 procent till 81 procent. Andelen är i nivå med 2017.

Arbetet med att se över planerings- och beställarprocessen för nya verksamhetslokaler har gjorts. Samhällsbyggnadsprocessen och lokalplaneringsprocessen utvecklas i rätt riktning med det återstår ännu mycket arbete.

En process har tagits fram för att säkerställa ett gott mottagande av privata aktörer som vill bygga och driva offentlig verksamhet i kommunen.

Arbete med att samutnyttja kommunens lokaler sker. Till exempel planerar kultur- och fritidsnämnden en flytt av kulturskolan till nya skolan Aspen/Palmen i samverkan med grundskolenämnden. Arbete med att inventera lokaler för att kartlägga möjligheterna till samutnyttjande är försenat.

Under året har Widerströmska gymnasiet i Flemingsberg öppnat och Glömstahallen har invigts. Kultur- och fritidsnämnden har beslutat att lägga ned biblioteket i Trångsund på grund av bristfälliga lokaler som inneburit ineffektivt resursutnyttjande, arbetsmiljöproblem och att verksamheten inte tillgodoser efterfrågade behov och önskemål. Samtidigt har biblioteket i Skogås utökats.

Fler är nöjda med natur-, kultur- och fritidsutbudet

Måluppfyllelsen bedöms sammantaget som godtagbar utifrån att invånarnas samlade bedömning av både kultur-, idrotts- och motionsutbudet har försämrats samt att flera planerade utvecklingsåtaganden är försenande. Tre nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god och en gjort bedömningen mycket god.

Andel invånare som ofta promenerar på leder i skogen eller motionerar på elljusspår				
	2011	2014	2016	2018
Totalt (%)	32,5	34,5	34	36
Kvinnor	34,6	30,9	36	34
Män	29,2	37,7	32	36

Invånarnas bedömning av kulturutbudet				
	2013	2015	2017	2019
Totalt (Index 1-100)	61	62	61	56
Kvinnor	62	63	65	54
Män	60	61	57	58
Ranking i länet	2/20	5/20	7/19	-
Invånarnas bedömning av idrott- och motionsutbudet				
Totalt (Index 1-100)	61	63	65	59
Kvinnor	61	63	64	57
Män	62	63	65	60
Ranking i länet	4/19	4/20	4/19	-
Antal besök på biblioteken				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (tusental)	387	367	356	329

Invånarnas samlade bedömning av kulturutbudet har minskat något sedan 2017. Kommunen och föreningslivet har inte gjort några större förändringar vad gäller utbudet av kulturupplevelser under de senaste åren. Befolkningen har ökat samtidigt som utbudet inte har gjort det, vilket kan vara en bidragande orsak till sämre resultat. En annan förklaring kan vara att undersökningen sammanföll med en stängning av biblioteket i Flemingsberg för flytt av verksamhet till nya lokaler. Flera av de kommuner som Huddinge jämför sig med har även fått sämre resultat med undantag för någon enstaka kommun.

Bedömningen av idrott- och motionsutbudet har blivit sämre jämfört med tidigare år. Orsaken till detta är troligtvis flera, bland annat har Huddingehallen minskat öppettiderna på grund av nya brandskyddsregler som innebar en minskning av det maximala antal besökare som får vistas i simhallen under samma tid. I början av året drabbade stormen Alfrida Stockholmsområdet, vilken medförde att flera av kommunens motionsspår var obrukbara under lång tid. Även här har de kommuner som Huddinge jämför sig med försämrade resultat, återigen med undantag för någon enstaka kommun.

Minskningen av besökare till biblioteken förklaras med att Flemingsbergs bibliotek stängde under en period. Dessutom genomfördes en stor om- och utbyggnation av Skogås och barn- och ungdomsavdelningen på Huvudbiblioteket stängdes för upprustning under en period. Att biblioteken ändå har kunnat hålla besökstappen nere, tyder på att biblioteken generellt uppvisar en positiv trend med ökade besöksvolymmer.

Arbetet med att utveckla rutiner för framtagandet av offentlig konst är försenat liksom utvärderingen av biblioteksprogrammet.

Huddinge kommun har återigen blivit utsedd till den bästa friluftskommunen i länet. Antalet besökare vid huvudentrén

i Paradiset naturreservat ökar och årsmålet har nåtts med råge.

Ökad trivsel och trygghet i Huddinges områden

Måluppfyllelsen bedöms sammantaget som god. Fyra nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god, en nämnd har gjort bedömningen mycket god och en nämnd har gjort bedömningen godtagbar.

Andel vuxna som trivs mycket bra i sitt bostadsområde*				
	2009	2012	2014	2018
Totalt (%)	56	57	58	56
Kvinnor	60	60	60	59
Män	52	54	55	52
Snättringe				82
Flemingsberg				31
Andel vuxna som upplever sitt område som tryggt kvällstid*				
Totalt (%)		64	65	70
Kvinnor		56	55	61
Män		74	75	82
Gladö-Lissma				89
Vårby		34	39	50
Andel elever i åk 9 som trivs mycket bra i sitt bostadsområde*				
	2010	2012	2018	
Totalt (%)	49	54	55	
Flickor	46	51	49	
Pojkar	52	60	61	
Länna	-	-	76	
Vårby	17	29	36	
Andel elever i åk 9 som upplever sitt bostadsområde som tryggt på kvällstid* **				
	2018			
Totalt (%)	63			
Flickor	49			
Pojkar	77			
Ranking i länet	-			
Länna	81			
Vårby	50			

* Resultat på områdesnivå visar högst och lägst siffra år 2018 för kommundelarna. Det tidigare administrativa området Vårby motsvarar nuvarande kommundel Vårby.

** Befolkningsundersökningen för unga 2018 är inte formulerad på samma sätt som tidigare års resultat från Stockholmsenkäten och därför görs inte jämförelser över tid.

Resultatet i befolkningsundersökningen visar på skillnader i upplevd trygghet mellan kön och geografiska områden. Utifrån lägesanalyser anpassas åtgärder för att möta de behov som föreligger i respektive kommun. Som ett resultat av

analyser anställdes under hösten en operativ samordnare för att jobba med trygghetsfrågor i Flemingsberg.

Operativa samordningsgruppen (OSG) identifierade under 2019 Flemingsberg som ett område i behov av extrainsatta resurser för att öka trivselen och tryggheten. Förebyggande-teamet gjorde insatser riktade till barn och unga. Inför sommaren gjordes en gemensam planering genom OSG för att optimera kommunens närvaro. Aktiviteter avlöste varandra, de flesta i utemiljöer mellan gårdarna eller i parken. Under sommaren var läget i Flemingsberg lugnt utan större tillbud.

Kommunen har ur ett trygghetsskapande perspektiv genomfört många aktiviteter under året. Några exempel är föräldrautbildningen Älskade förbannade tonåring och verktyg så som Machofabriken för ökad jämställdhet och förebyggande arbete mot våld. Det har även hållits utbildningar om Vårdsbejakande extremism

En festival, Mitt143, genomfördes i Vårby under sommaren i syfte att motverka psykisk och fysisk ohälsa hos barn och unga, och samtidigt skapa nya arbetstillfällen för ungdomar. För att öka tryggheten i den fysiska utemiljön pågår flertalet kommunövergripande arbeten, till exempel utbyte av trasiga armaturer i alla gångtunnlar. Kommunens arbete med klottersanering har förbättrats under året.

Kommunen har gjort en ny risk- och sårbarhetsanalys som bland annat utmynnat i en plan för krishantering och extraordinära händelser.

Ökad delaktighet

Måluppfyllelsen bedöms sammantaget som god. Sex nämnder gjorde bedömningen god.

Andel invånare som kan tänka sig att arbeta politiskt i Huddinge kommun				
	2013	2015	2017	2019
Totalt (%)	15	15	15	16
Kvinnor	10	13	14	13
Män	20	17	16	19
Invånarnas förtroende för kommunen				
Totalt (index 1-100)	49	48	47	45
Kvinnor	49	51	49	43
Män	48	44	46	47
Ranking i länet	6/20	9/21	9/19	6/19
Invånarnas möjlighet till påverkan				
Totalt (index 1-100)	43	43	41	39
Kvinnor	44	44	41	36
Män	42	41	40	42
Ranking i länet	6/20	10/21	10/19	8/19

Andelen invånare som kan tänka sig att arbeta politiskt ligger på samma nivå som i tidigare års mätningar.

Invånarnas förtroende för kommunen ligger på ungefär samma nivå såväl över tid som jämfört med genomsnittligt index för övriga kommuner som deltagit i SCB:s medborgarundersökning. Det går inte att se en säkerställd förändring jämfört med resultatet från tidigare undersökningar. Undersökningen visar att personer mellan 18–29 år har ett högre förtroende för kommunen jämfört med övriga åldersgrupper.

Indexet för invånarnas möjlighet till påverkan är också oförändrat. Resultaten uppdelat på kvinnor och män visar inga säkerställda skillnader. Däremot finns en säkerställd minskad skillnad bland kvinnor mellan åren 2015 och 2019. Index för möjlighet till påverkan är högre för personer mellan 18–29 jämfört med övriga åldersgrupper.

Val till Europaparlamentet genomfördes och valdeltagandet i Huddinge blev strax under rikssnittet och ökade med 2,9 procent i förhållande till valet 2014. Spridningen i valdeltagandet mellan valdistrikt är fortsatt hög. Särskilt positivt är att ökningen av andelen röstande bland förstagångsväljarna blev högre än i riket, vilket kan tänkas bero på de delaktighetsinsatser som kommunen genomfört. Bland annat ordnades skolvalsdebatter på kommunens gymnasieskolor.

2018 infördes möjligheten att lämna Huddingeförslag. En uppföljning visar att 202 Huddingeförslag hade lämnats in under det första året. 23 av de inlämnade förslagen fick 100 eller fler röster och gick därmed vidare för ställningstagande av kommunen.

Funktionshinderområdet har under året arbetat med att utveckla delaktigheten genom brukarmedverkan vid rekrytering av medarbetare. De har även påbörjat ett nytt arbetssätt med brukarråd som för dialog om resultat från brukarundersökningar.

Ökad jämlikhet

Måluppfyllelsen bedöms sammantaget som godtagbar. Sex nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god, en nämnd har inte gjort någon måluppfyllelse och två nämnder saknar delmål.

Bedömningen görs utifrån att kommunfullmäktiges mått och indikator visar på delvis en negativ trend. Nämndernas planerade insatser för jämlikhet har genomförts med överlag goda resultat. Nämnderna tar steg framåt på flera sätt; kompetensutveckling för personal och i delar bättre resultat. Flera nämnder saknar dock tydlig konkretisering av delmålet, mått för att mäta och analyser utifrån ett jämlikhetsperspektiv.

Andel invånare som under de senaste 12 månaderna har känt sig utsatta för diskriminering, trakasseri eller mobbning				
	2009	2012	2014	2018
Totalt (%)	7	7	9	8
Ålder 65+	3	4	3	4
Kvinnor		7	9	9
Män		7	9	7
Fullersta/Snättringe				4
Vårby	-	10	16	16

Antal anslutna barn och ungdomar 7-20 år i bidragsberättigade idrottsföreningar				
	2016	2017	2018	2019
Totalt	16 397	18 384	20 183	17 649
Flickor (%)	45	44	45	46
Pojkar (%)	55	56	55	54

Antal genomförda aktiviteter för barn och ungdomar 7-20 år i bidragsberättigade föreningar				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (tusental)	738	774	754*	394
Flickor (%)	38	39	40	40
Pojkar (%)	62	61	60	60

*För 2019 redovisas enbart vårterminens aktiviteter. Redovisning för övriga avser helår. Resultat för helår 2019 redovisas i delår 2 2020.

Antal anslutna barn och ungdomar 7–20 år i bidragsberättigade idrottsföreningar minskar jämfört med 2019 och trenden är negativ. Minskningen är mest påtaglig bland pojkar. Denna minskning kan även bekräftas av Centrum för idrottsforskningens årliga uppföljning för 2019, som påvisar att pojkar idrottar i allt mindre omfattning.

Kommunen är som utbildningsanordnare, samt arbets- och servicegivare, en viktig aktör för att bidra till jämlikhet och minskad diskriminering i Huddinge. Kommunstyrelsen har 2019 lanserat en utbildningsfilm om jämlikhet, normkritik och jämlik styrning som ett stöd till alla kommunens verksamheter.

Ett viktigt utvecklingsområde för att säkerställa en ökad styrning mot jämlikhet och kvalitet är att analyser utifrån resultatens uppdelning på kön, område och ålder görs.

Kultur och fritidsnämndens jämlikhetsarbete har bland annat resulterat i att antalet tjejer på fritidsgårdarna i Vårby och Flemingsberg har ökat till att de idag utgör mer än 50% i verksamheten. Det är unikt utifrån ett nationellt perspektiv. Besöksantalet har även ökat i samtliga kommundelar där verksamheten Öppen Kulturskola bedrivs.

Under 2019 tilldelades Huddinge 11,5 mnkr riktade medel från staten för att stärka arbetet mot segregation. De ekonomiska medlen har förstärkt det ordinarie arbetet kring tidiga och förebyggande insatser för barn och unga samt språkutveckling.

Ökad nöjdhet med bemötandet vid kontakt med kommunen

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god. Bedömningen görs utifrån att arbetet med utvecklingen av kommunens servicecenter har gett goda resultat. Under året har arbetet med att utveckla smarta e-tjänster för att förbättra servicen till invånare och företag fortsatt. Tillgängligheten på kommunens webbplatser har förbättrats i enlighet med det nya webbtillgänglighetsdirektivet.

Två nämnder har gjort bedömningen mycket god, fyra nämnder har gjort bedömningen god

Medelbetyg (1-10) för bemötande kontakt med kommunen				
	2013	2015	2017	2019
Totalt (skala 1-10)	6,4	6,5	6,3	6,4
Kvinnor	6,3	6,7	6,4	6,3
Män	6,5	6,4	6,3	6,4
Ranking i länet	6/19	7/20	7/19	7/19

Medelbetyg (1-10) på frågan: Hur lätt det är att komma i kontakt med tjänstemän eller annan personal i kommunen				
	2013	2015	2017	2019
Totalt (index 1-10)	6,1	6,0	5,8	5,8
Kvinnor	5,9	6,2	6,2	5,7
Män	6,2	5,9	5,6	5,9
Ranking i länet	2/12	11/21	10/19	8/19

Medelbetyg (1-10) på frågan: Hur nöjd är du med möjligheten att komma i kontakt med kommunens politiker				
	2013	2015	2017	2019
Totalt (index 1-10)	5,3	5,4	5,1	4,8
Kvinnor	5,2	5,4	5,4	4,6
Män	5,4	5,4	4,7	5,0
Ranking i länet	7/18	8/21	11/19	11/19

Tillgänglighet E-post – andel där kommunen svarar inom två dygn				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	88	89	91	100

Bemötande telefon – andel som upplever ett gott bemötande vid kontakt med kommunen				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	71	81	82	87

Kommunens servicecenter har flyttat in i nya större lokaler med fler frontdiskar, vilket har lett till kortare köer samt att fler invånare kan få samhällsvägledning. Växeln har integrerats med servicecenter för att förenkla för invånarna. Andelen e-post som besvaras inom två dygn är 100 procent och andelen som upplever ett gott bemötande i kontakt med kommunen har ökat. Andelen som är nöjda med möjligheten att komma i kontakt med kommunens politiker minskat.

På kommunens hemsida har information om bygglov strukturerats om och resultaten av nöjd-kund-index-mätningarna (NKI) för bygglovshandläggningen visar en positiv trend. Bemötande är det område som har det bästa resultatet.

Lokalbokningen är en viktig funktion för många föreningar. Undersökning visar att två av tre registrerade föreningar och studieförbund någon gång under året bokat lokal. Av dem svarade 95 procent att de var nöjda med den service de fick i samband med bokningen.

Ökad valfrihet

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god. Bedömningen görs utifrån att kommunen erbjuder stor valfrihet inom flera av sina verksamhetsområden samt att ett arbete görs för att skapa goda förutsättningar för fristående aktörer att etablera sig i Huddinge.

Tre nämnder har gjort bedömningen god, en nämnd har gjort bedömningen godtagbar, en mycket god och en ej godtagbar.

Andelen hos annan utförare				
	2016	2017	2018	2019
Förskolebarn (%)	24	25	26	*
Grundskoleelever (%)	18	18	20	20
Gymnasieelever (%)	67	67	68	71
Hemtjänsttimmar (%)	56	59	51	46
Andelen fristående etableringar				
	2016	2017	2018	2019
Förskolor				
Grundskolor				
Äldreboenden				

* Utfall för år 2019 presenteras av Skolverket i april 2020 och redogörs för i delårsrapport 2 år 2020.

Utbildningsnämnderna bidrar till att öka valfriheten genom att bland annat skapa goda förutsättningar för fristående aktörer att etablera sig inom utbildningsområdet i Huddinge. Detta sker genom tydlig och lättillgänglig information och ett samarbete med såväl intressenter som befintliga fristående aktörer.

Kommuninvånare erbjuds valfrihet inom bland annat kundvalet för familjerådgivning, korttidsvistelse, hemtjänst, boendestöd, ledsagar- och avlösarservice, daglig verksamhet

och dagverksamhet. Vad gäller kundvalet för dagverksamhet har ingen extern aktör hittills visat intresse att starta verksamhet. Under 2020 kommer införande av kundval för särskilt boende att förberedas.

Studieförbund och privata aktörer bidrar med att skapa både spets och bredd i Huddinge kommuns utbud av fritidsaktiviteter. Till exempel har kommunen tre simhallar, som drivs av tre olika aktörer. Ett stort utbud av kulturaktörer kan tillsammans med kommunen skapa ett gemensamt utbud av aktiviteter, där den enskilde väljer vad, när och hur som passar denne bäst - och för att detta ska ske måste utbudet synliggöras. Kulturskolans webbsida kommer att kunna erbjudas som "skyltfönster" för andra aktörer än endast de kommunala. Kommundelar där det tidigare har varit svårt att etablera kultur och fritidsverksamhet för unga, Vårby, Glömsta, Flemingsberg och Skogås, har idag hundratals nya och unika elever.

Successivt minskat skatteuttag

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god.

Kommunal skattesats (öre per skattekrona)				
	2016	2017	2018	2019
Huddinge kommun	19,87	19,87	19,87	19,87
Länssnitt	19,12	19,07	19,05	19,05
Södertörnsnitt	19,87	19,86	19,86	19,91
Ranking i länet	21/26	22/26	22/26	21/26

Arbetet med den långsiktiga finansieringen samt att effektivisera verksamheterna har varit prioriterat för att möjliggöra framtida skattesänkningar. Detta förutsätter stabila och goda ekonomiska resultat. Kommunens samlade resultat 2019 på 2,7 procent överstiger målet om ett resultat på 2 procent av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Under 2019 har kommunens verksamheter utvecklat sitt arbete med att jämföra sig med andra för att identifiera förbättringsområden och effektiviseringspotential. Jämförelsearbetet på en kommunövergripande nivå har visat att kommunen har en hög kostnadsnivå i jämförelse med andra kommuner. Detta har varit ett viktigt underlag för att tydligare styra verksamheterna mot en lägre kostnadsnivå.

Utbildning med hög kvalitet

Sammantaget bedöms måluppfyllelsen för målet vara god. Två nämnder har gjort bedömningen god medan en har bedömt sin måluppfyllelse som ej godtagbar och en nämnd redovisar inte måluppfyllelse.

Meritvärdet har ökat för eleverna i årskurs 6 och årskurs 9. Andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har minskat för både årskurs 6 och 9.

Andelen elever som tagit gymnasieexamen över tre år har ökat, det gäller både inom högskoleförberedande- och yrkesprogram. Andelen elever med grundläggande högskolebehörighet av elever med avgångsbetyg är däremot lägre.

Andelen nöjda vårdnadshavare med förskolans verksamhet har ökat och en högre andel barn i grundskolan anger att de har en förtroendefull relation till en vuxen, det gäller samtliga årskurser.

Förbättrade kunskapsresultat

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god. En nämnd har gjort bedömningen god medan en nämnd har gjort bedömningen ej godtagbar.

Bedömningen görs utifrån att meritvärdet har ökat för eleverna i årskurs 6 och i årskurs 9. Andelen som uppnått kunskapskraven i alla ämnen har däremot minskat för både årskurs 6 och 9.

Nationella prov åk 3 - Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, elever boende i Huddinge och studerande i länet, kommunala skolor, genomsnittlig andel

	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	76	72	74	71
Flickor	79	75	76	72
Pojkar	74	68	71	69
Ranking i länet	12/26	17/26	15/26	19/26

Elever i åk 6 med lägst betyget E i alla ämnen (som eleven läser), elever boende i Huddinge och studerande i länet

	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	80,8	81,3	79,0	77,1
Flickor	85,8	82,6	82,1	80,3
Pojkar	76,1	79,9	75,9	74
Ranking i länet	17/26	14/26	18/26	17/26

Meritvärde åk 9, 17 ämne kommunala skolor

	2016	2017	2018	2019
Totalt (medel)	227,7	228,8	233,7	235
Flickor	247,5	247,8	246,3	253,5
Pojkar	210,8	215,3	222,3	218,8
Ranking i länet	12/26	13/26	15/26	14/26

Genomsnittlig betygspoäng bland elever med gymnasieexamen

	2016	2017	2018	2019
Totalt	14,4	14,8	14,9	14,8
Ranking i länet	12/23	9/23	8/23	11/23
Högskoleförberedande examen	14,7	15,1	15,2	15,2
Ranking i länet	12/22	8/22	8/22	-
Yrkesexamen	13,6	13,8	13,4	13,3
Ranking i länet	7/19	6/19	9/19	-

Resultatet i nationella prov bland de folkbokförda eleverna i åk 3 har försämrats. Resultatet för lägst betyget E i samtliga ämnen bland de folkbokförda eleverna i åk 6 har sjunkit något och trenden är negativ.

Meritvärdet i årskurs 9 fortsätter att stiga. Medan flickornas resultat har ökat betydligt, uppmäts en nedgång i pojkarnas meritvärde. Meritvärdeskillnaden mellan könen är nu större än den var 2018 och 2017, och i nivå med 2016 års skillnad mellan könen. Värt att notera är att de nyanlända eleverna stärkt sitt meritvärde jämfört med tidigare år. Därtill har skillnaden mellan enheten med högst resultat och lägst resultat minskat. Ranking bland kommunerna i Stockholms län har förbättrats med en plats jämfört med förra året.

Resultatet för genomsnittlig betygspoäng bland elever med gymnasieexamen är på samma nivå och Huddinge placering i ranking har försämrats.

Fler behöriga till gymnasium

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som godtagbar. En nämnd har gjort målbedömning.

Bedömningen görs utifrån att gymnasiebehörigheten till yrkesprogrammet samt naturvetar- och teknikprogrammet på kommuntotalen visar på en marginell minskning.

Elever i åk. 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor

	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	84,2	84,5	87,8	87,3
Flickor	90,0	89,3	89,6	89,3
Pojkar	79,4	81,2	86,2	85,6
Ranking i länet	12/26	17/26	13/26	13/36

Elever i åk. 9 som är behöriga till naturvetar- och teknikprogrammet, kommunala skolor

	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	82,4	82,8	85,9	85
Flickor	88,7	87,6	87,9	87,2
Pojkar	77,2	79,5	84,0	83
Ranking i länet	9/26	15/26	11/26	12/26

Andelen som uppnått behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram har sjunkit marginellt i år. Det gäller såväl

flickor som pojkar, där pojkarnas resultat sjunkit aningen mer än flickornas. Skillnaden mellan enheten med högst resultat och enheten med lägst resultat har minskat.

Andelen behöriga till gymnasieskolans naturvetenskapliga program har liksom behörigheten till yrkesprogram minskat. Nedgången är marginell även här och gäller både flickor och pojkar i likartad utsträckning. På grund av den marginella resultatnedgången har Huddinge tappat en rankingsplats bland kommunerna i Stockholms län. Skillnaden mellan enheten med högst resultat och enheten med lägst resultat har minskat sedan föregående år.

Fler behöriga till högskola

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som ej godtagbar. Det är en nämnd som rapporterar på delmålet. Bedömningen görs utifrån att andelen elever med grundläggande högskolebehörighet av elever med avgångsbetyg är lägre och visar på en negativ trend över tid.

Andel elever (%) med grundläggande högskolebehörighet av elever med avgångsbetyg				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	73,0	74,8	73,1	71,0
Högskoleförberedande program	83,7	85,7	87,1	83,7
Yrkesprogram	38,0	34,1	26,7	33,1
Andel elever med gymnasieexamen av elever med avgångsbetyg, åk 3 nationella program				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	83,6	83,5	84,3	82,0
Ranking i länet	16/23	16/23	14/23	18/23
Högskoleförberedande program	83,7	85,7	87,1	83,7
Ranking i länet	16/22	12/22	13/22	-
Yrkesprogram	83,3	75,4	74,7	77
Ranking i länet	8/19	18/19	18/19	-
Andel elever med gymnasieexamen inom tre år				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	65,3	66,4	68,1	70,4
Ranking i länet	15/23	13/23	16/23	16/23
Högskoleförberedande Program	67,7	68,8	72,2	74,4
Ranking i länet	12/22	12/22	12/22	-
Yrkesexamen	57,1	52,5	53,9	58,0
Ranking i länet	13/19	15/19	18/19	-

Resultatet för andel elever med högskolebehörighet har försämrats och visar på en negativ trend.

Andel elever med gymnasieexamen av elever med avgångsbetyg har förbättrats på yrkesprogrammen medan resultatet

på de högskoleförberedande programmen har försämrats vilket ger ett försämrat totalresultat. Därmed har även Huddinges placering i rankningen försämrats.

Andelen elever som tagit gymnasieexamen över tre år har ökat och visar en positiv trend. Huddinges rankning är på samma nivå. Andra kunskapsresultat inom gymnasieskolan är oförändrade eller försämrade. Resultaten varierar mellan de enskilda gymnasieskolorna men även mellan program på samma skola.

Yrkesprogrammen visar på förbättrade resultat. På Sågbacksgymnasiet har andel elever med yrkesexamen inom tre år ökat med 4,1 procentenheter och på Sjödalsgymnasiet med 5,7 procentenheter. Sjödalsgymnasiets andel elever som tar yrkesexamen inom tre år är 9,3 procentenheter högre än snittet i Stockholms län.

Samhällsvetenskapsprogrammet är ett exempel på ett program där resultaten är oförändrade eller försämrade på samtliga gymnasieskolor. Programmet har lägre resultat avseende högskolebehörighet, gymnasieexamen inom tre år och genomsnittlig betygspoäng. De försämrade resultaten på de nationella proven i matematik är gemensamma för nämndens samtliga gymnasieskolor. De program som haft svårast att nå tillfredställande resultat avseende elevernas kunskaper i matematik är programmen för samhällsvetenskap och ekonomi.

Fler nöjda med förskola och skola

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god. Två nämnder har gjort målbedömningen god medan en nämnd har gjort bedömningen godtagbar. Bedömningen görs utifrån att andelen nöjda vårdnadshavare med förskolans verksamhet har ökat. Samt att en högre andel anger att de har en förtroendefull relation till en vuxen, det gäller samtliga årskurser.

Föräldrar nöjda med sitt barns förskola (kommunal verksamhet)				
	2015	2017	2018	2019
Totalt (%)	90	89	85	89
Flickor	91	90	86	88
Pojkar	90	89	85	89
Andel elever nöjda med grundskolan, tidigareedel (åk 3-6 kommunal verksamhet)				
	2015	2017	2018	2019
Totalt (%)	87	90	83	82
Flickor	88	90	84	82
Pojkar	86	89	83	82

Andel elever nöjda med grundskolan, senaredel (åk 7-9 kommunal verksamhet)				
	2015	2017	2018	2019
Totalt (%)	78	82	72	72
Flickor	79	81	70	73
Pojkar	80	84	77	74
Andel elever i årskurs 2 som kan rekommendera sin gymnasieskola till andra elever				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	68	61	55	56
Flickor	65	62	56	54
Pojkar	71	61	55	58
Länet	71	68	63	-
Andel folkbokförda, oavsett utbildningsanordnare, inom vuxenutbildningen som kan rekommendera sin skola till andra				
	2015	2016	2017	2018
Totalt GrundVux (%)	84	85	84	81
Kvinnor	86	84	87	83
Män	78	88	75	78
Totalt GyVux (%)	85	84	84	82
Kvinnor	87	85	87	82
Män	78	82	78	83
Andelen elever i åk 3-6 som uppger att de har en förtroendefull relation med minst en vuxen i skolan*				
	2017	2018	2019	
Totalt (%)		66,8	70,6	
Flickor		69,6	73,3	
Pojkar		65,2	68,5	

Andelen elever i åk 7-9 som uppger att de har en förtroendefull relation med minst en vuxen i skolan*			
	2017	2018	2019
Totalt (%)		55,5	56,2
Flickor		58,1	60,6
Pojkar		54,2	52,9

Vårdnadshavarnas nöjdhet med förskolan och andelen som kan rekommendera sitt barns förskola har ökat. Majoriteten av vårdnadshavarna, 92,8 procent, anger att de känner sig trygga med att lämna sitt barn till förskolan och 92,9 procent uppger att deras barn trivs i förskolan. Den fråga som fick lägst resultat var "Mitt barn använder digitala verktyg i sitt lärande". Här svarar 61 procent av vårdnadshavarna ja. Under året har verksamheten genomfört en kartläggning av pedagogiska verktyg i förskolan och digitaliseringen är ett fortsatt utvecklingsområde.

Andelen elever i årskurs 3-6 som uppger att de har en förtroendefull relation har ökat. Enkätens resultat är inte jämförbara med åren innan 2018. Andelen elever i årskurs 6-9 som uppger att de har en förtroendefull relation har ökat marginellt i år. Skillnaden mellan könen har ökat.

Elever i årskurs 2 på nationella program som kan rekommendera sin skola har ökat något. Andelen elever på språkintroduktion som kan rekommendera sin skola har förbättrats med 21 procentenheter. Gymnasieelever som upplever att de känner sig trygga på sin skola har minskat och visar en negativ trend.

Andel elever inom grundläggande vuxenutbildning, gymnasial vuxenutbildning och svenska för invandrare som kan rekommendera sin skola till andra elever har försämrats något. Andelen elever som känner sig trygga på sin skola är oförändrat för den gymnasiala vuxenutbildningen och svenska för invandrare medan andelen har minskat inom den grundläggande vuxenutbildningen.

Fler i jobb

Sammantaget bedöms måluppfyllelsen för målet Fler i jobb vara god.

Fem nämnder har bedömt måluppfyllelsen som god, en nämnd som mycket god och en nämnd som godtagbar. Två nämnder har inte gjort någon bedömning på målet.

Arbetslösheten i Huddinge är i nivå med motsvarande period 2018.

Antalet personer som har erhållit ekonomiskt bistånd har minskat och den genomsnittliga bidragstiden är i nivå med resultat för 2018.

Fler arbetstillfällen

Måluppfyllelsen för delmålet Fler arbetstillfällen bedöms sammanlagt som god.

Tre nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god, tre som mycket god.

Antalet arbetstillfällen i kommunen*				
	2015	2016	2017	2018
Antal	45 570	45 144	46 063	47 025

* Stor eftersläpning i statistiken för förvärvsfrekvens då den är baserad på inkomststatistik som görs utifrån deklarerat arbete.

Ett arbete med att identifiera förutsättningar för hur fler jobb kan skapas i Flemingsberg har gjorts under året. För att skapa goda förutsättningar att få fler i arbete krävs att Huddinge har ett starkt varumärke. Varumärkesarbetet har förstärkts genom att bland annat skapa synbarhet på utvalda arenor och för utvalda målgrupper.

Fler och växande företag

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammanlagt som god. Fyra nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god, en nämnd som mycket god.

Nystartade företag per 1000 invånare				
	2015	2016	2017	2018
Totalt (antal)	6,2	6,9	6,5	6,22
Ranking i länet	17/26	17/26	17/26	16/26
Placering i Svenskt Näringslivs mätning				
Totalt (plats)	117	80	135	165
Ranking i länet	18/26	16/26	19/26	20/26
Företagarnas betyg på kommunens service NKI				
	2015	2016	2017	2018
Totalt (index)	70	66	68	74
Ranking i länet	7/26	23/26	17/26	12/26
Ranking nationellt	70/193	117/129		
Bygglov	54	49	50	63
Serveringstillstånd	-	67	86	90
Markupplåtelse	70	66	61	63

Fortsatt utveckling av kommunens företagsklimat har varit särskilt prioriterat. Under ledning av kommunstyrelsen, deltar alla nämnder i arbetet och rapporterar att insatser för förbättrad kommunal service, utveckling av pilotprojektet "Företagskompassen", bildandet av en företagarpåse, en ny plattform för internutbildningar i bland annat service och bemötande har genomförts. Arbete med att ge privata utförare möjlighet att etablera sig och driva offentligt finansierad verksamhet pågår.

För att lyfta näringslivsfrågorna på alla nivåer i kommunens organisation har en politisk Näringslivsberedning bildats.

Arbetet med att ta fram riktlinjer för utveckling av handeln i Huddinge är klart.

Arbetet med att kartlägga mer mark för verksamheter är klart. En sammanställning som innehåller markinventering och beskrivning av utvalda områden har gjorts. Den kommer att fungera som underlag i arbetet med ny översiktsplan.

Fler i egen försörjning

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammanlagt som god. En nämnd har bedömt sin måluppfyllelse som mycket god och en nämnd har gjort bedömningen god och en nämnd har gjort bedömningen godtagbar. Bedömningen görs utifrån att arbetet löpt enligt plan.

Förvärvsfrekvens invånare 20-64 år				
	2014	2015	2016	2017*
Totalt (%)	77,5	78,5	79,1	79,2
Kvinnor	76,2	77,0	77,9	78,1
Män	78,9	79,9	80,2	80,4
Ranking i länet	24/26	23/26	23/26	23/26
Öppen arbetslöshet				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	3,3	3,2	3,0	3,0
Kvinnor	3,3	3,1	3,0	3,0
Män	3,4	3,4	3,0	3,0
Stuvsta-Snättringe	1,4	1,6	1,4	1,5
Vårby	6,4	6,7	6,4	6,5
Ranking i länet	19/26	19/26	17/26	17/26
Öppen arbetslöshet unga, ålder 18-24				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	2,2	2,4	2,2	2,8
Kvinnor	1,7	1,7	2,2	2,4
Män	2,6	2,6	2,7	3,2
Trångsund	1,5	1,2	1,1	1,5
Vårby	4,2	3,3	3,2	5,0
Ranking i länet	12/26	11/26	14/26	14/26

Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	2,4	2,3	2,3	2,4
Ranking i länet	16/26	16/25	10/26	8/26
Andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd				
Totalt (%)	0,7	0,6	0,6	0,6
Ranking i länet	14/25	10/26	5/26	4/26
Bidragstidens längd, kortvariga ärenden				
	2017	2018	2019	
Antal månader i genomsnitt	4,54	4,38	-	

* Resultat för 2019 kommer i november 2020.

Huddinge har en av länets lägsta förvärvsfrekvenser och arbetslösheten är i nivå med motsvarande period 2018. Det finns stora skillnader i arbetslösheten mellan områden där Vårby har högst arbetslöshet. Arbetslösheten för ungdomar visar en ökning i jämförelse med motsvarande period 2018.

Andelen invånare som någon gång under året har erhållit ekonomiskt bistånd är i stort sätt oförändrad. Antalet personer som har erhållit ekonomiskt bistånd har minskat och den genomsnittliga bidragstiden är i nivå med resultat för 2018.

De hushåll som har långvarigt ekonomiskt bistånd har ökat i antal medan de kortvariga ärendena har blivit färre i jämförelse med 2018. Andelen barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd är på motsvarande nivå som tidigare år.

För att förebygga behov av ekonomiskt bistånd har kommunen, i samverkan med Arbetsförmedlingen, arbetat aktivt med individer som riskerar att avsluta sin etableringstid utan att ha fått fäste på arbetsmarknaden.

Kommunen har kartlagt ungdomarnas förutsättningar och behov för att kunna erbjuda träffsäkra insatser som leder till studier eller arbete, med syftet att minska antalet långtidsarbetslösa ungdomar.

= God omsorg för individen

Sammantaget bedöms måluppfyllelsen för målet vara god. Fyra nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god. Bedömningen beror på det goda arbetet med att utveckla samverkan och långsiktigt och förebyggande arbete inom kommunen.

= Fler upplever god hälsa

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god. Bedömningen görs utifrån det kommunövergripande preventionsarbete som gjorts samt arbetet för att individer ska komma i egen försörjning. Tre nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god, en nämnd har gjort bedömningen mycket god.

Andel vuxna som skattar sin hälsa som bra				
	2009	2012	2014	2018
Totalt (%)	65	71	71	78
Kvinnor	63	71	69	76
Män	68	70	73	80
Andel elever i åk 9 som skattar sin hälsa som bra				
	2018			
Totalt (%)	83			
Flickor	78			
Pojkar	88			
Andel ungdomar i åk 9 som avstår från alkohol				
	2010	2012	2018	
Totalt (%)	42	47	57	
Flickor	39	39	53	
Pojkar	45	55	61	
Andel ungdomar i åk 9 som avstår från narkotika				
	2010	2012	2018	
Totalt (%)	92	93	90	
Flickor	94	94	92	
Pojkar	89	91	87	

Tidiga, främjande och förebyggande insatser som leder till en bättre folkhälsa, integration och att fler kommer i arbete är särskilt prioriterat. Kommunen har bland annat deltagit i Attentionledda projektet Idrott för alla med syftet att göra barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar motiverade och inkluderande inom idrottsverksamhet och föreningsliv. Huddingehallen och Skogåshallen erbjuder simskolor för barn i målgruppen, dansgrupper för barn och unga i behov av särskilt stöd har startats. Den konstpedagogiska verksamheten på Fullersta Gård har mera kontinuerligt riktats till barn och vuxna med funktionsnedsättning.

Socialnämnden och vård- och omsorgsnämnden har genomfört aktiviteter för att fler individer ska komma i egen försörjning. Fokus har varit tidiga insatser för barn och unga, preventionsarbete samt förebyggande arbete utifrån suicidrisk, våld och kriminalitet.

Vård- och omsorgsnämnden har arbetat med att sprida information om biståndskansliets uppsökande verksamhet. Uppföljningen har visat att aktiviteterna lett till att personer inom målgruppen fångats upp i ett tidigt skede.

I samverkan med civilsamhället har kommunen kunnat erbjuda flera avgiftsfria aktiviteter för invånare i alla åldrar med syfte att skapa en meningsfull fritid, ett exempel är Seniorveckan.

= Fler upplever god vård och omsorg

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god. Bedömningen görs utifrån arbetet med att utveckla samverkan samt det långsiktiga och förebyggande arbetet. Två nämnder har bedömt sin måluppfyllelse som god.

Andel brukare nöjda med äldreboendet (alla äldreboenden där det bor en person med biståndsbeslut från Huddinge kommun)				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	84	80	82	77
Kvinnor	84	81	81	78
Män	85	78	85	74
Ranking i länet	8/25	15/25	3/26	15/26
Andel brukare nöjda med hemtjänsten (alla hemtjänstutförare godkända av Huddinge kommun)				
Totalt (%)	86	85	84	82
Kvinnor	86	84	83	82
Män	86	87	85	82
Ranking i länet	19/26	22/26	19/26	20/26

Andelen brukare som är nöjda med äldreboendet har minskat med fem procentenheter och resultatet är lägre än genomsnittet för länet. Även andelen brukare som är nöjda med hemtjänsten har minskat något och trenden är negativ, samma trend kan ses i länet.

Resultaten delas både för hemtjänst och äldreomsorg in i fyra områden, tillgänglighet, bemötande, delaktighet och god kvalitet som redovisas var för sig. Resultatet för god tillgänglighet har försämrats då kunden upplever att det svårare att få kontakt med personal jämfört med tidigare år och trenden är negativ, det gäller både inom äldreboende och hemtjänst. Hemtjänsten som bedrivs i egen regi uppvisar något lägre resultat än externa aktörer.

Resultatet för bemötande är i stort sätt oförändrat inom hemtjänsten. Vad gäller nöjdhet med bemötandet inom äldreboende har det minskat sedan 2018 men jämfört med 2017 är nöjdheten oförändrad.

Andelen kunder som upplever sig delaktiga inom hemtjänsten är oförändrat. De som valt egen regin som utförare är något mer nöjda än de som valt en extern utförare. Andelen inom äldreboende som känner sig delaktiga har ökat och trenden är positiv och resultat är bättre än genomsnittet för länet.

Ekosystem i balans

Sammantaget bedöms målluppfyllelsen som godtagbar. Verksamheterna har arbetat aktivt med åtgärder för att förbättra miljö och klimat, för kommunen som helhet bedöms att målen som är uppsatta för 2021 riskerar att inte uppnås. I sjön Orlången har ett arbete genomförts för att sänka fosforhalterna och öka siktdjupet. För att minska klimatpåverkan och luftföroreningar håller en plan för utfasning av fossila fordon på att tas fram.

Fem nämnder har bedömt sin målluppfyllelse som god medan tre bedömer den som godtagbar.

Minska klimatpåverkan och luftföroreningar

Den samlade bedömningen av målluppfyllelsen för delmålet är att den är godtagbar.

Utsläpp av växthusgaser per invånare				
	2015	2016	2017	2018
Totalt (ton CO ₂ /inv.)	1,8	1,7	1,53	1,5
Energianvändning, inkl. verksamhetsel, i kommunala lokaler				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (kWh/kvm)	179	181	178	163
Andel fordon med förnyelsebart bränsle i kommunens fordonslotta				
	2016	2017	2018	2019
Andel	13,5	15,9	22,6	27,3
Koldioxid från kommunens varutransporter				
	2017		2018	
Ton/år	43,6		30,9	

Under de senaste tre åren har utsläppet av växthusgaser per invånare sjunkit. Generellt behövs en kraftfull insats göras för att nå målen om utsläpp av växthusgaser.

Energianvändningen i kommunala lokaler har fortsatt att minska. Huddinge Samhällsfastigheter AB har haft ett pilotprojekt med 10 fastigheter under året för att få ner förbrukning av el, vatten och energiförbrukning i fastigheterna. Detta har bidragit till att förbrukningen minskat under året.

Inom området god kvalitet är resultat i stort sätt oförändrat för hemtjänsten medan det har minskat för äldreboende. Orsaken till minskningen beror på att man är mindre nöjd med hur maten smakar.

Vård- och omsorgsnämnden har under året fokuserat på att utveckla samverkan. Ett arbete har gjorts för att förbättra vården och omsorgen i livets slutskede, kartlägga boendeprocessen för LSS och att få till stånd en överenskommelse med vårdcentralerna.

Utvecklingen av andel fordon med förnyelsebart bränsle i kommunens fordonslotta går åt rätt håll sedan 2015. Totalt har kommunen 139 fordon, personbilar och lätta lastbilar. Av dessa är 27 procent fossilbränslefria (gas, etanol eller he-lelektriska). De elhybridbilar som kommunen har räknas inte som fossilbränslefria, då de drivs av både el och bensin. Dessa bilar har dock minskat koldioxidutsläppen jämfört med tidigare bilarna som var bensin- eller dieseldrivna.

Huddinge kommun, liksom övriga södertörnskommuner, medverkar i det centrala arbetet för samordnad varudistribution. Hittills har utsläppen från kommunernas leveranser minskat med 70 procent och distributionen sker med fossilfria bränslen. Arbetet har även fokuserat på att reducera antalet transporter. Det fortsatta arbetet kommer att inriktas på att ansluta fler leverantörer.

God vattenstatus i sjöar och vattendrag

Sammantaget bedöms målluppfyllelsen för delmålet vara godtagbar.

Fosforhalter i Långsjön, Trehörningen, Orlången, Magelungen och Drevviken (µg/l)				
	2016	2017	2018	2019
Långsjön (Segeltorp)	56	55	60	60
Trehörningen (Sjödalen)	95	92	120	110
Orlången (Vidja)	50	46	62	69
Magelungen	29	32	30	28
Drevviken	39	42	51	49

Under 2019 har kommunen deltagit i och drivit delar av arbetet med att förbättra sjöarnas status inom ramen för de lokala åtgärdsprogrammen för Orlången och Trehörningen. I syfte att minska fosforhalterna i Orlången genomfördes ett så kallat fällningsarbete.

Bibehållen biologisk mångfald och bevarad grönsstruktur

Måluppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god.

Andel skyddad natur				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	37,0	37,0	38,0*	38,0
Andel invånare som har max 800 meter till större grönyta (>5 ha) procent).				
	2015	2016	2017	2018
Totalt (%)	88	88	88	88
Andel invånare som har max 300 meter till mindre grönyta eller park (0,1-5 ha)				
	2015	2016	2017	2018
Totalt (%)	98	97	97	97

*Ingen egentlig förändring av naturreservatens gränser. Förändringen beror på mätningsteknik.

Inga nya reservat har bildats 2019 och inga nya reservatsbildningar pågår. Däremot pågår utredning för förändringar av befintliga reservat. Målet är att 2021 ha inrättat naturreservat enligt översiktsplanen.

Miljöanpassad samhällsplanering

Kommunen arbetar för en ansvarsfull och effektiv markanvändning i alla skeden inom samhällsplanering och samhällsbyggande varför måluppfyllelsen bedöms som god.

Resor i kollektivtrafiken (antal påstigande i Huddinge/Huddinges befolkning)				
	2015	2016	2017	2018
Totalt (resor/inv)	219	219	214	219
Antal cykeltrafikanter/1 000 invånare				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	16	22	20	17

Antalet resenärer i kollektivtrafiken i förhållande till invånarantalet har ökat under 2018. Det är främst pendeltågsresenärerna som ökar.

Andelen cykeltrafikanter per 1 000 invånare har en negativ trend. Mätmetoden för att mäta cykeltrafikanter bedöms osäker och ska utvärderas. Resultatet bedöms därför inte vara avgörande påverkansfaktor för målet.

Giftfri miljö

Sammantaget bedöms måluppfyllelsen för delmålet vara god.

Mängd hushållsavfall				
	2015	2016	2017	2018
Totalt (kg/inv)	435	429	406	391
Andel ekologiska livsmedel i kommunala verksamheter				
	2016	2017	2018	2019
Totalt (%)	44,6	43,8	40,9	39,6
Ranking i länet	3/20	3/26	7/24	

Mängden insamlat hushållsavfall har successivt minskat. Riksnittet för insamlat hushållsavfall var 473 kg/invånare (2017). Genomsnittet för Sveriges ekokommuner var 519 kg/invånare 2017.

Andelen ekologiska livsmedel i de kommunala verksamheterna har minskat med drygt en procentenhet jämfört med 2018. De kommunala förskolorna hade störst andel ekologiska livsmedel (46,2 %). Det är en utveckling som verksamheterna främst förklarar med svårigheter att prioritera ekologisk mat framför annat. Enligt den årliga undersökning av matkassar som pensionärernas riksorganisation, PRO, gör har priset på ekologisk mat sjunkit de senaste åren. Prisbilden kan därför inte sägas motivera valet att minska andelen ekologisk mat. För att nå målet att bibehålla eller öka andelen ekologisk mat kan en översyn göras för att se hur kostnaderna inom måltidsområdet kan fördelas om. Exempelvis kan ett arbete mot matsvinn eller en fördelning med mer grönsaker och mindre kött i kosten sänka kostnaderna och öka möjligheterna att köpa in fler ekologiska livsmedel.

Systematisk kvalitetsutveckling

Sammantaget bedöms målpuppfyllelsen vara god. Sex nämnder har bedömt sin målpuppfyllelse som god medan en bedömer den som godtagbar.

Den samlade bedömningen baseras på att kommunens planerade arbete under det strategiska målet till stor del har skett enligt plan.

Systematiskt planera, följa upp och förbättra

Målpuppfyllelse bedöms sammantaget som god. Tre nämnder har gjort bedömningen god, två nämnder har gjort bedömningen mycket god och en godtagbar.

Ett digitalt system för planering- och uppföljning har implementerats för ökad transparens och tydligare styrning.

Kultur- och fritidsnämnden har arbetat med att ta fram nyckeltal för uppföljning inom bibliotek och idrott och anläggning för att lära av goda exempel för mer kostnadseffektiva arbetssätt.

Kommunen deltar i Miljösamverkan Stockholms län där det jämförs nyckeltal såsom självfinansieringsgrad, debiterade tillsynstimmar och tillsynsbesök. Miljötillsynsavdelningen placerar sig de senaste åren högt i jämförelse med övriga Stockholmskommuner. Exempelvis har Huddinge i senaste mätningen (2018) den högsta självfinansieringsgraden.

Inom samverkansarbetet med Södertörnskommunerna har det gjorts en analys kring det gemensamma kartsystemet som kommunerna förvaltar.

Kommunen deltar i Södertörnssamarbetet, Södertörns geodata, där Södertörnskommunerna samverkar kring kart-, mät- och geodatatjänster.

Ökad processorientering

Målpuppfyllelsen bedöms sammantaget som god. Fyra nämnder har gjort bedömningen god, två nämnder har gjort bedömningen mycket god.

Ett processregister med namnsatta och klassificerade lednings- och stödprocesser har tagits fram. Processregistret ska användas för utveckling av dokumenthantering, informationshantering och e-arkiv, vilket bidrar till digitaliseringen av kommunens administration.

Förutsättningar för att kartlägga processer har byggts upp i det digitala processverktyget, 2c8.

Samtliga nämnder redovisar att de utvecklat och effektiviserat processer. Genom att kartlägga och visualisera processer, uppstår vinster så som förståelse för vad som behöver utvecklas, förenklas och/eller digitaliseras. Arbetssätt och rutiner blir tydliga för medarbetarna vilket leder till förenkling och utveckling av arbetssätt vilket i sin tur ger ökad kvalitet för Huddinge kommuns invånare.

God användning av digitaliseringens möjligheter

Målpuppfyllelsen bedöms sammantaget som godtagbar. Tre nämnder har gjort bedömningen god, en nämnd har gjort bedömningen mycket god och två nämnder godtagbar. Bedömningen beror på att inte tillräckligt många av kommunens större planerade åtaganden genomfördes enligt plan.

Ökad användning av e-tjänster*				
	2015	2016	2017	2018
Ansökan om konto i Skola24	1 464	2 182	2 627	3 251
Ansökan om modersmålsundervisning	177	282	317	485
Ansökan om skolskjuts eller termskort	574	1 126	1 244	1450
Ansökan om tid för borgerlig vigsel **	324	375	454	465

* Måttet har utgått i Mål och budget 2020 och ingen uppföljning görs.

En metod för att söka medel från en digitaliseringspott för att främja digitala initiativ i hela organisationen har tagits fram och kommer att implementeras under 2020. Ett e-arkivsystem har införts. Arbetet med digitaliseringsstrategin och ledningssystemet för informationssäkerhet är försenat. Projektet med att införa utskrift som tjänst är försenat.

E-tjänst som förenklar anmälningsförfarande till Kulturskolans kurser har införts och genom e-tjänsten har kön som tidigare funnits helt försvunnit.

Handläggningsprocessen för bostadsanpassningsbidrag har digitaliserats. Handläggarna kan nu fokusera sitt arbete på bedömning och beslutsfattande i ärenden.

Attraktiv arbetsgivare

Sammantaget bedöms målpuppfyllelsen som god. Fem nämnder har bedömt sin målpuppfyllelse som god medan fyra bedömer den som godtagbar.

Huddinge har bra resultat i den årliga medarbetarundersökningen. Resultatet överstiger mätmodellens riktvärde och är något högre jämfört med 2018.

I samband med medarbetarundersökningen mäts Sveriges kommuner och regioners mått Hållbart medarbetarengagemang (HME). Huddinges resultat är i nivå med länsgenomsnittet och kvar på samma nivå som 2018.

Kommunens totala sjukfrånvaro har minskat under året. Det är främst de längsta sjukfrånvarofallen (över 180 dagar) som har minskat. Den korta sjukfrånvaron är kvar på samma nivå som 2018. Sjukfrånvaron är dock fortfarande högre än det senaste uppmätta länsgenomsnittet.

Aktivt medarbetarskap

Målpuppfyllelsen bedöms sammantaget som god. Bedömningen görs utifrån de goda resultaten för medarbetarskap i kommunens medarbetsenkät samt i mätningen av medarbetarnas engagemang. Fyra nämnder har bedömt sin målpuppfyllelse som god och fem nämnder som godtagbar.

Medarbetarprofil (medarbetarskap, delaktighet, socialt klimat och lärande i arbetet)				
	2016	2017	2018	2019
Totalt	78,2	77,7	77,4	77,2
Kvinnor	78,5	73,0	77,5	77,3
Män	77,0	77,2	77,5	77,2
Mätmodellens riktvärde är ≥ 75				
Hållbart medarbetarengagemang (HME) - Motivation				
Totalt	76	76	80	80
Kvinnor	77	77	80	80
Män	73	73	78	79
Länsgenomsnittet för 2019 var 79. (15 kommuner i länet har rapporterade värden)				

Måttet medarbetarprofil från medarbetarundersökningen har ett värde över mätmodellens riktvärde (75) och är kvar på ungefär samma nivå som tidigare år. Måttet mäter medarbetarnas uppfattning av sitt eget ansvar, inflytande, lärande och välmående på arbetsplatsen.

Hållbart medarbetarengagemang Motivation, som mäter medarbetarnas engagemang, är kvar på samma nivå som för 2018. Resultatet är i nivå med länsgenomsnittet.

Aktivt ledarskap

Målpuppfyllelsen bedöms sammantaget som god. Bedömningen görs utifrån de goda resultaten i kommunens medarbetsenkät avseende det närmaste ledarskapet samt av chefernas förmåga att tillvarata och skapa engagemang. Sex nämnder har bedömt sin målpuppfyllelse som god och tre nämnder som godtagbar.

Ledarskapsprofil (ledarskap, återkoppling, effektivitet och målkvalitet)				
	2016	2017	2018	2019
Totalt	72,0	71,8	70,8	71,2
Kvinnor	72,5	71,9	71,0	71,5
Män	70,1	71,4	70,5	70,5
Mätmodellens riktvärde är ≥ 68				
Hållbart medarbetarengagemang (HME) – Ledarskap				
Totalt	77	78	78	78
Kvinnor	78	78	79	78
Män	76	78	79	79
Länsgenomsnittet för 2019 var 79. (15 kommuner i länet har rapporterade värden)				

Måttet ledarskapsprofil i medarbetarenkäten mäter den närmaste chefers ledarskap, återkoppling, målstyrning och arbetet med effektiva arbetsprocesser. Kommunen har ett värde över mätmodellens riktvärde (68) och resultatet är något högre jämfört med 2018.

Hållbart medarbetarengagemang Ledarskap, som mäter chefernas förmåga att skapa och ta tillvara medarbetarengagemanget, har ett gott resultat i nivå med länsgenomsnittet.

En ny ledningsstruktur har förberetts inom förskolan. Den bygger på ett funktionellt delat ledarskap, med rektorer som ansvarar för det nationella pedagogiska uppdraget och enhetschefer som ansvarar för det kommunala uppdraget. Ansvarsfördelningen ska skapa ett närmare ledarskap, stödja verksamheterna att i högre grad utveckla effektivare former och processer för det kommunala uppdraget samt leda till en mer likvärdig förskola. Under 2020 fortgår arbetet.

Goda förutsättningar

Målpuppfyllelsen bedöms sammantaget som godtagbar. Bedömningen görs utifrån att kommunens totala sjukfrånvaro har minskat jämfört med föregående år, främst för de längsta sjukfallen (över 180 dagar). Kommunens sjukfrånvaro är fortfarande högre än det senaste uppmätta länsgenomsnittet.

Det samlade resultatet i medarbetarundersökningen, som mäter medarbetarnas förutsättningar, visar på ett resultat som överstiger mätmodellens riktvärde. Hållbart medarbetarengagemang, som mäter organisationens förutsättningar för att skapa och ta tillvara medarbetarnas engagemang, har även det ett gott resultat som är i nivå med länsgenomsnittet.

En nämnd har bedömt sin målpuppfyllelse som mycket god, fyra som god, tre som godtagbar och en nämnd som icke godtagbar.

Prestationsnivå	2016	2017	2018	2019
Totalt	73,3	72,8	72,2	72,4
Kvinnor	73,7	73,0	72,4	72,6
Män	71,8	72,6	72,2	72
Mätmodellens riktvärde är ≥ 70				

Hållbart medarbetarengagemang (HME)- Totalt				
Totalt	77	77	80	80
Kvinnor	78	78	80	80
Män	74	75	78	78
Länssnittet för 2019 var 79. (15 kommuner i länet har rapporterade värden)				
Sjukfrånvaron (total)				
Totalt (%)	8,6	8,1	8,1	7,9
Kvinnor (%)	9,4	8,8	8,9	8,6
Män (%)	5,7	5,3	5,3	5,7
Länssnittet för 2018 var 6,5 procent. Länssnittet för 2019 redovisar SKR i mars 2020.				
Korttidssjukfrånvaron (1-14 dagar)				
Totalt (%)	2,9	2,9	2,9	2,9
Kvinnor (%)	3,0	3,0	3,0	3,0
Män (%)	2,6	2,4	2,5	2,6
Långtidssjukfrånvaron (över 180 dagar)				
Totalt (%)	3,7	3,2	3,2	2,8
Kvinnor (%)	4,2	3,7	3,6	3,1
Män (%)	1,8	1,6	1,8	1,8

Det samlade resultatet i kommunens medarbetarenkät, Prestationsnivån, visar på ett gott resultat som överstiger mätmodellens riktvärde (70). Prestationsnivån mäter de generella förutsättningarna för medarbetarna att prestera bra och må bra på arbetet.

Det samlade värdet för Hållbart Medarbetarengagemang mäter organisationens och chefernas förmåga att skapa och ta tillvara på medarbetarnas engagemang. Kommunens värde är i nivå med genomsnittet i länet och oförändrat jämfört med föregående år.

Sund ekonomi

Sammantaget bedöms målpuppfyllelsen vara god. Fyra nämnder har bedömt sin målpuppfyllelse som mycket god, en har bedömt den som god, två har bedömt den som godtagbar och två bedömer den som ej godtagbar.

Nämnderna redovisar sammantaget överskott de två senaste åren. Resultatförbättringar syns framförallt inom socialnämnden, förskolenämnden och grundskolenämnden där ett aktivt arbete med åtgärdsplaner gett resultat. Del av överskottet för 2019 avser lägre volymer till följd av en lägre befolkningstillväxt jämfört med prognos.

Kommunens ekonomiska resultatmål (resultatet exklusive exploaterings och realisationsvinster) blev 168,6 mnkr. Det motsvarar 2,7 procent av skatter och bidrag och är alltså högre än det ekonomiska målet på 2,0 procent.

Konsolideringen för de tre senaste åren uppgår till 3,3 procent vilket är en fortsatt ökning jämfört med de tre senaste åren.

Kommunens systematiska arbetsmiljöarbete fortlöper. Som en del i att digitalisera kommunens verksamheter har ett digitalt systemstöd för att arbeta med det systematiska arbetsmiljöarbetet utvecklats. Det är integrerat med verktyget för planering och uppföljning av verksamheten och syftet är att göra arbetet för chefer i kommunen mer effektivt samt erbjuda moderna och ändamålsenliga verktyg. Systemet kommer att öka transparensen och höja förmågan till uppföljning av arbetsmiljöarbetet på alla nivåer i organisationen.

Ökad frisknärvaron genom att minska sjukfrånvaron är särskilt prioriterat. Etappmålet är att kommunens sjukfrånvaro ska understiga 7 procent. Kommunens sjukfrånvaro har minskat från föregående år. Sjukfrånvaron för 2019 blev 7,9 procent. Det är den längsta sjukfrånvaron (sjukfall över 180 dagar) som har minskat. Den korta sjukfrånvaron är oförändrad. Genomsnittet i länet för 2018 var 6,5 procent (genomsnitt för 2019 publiceras i mars 2020). Förskolan är den verksamhet som har högst sjukfrånvaro, följt av medarbetare inom vård- och omsorgsnämnden. Kvinnornas sjukfrånvaro har minskat, medan männens sjukfrånvaro har ökat jämfört med föregående år.

Samtliga verksamheter i kommunen har fortsatt det aktiva och systematiska arbetet för att öka frisknärvaron och minska sjukfrånvaron. Arbetet har skett med stöd från företagshälsovården och HR-funktionerna. Arbete har skett både med tidiga insatser för att få tillbaka sjukskrivna i arbete och fortsatt arbete med långtidssjukfrånvaron över 180 dagar.

Investeringsvolymen ökar mer än vad resultatet och avskrivningar gör år 2019. Det riskerar att medföra att måttet investeringsutrymme försämras nästa år. Med de stora investeringar som väntas de kommande åren behöver kommunen redovisa allt större positiva resultat för att uppnå ett bra investeringsutrymme.

Budgethållning

Målpuppfyllelsen för delmålet bedöms sammantaget som god. Samtliga nämnder utom två redovisar antingen en ekonomi i balans eller överskott. Bedömningen görs utifrån att det sammantagna resultatet för nämnderna uppnår etappmålet om en ekonomi i balans. Nämndernas samlade resultat har förbättrats successivt varje år den senaste femårsperioden. Den positiva trenden beror på att nämnderna aktivt vidtagit åtgärder för att få en god budgethållning. Ytterligare en förklaring är att volymerna varit lägre än budgeterat.

Nämndernas resultat, mnkr				
	2016	2017	2018	2019
Summa nämnder	-21,1	-3,1	43,1	96,9
Kommunstyrelse	11,9	22,6	18,5	13,4
Förskolenämnd	-20,2	-13,6	25,2	30,3
Grundskolenämnd	3,3	-15,7	28,5	31,8
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	-	-	-	-1,7
Socialnämnd	-19,1	-30,9	-5,4	16,6
Vård- och omsorgsnämnd	-	-	-	19,3
Kultur- och fritidsnämnd	0,1	-3,4	2,3	0,0
Klimat- och stadsmiljönämnd	-	-	-	-16,1
Bygglovs- och tillsynsnämnd	-	-	-	2,7
Revision	1,3	0,9	-0,2	0,5

Långsiktig balans

För att uppnå en långsiktig balans behöver kommunen ha ett gott finansiellt resultat, en god konsolidering och ett rimligt investeringsutrymme som inte påverkar det finansiella utrymmet negativt. Den samlade bedömningen av kommunens långsiktiga ekonomiska balans är god.

Finansiellt årligt mål					
	2015	2016	2017	2018	2019
Årets resultat exkl. exploatering ska vara 2 % av skatt och bidrag	-0,2	1,0	3,4	2,5	2,7
Konsolidering					
Genomsnittligt resultat exkl. exploateringsresultat, senaste treårsperioden i förhållande till eget kapital (%)	2,0	1,1	1,7	2,7	3,3
Investeringsutrymme					
Investeringar i förhållande till summan av avskrivningar och årets resultat senaste treårsperioden (bör inte överstiga 100 %)	88	128	105	105	100

Kommunens resultat exklusive exploaterings- och realisationsvinster blev 168,6 mnkr. Det motsvarar 2,7 procent av skatter och bidrag är högre än det ekonomiska målet på 2 procent. Det är en ökning jämfört med 2018 då resultatet var 148,6 mnkr (2,5 procent av skatter och bidrag).

Måttet för konsolidering bedöms som god. Konsolideringen för de tre senaste åren uppgår till 3,3 procent vilket är en ökning jämfört med förra årets 2,7 procent.

Måluppfyllelsen för måttet investeringsutrymme bedöms som ej godtagbar. För att uppnå en långsiktigt hållbar balans mellan resultatnivå och investeringar bör måttet inte överstiga 100 procent. Investeringarnas storlek i förhållande till summan av avskrivningar och årets resultat för den senaste treårsperioden uppgår till 100 procent. Det är en förbättring mot 2016–2019 då resultatet var 105 procent men förbättringen beror främst på stora investeringar i förhållande till resultatet år 2016. Investeringsvolymen 2019 var högre än de senaste åren och ökade mer än vad resultatet gjorde vilket riskerar att medföra att måttet försämrats nästa år. Med de stora investeringar som väntas de kommande åren behöver kommunen redovisa allt större positiva resultat för att uppnå ett bra investeringsutrymme.

Kommunfullmäktige har i strategier för långsiktig finansiering beslutat om ett finansiellt skuldtak om 85 tkr per invånare som gäller fram till och med år 2022. Per sista december var låneskulden per invånare 48 tkr.

Verksamheterna har fortsatt arbetet med genomlysning av kostnadsnivåer av kommunens verksamheter och med jämförelser med andra kommuner. Resultat av och metoder för jämförelser har lyfts fram och diskuteras för att utveckla en mer resultatfokuserad organisation. Arbetet med att ta fram och implementera aktiviteter och åtgärder behöver fortsatt utvecklas och förbättras.

Kommunen ska aktivt söka extern finansiering, till exempel EU-medel. Kommunens gemensamma omvärldsbevakning och stödet till verksamheterna vid projektansökningar som planerades att stärkas 2019 har skjutits upp i avvaktan på fortsatt utredning.

Inom bland annat bygglov, miljötillsyn och stadsmiljö har taxor och avgifter setts över, vilket förväntas ge högre intäkter.

Principerna för ett nytt gatukostnadsreglemente har redovisats och sammanställts. Ett förslag till nytt reglemente förväntas vara klart under första kvartalet 2020.

Finansiell analys

Koncernen

Fem år i samman- drag, mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens intäkter	2 567	2 713	2 836	2 948	2 846
Verksamhetens kostnader	6 790	7 173	7 558	7 686	7 975
Årets resultat	437	338	779	517	316
Balansomslutning	14 489	14 973	15 410	16 806	17 539
Soliditet, %	32	33	38	38	38
Låneskuld	6 644	6 616	5 681	5 277	5 506
Pensionsförpliktelser	1 793	1 749	1 702	1 676	1 639

Huddinge kommunkoncern består av två helägda bolag och två delägda bolag samt ett kommunalförbund som tillsammans med kommunen utgör en ekonomisk enhet gentemot omvärlden. Den sammanställda redovisningen omfattar kommunen samt de företag i vilka kommunen har ett väsentligt inflytande i eller där kommunens andel uppgår till minst 20 procent. De bolag som kommunen äger tillsammans med andra aktörer ingår i koncernen motsvarande den ägda andelen. Syftet är att ge en samlad bild av den totala kommunala verksamhetens ekonomi och åtaganden, oavsett i vilken juridisk form den bedrivs.

Resultat

Kommunkoncernen uppvisar ett positivt resultat på 316 mnkr (517 mnkr). Resultatet hänför sig framförallt till kommunens och Hüge Bostäders utfall som blev 193 respektive 125 mnkr. Det lägre resultatet jämfört med föregående år förklaras framförallt av att Hüge Bostäder påverkas av jämförelsestörande intäkter kopplat till större fastighetsförsäljningar 2018. Nedskrivning avseende kontorslokal som skall rivas och försämrat resultat i energikoncernen bidrar också. Alla bolag och förbund i koncernen, Hüge Bostäder AB (125 mnkr), Huddinge Samhällsfastigheter AB (-1 mnkr), Södertörns Energi AB (51 mnkr), SRV återvinning AB (35 mnkr) och Södertörns brandförsvärsförbund (3 mnkr) redovisar resultat som är positiva eller när noll, efter finansnetto och före skatt och bokslutsdispositioner.

Den senaste femårsperioden har balansomslutningen ökat med 3 050 mnkr (21 %). Under samma period har låneskulden minskat med 1 139 mnkr (17 %). Soliditeten har förstärkts med 6 procentenheter under femårsperioden.

Intäkter

Verksamhetens intäkter uppgår till 2 846 mnkr vilket är en minskning med 3,4 procent. Minskningen är främst kopplad till förra årets fastighetsförsäljningar. Årets intäkter inklusive skatteintäkter och bidrag uppgår till 9 013 mnkr, en ökning med 1,4 procent jämfört med 2018. Skatteintäkter och

generella statsbidrag ökade med 225 mnkr och utgör 68 procent av koncernens intäkter.

Kostnader

Årets kostnader exklusive avskrivningar uppgår till 7 975 mnkr, en ökning med 3,8 procent jämfört med 2018. Avskrivningarna uppgår till 617 mnkr och har ökat med 51 mnkr jämfört med 2018. Inom koncernen står kommunen för cirka 23 procent av avskrivningarna, Huddinge Samhällsfastigheter AB för 36 procent och Hüge Bostäder AB för 27 procent.

Finansnetto

Finansnettot blev -105 mnkr, en förbättring med 15 mnkr jämfört med 2018. Den största förklaringen till förändringen är lägre indexuppräknings av kommunens medfinansiering av Spårväg syd.

Den genomsnittliga räntesatsen för upplåning uppgår till 1,53 procent. Kommunen begränsar sin ränterisk genom att sprida räntebindningen över tiden. Vid årsskiftet var räntebindningstiden för upplåning i genomsnitt 3,4 år och kapitalbindningstiden för den totala upplåningen var 3,1 år.

Soliditet

Balansomslutningen har sedan föregående årsskifte ökat med 733 mnkr till 17 539 mnkr. Soliditeten uppgår till 38 procent, vilket är samma som 2018. Då har inte hänsyn tagits till eventuella övervärden som kan finnas i de olika bolagens balansräkningar. Utöver detta har kommunen 1 639 mnkr i skuld för pensioner som redovisas som ansvarsförbindelse. Jämfört med övriga kommunkoncerner i länet är Huddinges soliditet lägre. Genomsnittet för länet (ovägt) låg på 40,5 procent år 2018.

Investeringar

Koncernens investeringar, mnkr			
Kommunen	Budget 2019	Utfall 2019	Avvikelse
Kommunstyrelse	439	244	195
Förskolenämnd	7	5	2
Grundskolenämnd	23	23	1
Gymn.- och arb.mark.nämnd	23	15	7
Socialnämnd	1	1	0
Vård- och omsorgsnämnd	12	5	7
Kultur- och fritidsnämnd	14	7	7
Bygglövs- och tillsynsnämnd	21	15	5
Klimat- och stadsmiljönämnd	178	121	57
Finansförvaltning	30	3	27
Summa Kommunen	748	439	308
De kommunala bolagen			
Huge Bostäder		257	
Huddinge Samhällsfastigheter		450	
Södertörns Energi*		35	
Söderenergi*		88	
SRV återvinning AB*		19	
Södertörns brandförsvärsförbund*		2	
Summa bolagen		851	
Summa koncernen		1 290	

* Andel av bolags/förbunds totala investeringar som motsvarar kommunens ägarandel i respektive bolag/förbund

Koncernens investeringar uppgår till 1 290 mnkr. Investeringarna i Huddinge Samhällsfastigheter AB uppgick till 450 mnkr och avser främst kommunala verksamhetslokaler. Kommunens investeringar uppgår till 439 mnkr och avser främst infrastruktur, inventarier och IT. Kommunen och Huddinge Samhällsfastigheter AB står för 69 procent av investeringarna.

Kommunen

Med undantag för år 2015 har kommunen haft positiva resultat under många år. Årets resultat (exklusive exploatering och realisationsvinst) för 2019 uppgår till +169 mnkr och är högre än 2018 års resultat som var +149 mnkr. Det budgeterade resultatet enligt det fastställda ekonomiska målet är +71 mnkr. Resultatet för 2019 motsvarar 2,7 procent (2,5 % år 2018) av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, vilket är bättre än riktvärdet för god ekonomisk hushållning på 2 procent. Samtidigt är det viktigt att notera att en nämnd inte har en budget i balans och att vissa verksamheter även försämrat sitt resultat jämfört med föregående år.

Inkluderat exploateringsverksamheten på 24 mnkr är resultatet +193 mnkr (+184 mnkr år 2018), vilket är högre än det budgeterade resultatet som uppgår till 161 mnkr.

Den främsta orsaken till överskottet är nämndernas resultat som är 97 mnkr bättre än budget (+43 mnkr år 2018). Skatte- och bidragsintäkterna blev 8 mnkr högre än budget. För

kommunövergripande kostnader och intäkter redovisas ett plus på 2 mnkr. Exploateringsverksamheten redovisar ett utfall som är 66 mnkr lägre än budget. Finansnettot visar ett underskott med 9 mnkr.

Nämndernas resultat har förbättrats jämfört med tidigare år (+43 mnkr 2018) och med en tydlig positiv trend från 2015 då utfallet var -31 mnkr. Resultatförbättringar syns framförallt inom socialnämnden, förskolenämnden och grundskolenämnden där ett aktivt arbete med åtgärdsplaner gett resultat. Del av överskottet mot budget avser lägre volymer till följd av en lägre befolkningstillväxt jämfört med prognos.

Verksamhetens nettokostnader (exklusive exploatering) ökar med 3,3 procent jämfört med förra året och skatteintäkter och utjämning med 3,8 procent. Det betyder att intäkterna ökar i något högre takt än kostnaderna.

Nettokostnadernas andel av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning var 94,7 procent. Det är samma nivå som för 2018.

Resultat och kapacitet

Kommunens resultat för 2019 uppgår till +193 mnkr, vilket är högre än det budgeterade resultatet för året som var +161 mnkr och högre än fjolårets resultat som uppgick till +184 mnkr. Den stora förklaringen till ökningen är att nämnderna sammantaget redovisar högre resultat än budgeterat med +97 mnkr.

Nämndernas redovisade överskott är en ökning med 54 mnkr jämfört med 2018. Åren 2015–2017 redovisade nämnderna underskott men trenden vände år 2018. Resultatförbättringar syns inom flera nämnder, framförallt inom socialnämnden, förskolenämnden och grundskolenämnden där ett aktivt arbete med åtgärdsplaner gett resultat. Del av överskotten för åren 2018 och 2019 avser lägre volymer till följd av en lägre befolkningstillväxt jämfört med prognos.

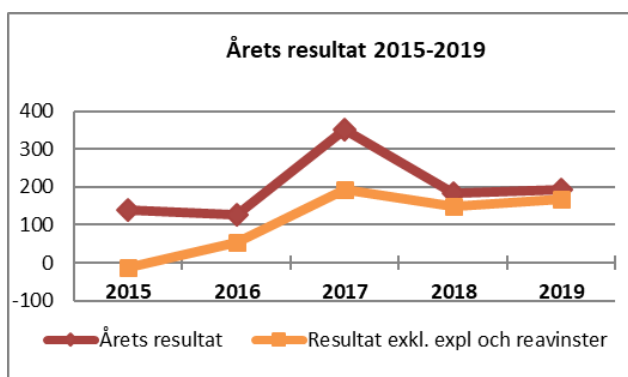
Det finns flera andra orsaker som har effekt på resultatet för år 2019. Exploateringsverksamheten redovisar ett större underskott med 66 mnkr. För avskrivningskostnaderna redovisas ett positivt resultat med 28 mnkr och för kommunens medelsreserv redovisas ett plus med 20 mnkr som främst avser reserverade medel för tillkommande lokaler och extraordinära kostnader för flyktingmottagandet som inte nyttjats. Skatte- och bidragsintäkter redovisar överskott mot budget med 8 mnkr. Finansnettot redovisar underskott mot budget med 9 mnkr orsakat av lägre netto för kommunens in- och utlåning.

Verksamhetens nettokostnader, exklusive exploatering, uppvisar en ökning med 3,3 procent. För skatter och utjämning är motsvarande siffra 3,8 procent. I snitt har skatter och utjämning (4,7 %) ökat mer än nettokostnaderna (4,3 %) de senaste fem åren. Det kan även tilläggas att skatteintäkterna

ensamt ökat med 4,5 procent år 2019, vilket kan jämföras med fjolårets ökning som var 2,9 procent.

Resultatutveckling

Kommunen har haft en positiv resultatutveckling det senaste decenniet med undantag för 2015. Den resultatnivå som bör följas över tiden är resultatet exklusive exploaterings- och realisationsvinster, vilket motsvarar kommunens ekonomiska mål. År 2019 är resultatet +169 mnkr. Inklusive exploaterings- och realisationsvinster uppgår resultatet till +193 mnkr. Analysen visar att det sammanlagda resultatet enligt det ekonomiska målet för femårsperioden 2015–2019 uppgår till +554 mnkr.

Resultatmarginalen (årets resultat i förhållande till skatteintäkter och utjämning) har de senaste tio åren (med undantag för år 2015 och år 2016) legat på eller över nivån för god ekonomisk hushållning som är två procent av skatteintäkter och utjämning. År 2015 sjönk resultatmarginalen till -0,2 procent och år 2016 låg den på +1,0 procent. År 2019 uppgår resultatmarginalen till 2,7 procent, det är en förbättring jämfört med år 2018 med 0,2 procentenheter.

Resultatmarginal, Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Resultat före extraordinära poster	138,2	125,8	352,5	184,1	193,0
Resultat enligt balanskravsjustering	136,7	125,7	352,5	184,1	193,0
Resultat enligt ekonomiskt mål	-12,1	55,3	193,4	148,6	168,6
Resultatmarginal, %	-0,2	1,0	3,4	2,5	2,7

Några förklaringar till utvecklingen är bra budgethållning då nämnderna successivt effektiviserat sina verksamheter. Den ekonomiska tillväxten i landet har inneburit god tillväxt av skatteunderlaget och därmed ökade skatteintäkter. Enligt kommunens senast beslutade ekonomiplan för de kommande tre åren, väntar dock mer utmanande tider med anledning av ökande behov på grund av demografiska ökning inom skola och omsorg.

Resultatet för 2016 och 2017 förbättrades till följd av intäkter av engångskaraktär som exempelvis statsbidrag för ökat bostadsbyggande från Boverket samt utdelning från Huga Fastigheter AB. Även 2018 års positiva resultat berodde till

viss del av engångsintäkter där kommunen fick 15 mnkr i statsbidrag för ökat bostadsbyggande. Det goda resultatet för 2019 beror delvis på lägre volymer än budgeterat samt på en medveten återhållsamhet där verksamheterna vidtagit åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans.

Nettokostnader

Nettokostnadsökningarna för verksamheterna perioden 2015 - 2019 är 14,5 procent. Nettokostnaden för verksamheterna har ökat i lägre takt än skatter och utjämning som ökat med 20,5 procent. Kostnaderna för sport- och friluftsanläggningar, vuxenutbildning och ungdomsgymnasiet har ökat relativt mycket medan vård och behandling, funktionshinder, förskola och familjedaghem, äldreomsorg samt bibliotek/kultur ökat mindre än genomsnittet. Sedan år 2015 har kostnaderna för verksamheterna ekonomiskt bistånd, miljö- och hälsoskydd, gymnasieskola och särvtux samt arbetsmarknadsåtgärder minskat med i snitt 19 procent.

Nettokostnadernas andel av skatt och statsbidrag

Balans mellan intäkter och kostnader är en avgörande förutsättning för en sund ekonomi. En tumregel för god ekonomisk hushållning är att resultatet långsiktigt ska utgöra minst två procent av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. Andelen nettokostnad av skatter och bidrag ska således inte överskrida 98 procent. De löpande kostnaderna, inklusive exploateringar, tar i anspråk 97,4 procent år 2019. Det betyder att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna. Relationen mellan kostnader och intäkter är i stort sett oförändrad jämfört med förra året men sämre jämfört med år 2017. Även skillnaden i nettoeffekten, det vill säga relationen exklusive finansnettot, följer samma trend. Översätts förändringen mellan åren 2018 och 2019 från procentenheter till belopp, motsvarar det en förbättring med 22 mnkr. Sett över en femårsperiod är relationen mellan intäkter och kostnader förbättrad med 0,4 procentenheter. Nettokostnadsandelen de senaste fem åren har i snitt legat på 97,6 procent (inklusive avskrivningar och exklusive finansnetto), vilket är en bra nivå. Snittet för riket uppgick år 2018 till 99,4 procent och snittet för länet till 99,1 procent.

Andel nettokostnad av skatter och bidrag	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens nettokostnad, %	96,3	97,6	92,9	95,4	95,1
Avskrivning, %	2,0	2,1	2,2	2,2	2,3
Summa löpande kostnader, %	98,3	99,7	95,1	97,6	97,4
Finansnetto, %	-1,0	-2,0	-1,2	-0,7	-0,5
Total nettokostnad, %	97,3	97,7	93,9	96,9	96,9

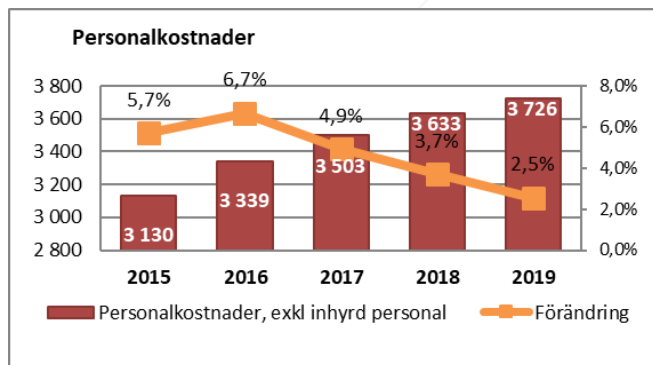
Intäkts- och kostnadsslag

Verksamhetens intäkter (exklusive skatter, generella statsbidrag, kommunalekonomisk utjämning och finansiella intäkter) minskar med 20 mnkr eller 1,6 procent sedan förra året. Bidragsintäkterna har minskat med 31 mnkr och beror på minskade bidrag från Migrationsverket. Intäkter från försäljning av verksamhet minskar med 15 mnkr och avser finansiering av anläggningar inom samhällsbyggnad och nämnd och ledning. Taxor och avgifter har ökat med 18 mnkr som till stor del avser bygglovs- och sanktionsavgifter. Övriga intäkter har ökat med 8 mnkr. Inom övriga intäkter finns försäljning av exploateringsfastigheter som blev 12 mnkr högre.

Sett i ett femårsperspektiv har verksamhetensintäkter totalt ökat med 28,7 procent sedan 2015 och förändringstakten har i snitt varit en ökning med 5,6 procent per år.

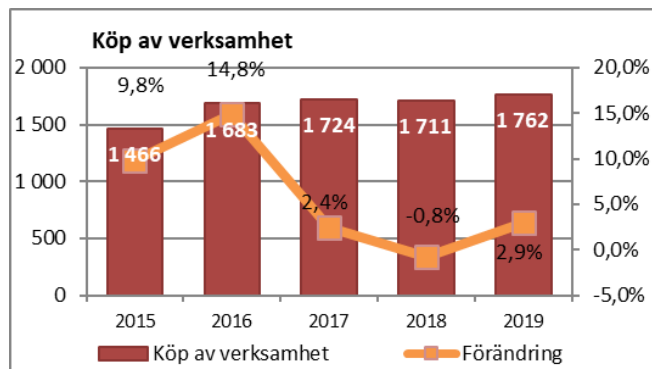
Verksamhetens kostnader (exklusive kommunalekonomisk utjämning, avskrivningar och finansiella kostnader) är 174 mnkr eller 2,5 procent högre än 2018. De poster som ökat mest är kostnaderna för personal (92 mnkr), köp av huvudverksamhet (50 mnkr) samt exploateringskostnader (23 mnkr). Kostnader för konsulter har minskat med 2 mnkr och kostnader för inhyrd personal är oförändrade. Lokal- och markhyror har ökat med 6 mnkr (0,3 %) jämfört med 2018 då kostnaderna minskade med 23 mnkr (-3,2 %) som effekt av ett nytt ramavtal för hyror. Innan dess var ökningen av hyreskostnader i snitt 5,9 procent per år mellan åren 2015–2017. Lämnade bidrag har ökat med 5 mnkr. Sett i ett femårsperspektiv har verksamhetens kostnader totalt ökat med 25,1 procent sedan år 2015 och förändringstakten har i snitt varit en ökning med 4,6 procent per år.

Personalkostnader

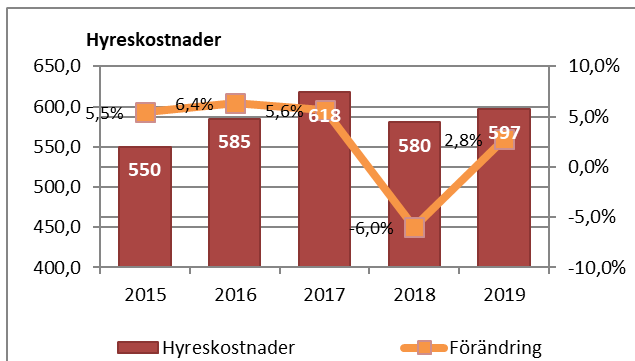
Personalkostnaderna utgör den största kostnadsposten för kommunen. År 2019 uppgår kostnaderna (exklusive inhyrd personal) till 3 726 mnkr, en ökning med 2,5 procent jämfört med året innan. Under de senaste fem åren har kostnaderna för personal ökat med i snitt 4,6 procent. Personalkostnaderna ökar som en kombination av löneökningar och ökade volymer i verksamheten som innebär fler anställda.

Köp av huvudverksamhet

Kostnaderna för köp av huvudverksamhet (exkl. konsulter och stödverksamhet) är den näst största kostnadsposten för kommunen. Under 2019 uppgår kostnaderna till 1 762 mnkr, vilket är en ökning med 2,9 procent. De senaste fem åren har kostnaderna årligen ökat med i genomsnitt 5,9 procent. Ökningen avser främst köp inom verksamheterna gymnasieskola, förskola och familjedaghem, grundskola och fritidshem samt äldreomsorg. Samtidigt finns en minskning inom flyktingverksamhet och vård och behandling. Andelen kärnverksamhet som utförs i extern regi ökar generellt över tid. Det är en följd av utökad möjlighet för brukarna att välja olika alternativ samt att LOV, lagen om valfrihetssystem, öppnat för andra utförare.

Lokaler

Lokalkostnaderna utgör den tredje största kostnadsposten för kommunen och avser verksamhetslokaler, bostadsrätter och exploateringsfastigheter. I lokalkostnaderna ingår extern hyra, husbyggnadsentreprenader, fastighetservice, material, larm, brandskydd samt energikostnader.

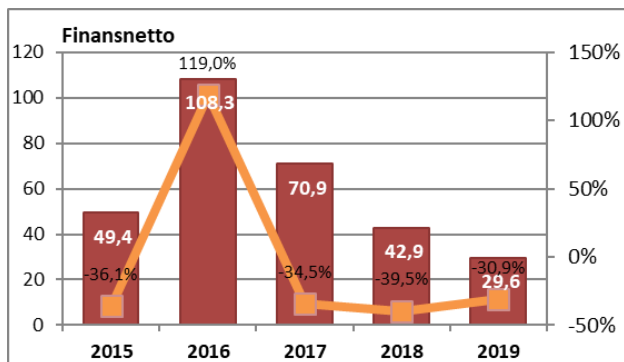
Kostnaden för lokal- och markhyror inklusive intäkter för hyror och arrenden uppgår år 2019 till 597 mnkr. Det är en ökning med 16 mnkr eller 2,8 procent men en minskning med 21 mnkr eller 3,4 procent jämfört med 2017. Sammantaget har hyreskostnaderna under de senaste fem åren ökat med 2,8 procent i genomsnitt.

De lägre kostnaderna för 2018 jämfört med 2017 förklaras främst av att kommunen och Huddinge Samhällsfastigheter

Utrymme för investeringar, Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Avskrivningar	101	113	126	132	141
Årets resultat	138	126	352	184	193
Summa	239	239	479	316	334
Investeringar	306	394	303	389	440
Investeringsutrymme	128%	165%	63%	123%	132%

AB från och med 2018 har ett nytt ramavtal avseende hyresvillkor för verksamhetslokaler som inneburit en sammantaget lägre hyreskostnad för kommunen.

Finansnetto

Finansnettot visar ett resultat på plus 29 mnkr, vilket är 9

Nettoinvesteringar, Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Nämnder	149	193	157	190	226
Samhällsbyggnadsprojekt	157	201	146	199	213
Summa	306	394	303	389	439
Budget	541	535	535	815	748
Avvikelse	235	141	141	426	309

mnkr lägre än budget och 13 mnkr lägre än utfallet för 2018. Den negativa budgetavvikelsen avser främst lägre netto för

Internbankens utlåning mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Huge Fastigheter AB	7 300	7 200	0	0	0
Huge Bostäder AB	-	-	3 766	3 500	3 500
Huddinge Samhällsfastigheter AB	-	-	3 334	3 200	3 480
Söderenergi AB	406	406	386	440	535
STEAB	0	0	0	518	493
Borgensåtagande STEAB	-	600	543	0	0
Totalt	7 706	8 206	8 029	7 658	8 008

kommunens in- och utlåning och lägre överskottsutdelning från Kommuninvest.

Investeringar

Årets nettoinvesteringar uppgår till 439 mnkr, vilket är 309 mnkr lägre än budget och 50 mnkr högre än förra året.

Kommunens största investeringar avser samhällsbyggnadsprojekt, vilka uppgår till 213 mnkr, 181 mkr under budget.

Avvikelsen förklaras av tidsförskjutningar i projekt. Nämnderna i övrigt redovisar sammanlagt ett överskott mot budget med 128 mnkr. Klimat- och stadsmiljönämnden (+57 mnkr) står för det största överskottet vilka avser investeringar i gator, vägar, parker, lekplatser, med mera som är påbörjade och kommer att genomföras de kommande åren. Finansförvaltningens överskott på 28 mnkr avser inköp av bostadsrätter. Investeringarnas (exklusive lokaler) andel av de totala nettokostnaderna uppgår till 7 procent.

Kommunen har år 2019 ett investeringsutrymme som uppgår till 132 procent. Investeringsutrymmet anger investeringarnas storlek i förhållande till summan av årets avskrivningar och resultat. Om måttet överstiger 100 procent bedöms den påverka kommunens finansiella utrymme negativt. I snitt har investeringsutrymmet de senaste fem åren legat på 122 procent.

Exploateringar

Exploateringsresultatet för 2019 blev 24 mnkr, att jämföra mot budgeten på 90 mnkr. Inom övriga ändamål redovisas exploateringar avseende förskolor och skolor, gator och vägar, markreserv, med mera.

Exploateringar, Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Bostäder	34,9	35,6	130,1	20,0	6,8
Arbetsplatser	86,8	-1,2	0,0	0,0	2,1
Övriga ändamål	27,1	36,1	29,0	15,5	15,5
Totalt	148,8	70,5	159,1	35,5	24,4

Risk och flöde

Finansiella risker och riskhantering

Huvuddelen av all extern skuldförvaltning för kommunkoncernen är samordnad till kommunens internbank och det är kommunen som lånar upp pengar och vidareutlånar till Huge Bostäder AB, Huddinge Samhällsfastigheter AB, Söderenergi AB och Södertörns Energi AB. Den externa låneskulden uppgår till 5 461 mnkr och utlåningen till kommunens bolag till 8 008 mnkr. Vidareutlåningen är alltså större än den externa upplåningen och mellanskillnaden består främst av utlåning från kommunens egen likviditet. Under 2019 ökade den externa skulden främst på grund av renovering och nybyggnation av samhällsfastigheter så som skolor och förskolor och investeringar inom energikoncernen.

Internbankens upplåning* mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Långfristig upplåning	4 394	3 738	3 966	2 763	3 761
Kortfristig upplåning	2 201	2 825	1 670	2 475	1 700
Totalt	6 595	6 563	5 636	5 238	5 461

*Inklusive upplåning med kommunal borgen i Södertörns Energi AB fram till 2018 då lånen flyttades till kommunen.

All finansiering medför risker. En finanspolicy och en finansinstruktion finns därför som reglerar hur riskerna ska hanteras och rapporteras.

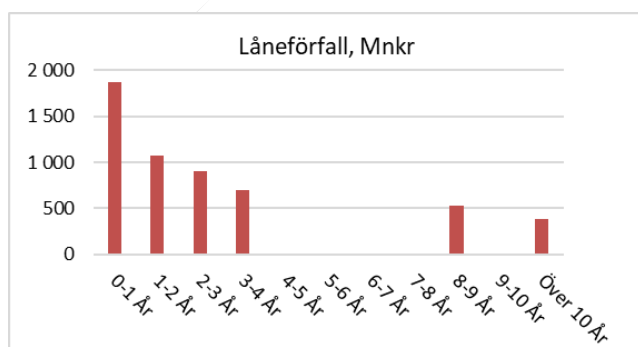
Kontroll mot finanspolicyens riskregler:	Tillåtet intervall	Utfall
Kort upplåning (0–12 mån)	Max 50%	34%
Kapitalbindningstid	2 - 5 år	3,1
Betalningsberedskap	Min 80%	86%
Räntebindningstid	2 - 5 år	3,4
Ränteförfall inom 12 mån	Max 60%	42%
Andel Real skuld	Max 20%	9%
♦ Valutarisk i finansverksamheten har säkrats enligt regler i Finanspolicy.		
♦ Kreditrisker vid placering av eventuell överskottslikviditet och vid derivataffärer har hanterats enligt regler i finanspolicy.		

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken att kommunen på kort sikt inte har likvida medel för att klara av sina betalningar. Risken hanteras genom att kommunen håller en likviditetsreserv. Likviditetsreserven mäts enligt det av S&P Global Ratings kvantifierade måttet LCR¹ som vid var tid skall överstiga 80 procent. Likviditetsreserven består av antingen likvida medel eller olika typer av kreditlöften. Kommunen har totalt 2 350 mnkr i kreditlöften från olika motparter som räknas in i likviditetsreserven.

Upplåningsrisk

Upplåningsrisk är risken att kommunen har svårigheter att låna upp pengar eller måste låna till högre kreditkostnad för att möta förfallande lån och/eller nya finansieringsbehov. I syfte att begränsa upplåningsrisken ska förfallen på kommunkoncernens upplåning spridas över tiden så att tillfälliga störningar ska påverka kommunen i begränsad omfattning. Den genomsnittliga kapitalbindningstiden skall vara mellan 2-5 år och max 50 procent av skulden får förfalla inom ett år.

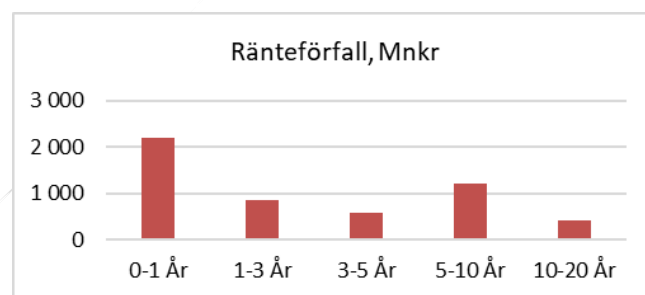
¹ Likviditetstäckningsgraden, Liquidity Coverage Ratio (LCR), mäter förhållandet mellan höglivida tillgångar och nettokassautflödet under en trettiodagarsperiod, i stressat läge. En likvidi-

Kreditrisk

Kreditrisk är risken att motparten inte kan fullgöra sina åtaganden i ingångna derivatkontrakt och/eller finansiella placeringar. Motparter i derivatavtal måste ha ett kreditbetyg som motsvarar lägst BBB+ enligt S&P Global Ratings. I finanspolicy finns det begränsningar av vilka motparter som är godkända för finansiella placeringar samt limiter för hur stora belopp som får placeras hos enskild motpart.

Ränterisk

Ränterisk är risken att förändringar i marknadsräntan påverkar kommunens resultat. I syfte att begränsa ränterisken skall räntebindningstiden på lån och derivat spridas över tiden. Den genomsnittliga räntebindningstiden skall vara mellan 2-5 år och max 60 procent av ränteförfallen får ske inom 12 månader. Därutöver får en del av skulden utgöras av upplåning till real ränta där räntekostnaden delvis bestäms av faktisk inflation.

Valutarisk

Valutarisk är risken att betalningar i annan valuta än svenska kronor kan komma att fördyras när växelkurser varierar. Kommunen har viss upplåning i Euro. Finanspolicy anger att all valutarisk kopplad till skuldförvaltningen skall säkras vilket görs med hjälp av derivat.

Säkringsredovisning

Kommunen använder derivat för att säkra två olika typer av risker. Ränterisk och valutarisk. För ränterisken utgör den säkrade posten framtida betalningar av ränta hänförliga till finansiering på totalt 5 241 mkr. Utöver befintliga lån är även prognostiserade räntebetalningar hänförliga till framtida upplåningstransaktioner säkrad post. Säkrad post avseende valutarisken utgörs av framtida betalningar i Euro som är hänförliga till ett lån på totalt 10 miljoner Euro.

Säkringsinstrument

De säkringsinstrument som används för att hantera ränterisken är olika typer av räntederivat vars syfte är att forma ränterisken i linje med finanspolicy. Det vanligaste instrumentet är vanliga ränteswapar där kommunen erhåller/betalar

tetstäckningsgrad på 100% säkerställer, på kort sikt, att likviditetsreserven består av tillräckligt med höglivida tillgångar för att i ett stressat läge möta nettokassautflödet under de kommande 30 dagarna.

fast ränta, men även instrument med olika typer av optionaltitet inkluderas. Valutarisken säkras med valutaränteswapar så att alla kassaflöden är omvandlade till svenska kronor. På så sätt elimineras valutarisken.

Kvalitativ bedömning av säkringsförhållandets effektivitet

Samtliga identifierade säkringar per sista december 2019 bedöms vara effektiva.

Säkringsstrategin avseende ränterisken präglas av ett portföljtänk som innebär att det är karaktären på portföljen som helhet som bedöms och inte enskilda affärer. I samband med delårs- och årsbokslutet görs en kvalitativ bedömning av säkringarnas effektivitet genom att med hjälp av olika kriterier jämföra villkoren för säkringsinstrumenten med villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid och räntebas. Effektiviteten bedöms också utifrån om strategin för ränteriskhantering uppfylls.

Valutasäkringarnas effektivitet bedöms genom att jämföra de huvudsakliga villkoren för säkringsinstrumenten med de huvudsakliga villkoren för den säkrade posten. Kritiska villkor utgörs av nominella belopp, löptid, räntebas och fixingdatum. De kritiska villkoren måste vara helt matchade för att valutarisken skall vara eliminerad och säkringen anses vara effektiv.

Redovisning

Räntekostnaderna för derivat inom ramen för säkringsredovisning redovisas löpande i resultaträkningen som en del av kommunens räntekostnader med hänsyn tagen till periodisering av upplupen ränta. Derivat som faller utanför ramen för säkringsredovisning marknadsvärderas dessutom och redovisas till det lägsta av anskaffningsvärdet och marknadsvärdet på balansdagen. Kommunen har två derivataffärer som inte klassificerats som säkringsinstrument. Marknadsvärdet på dem den 31 december är negativt och därmed har en derivatskuld på totalt 1,1 mnkr bokförts.

Soliditet

Kommunens soliditetsutveckling är beroende av förändringen av det egna kapitalet, men även av tillgångsförändringen. År 2019 uppgår kommunens soliditet till 37,1 procent vilket är en minskning med 0,3 procentenheter jämfört med 2018. Den genomsnittliga soliditeten 2018 för riket var 43,9 procent och för länet 43,6 procent.

Soliditet, %	2015	2016	2017	2018	2019
Soliditet	36,6	36,9	39,6	37,4	37,1
Inkl pensionsskuld före 1998	21,3	22,2	25,4	24,7	25,2
Tillgångsförändring	-0,9	2,1	0,6	10,1	4,8
Förändring av eget kapital	2,7	2,9	8,0	3,9	3,9

Anläggningstillgångar

Åren 2015-2019 har kommunens anläggningar i snitt ökat med 4,7 procent per år. År 2019 uppgår de totala anläggningstillgångarna till 13 234 mnkr, vilket är en ökning med 5,2 procent jämfört med 2018. Det är framförallt Mark och byggnader och Finansiella långfristiga fordringar som ökar jämfört med förra året.

Anläggningar, Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Immateriella	1	1	2	3	2
Materiella					
Mark, byggnader och tekniska	1 844	2 116	2 399	2 690	2 983
Maskiner och inventarier	181	221	235	237	279
Finansiella					
Värdepapper, andelar och aktier	1 165	1 188	1 217	1 252	1 255
Långfristiga fordringar	7 697	7 498	7 492	7 681	8 032
Bidrag till infrastruktur			12	713	683
Summa	10 889	11 024	11 357	12 575	13 234

Borgensåtaganden

Det totala borgensåtagandet uppgick vid årsskiftet till 679 mnkr. 2018-12-31 var åtagandet 712 mnkr. Under perioden 2015-2019 har inga garantier infriats.

Borgensåtaganden, Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Helägda bolag					
Huge Bostäder AB / Huddinge Samhällsfastigheter AB	105	103	1	1	1
Delägda bolag/förbund	1 222	1 172	1 049	470	443
Övriga					
Bostadsrättsföreningar	267	263	246	241	235
Övriga Föreningar	0	0	0	0	0
Förlustansvar för egna hem	2	2	1	0	0
Summa	1 596	1 540	1 297	712	679

Pensionsförpliktelser

Den totala pensionsskulden inklusive löneskatt år 2019 uppgår till 2 454 mnkr vilket är en ökning med 60 mnkr från föregående år. Ökningen beror på fler anställda och fler med pensionsgrundande lön som ger rätt till förmånsbestämd pension. I snitt har pensionsskulden ökat med 1,2 procent per år de senaste fem åren. Avsättningen till nya pensioner ökar andelsmässigt varje år medan den så kallade ansvarsförbindelsen minskar årligen. Den utvecklingen kommer att fortsätta framöver. De totala pensionsförpliktelserna kommer att fortsätta öka kommande år.

Pensioner, Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Avsättning	544	582	641	719	815
Äldre än 1998	1 793	1 749	1 702	1 676	1 639
Total skuld	2 337	2 331	2 343	2 394	2 454

Pensionsmedelsförvaltningen sker i huvudsak inom ramen för internbankens ordinarie skuldförvaltning. Det innebär att pensionsportföljen placerar huvuddelen av kapitalet i internbanken till marknadsmässiga villkor. Internbanken vidareutlånar kapitalet till bolag inom koncernen. Syftet är att minska administrativa kostnader och externa kreditrisker. Avkastningen på pensionsportföljen 2019 var 2,1 mnkr vilket motsvarar 0,6 procent.

Marknadsvärden pensionsportfölj					
Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Placering internbanken	200	300	300	350	350
Likvida medel	125	46	52	6	10
Totalt	325	346	352	356	360

Känslighetsanalys

Kommunens ekonomiska läge påverkas av olika händelser i omvärlden och inom den egna organisationen. För att ha beredskap och kunna hantera sådana händelser behövs därför marginaler i ekonomin. För att beskriva behovet av marginaler redovisas nedan en känslighetsanalys som visar hur förändringar av några viktiga faktorer påverkar kommunens ekonomi.

Känslighetsanalys, Mnkr	2019
10 öre förändring av kommunalskatten	26,2
1 procents löneförändring	36,8
1 procents prisförändring	27,6
1 procents förändring försörjningsstöd	0,8
1 procents hyresförändring	6,9
1 procents avgiftsförändring	2,8
10 heltidstjänster	6,9
1 procentenhet förändrad marknadsränta*	18,1

*Förändrad kostnad för koncernen

Kontroll och styrning

Prognossäkerhet

En viktig del i styrning och kontroll av ekonomin är de uppföljningar som görs under året. Två helårsprognoser görs, en per mars och en per augusti.

Prognosen för kommunens helårsresultat i augusti uppvisade en avvikelse mot budget med 13 mnkr (+70 mnkr exklusive exploateringsvinster). Det är en avvikelse mot utfallet i bokslutet med 20 mnkr. Den största avvikelsen återfinns för nämnderna som totalt avviker positivt mot prognos med 28 mnkr. Kommunens centrala poster (pensioner, avskrivningar och reserverade medel) uppvisar en negativ avvikelse mot prognos med 10 mnkr. Exploateringar avviker negativt med 8 mnkr. Skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning avviker positivt med 5 mnkr och finansnettot positivt med 4 mnkr. Prognoserna har haft större

träffsäkerhet i augusti än i mars, vilket vanligtvis är trenden. En delförklaring till prognosavvikelserna är beslut om justeringar av budgetramar under året som också påverkat budgetavvikelsen.

Sett över en femårstid har prognossäkerheten varit bra år 2015 men försämrades år 2016. Därefter har prognossäkerheten förbättrats varje år. År 2017 var avvikelsen mellan prognos och utfall +95 mnkr, år 2018 +42 mnkr och år 2019 +20 mnkr.

Budgetavvikelser helårsprognoser 2019, Mnkr			
	Mars	Augusti	Bokslut
Nämnder	2	68	97
Centrala poster	60	11	1
Exploateringar	-8	-57	-66
Skatter och utjämning	-12	3	8
Finansnetto	0	-13	-9
Årets resultat	43	13	32
Resultat ekonomiskt mål	51	70	98

Budgetavvikelser

En förutsättning för en sund ekonomi är god budgetföljsamhet. Nämnderna redovisar sammantaget en positiv avvikelse mot budget med 97 mnkr. Skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning blir 8 mnkr högre än budget där skatteintäkter står för 2 mnkr och generella bidrag och utjämning för 6 mnkr. Exploateringsverksamheten ligger 66 mnkr lägre än budgeterat. Finansnettot visar ett underskott med 9 mnkr.

Budgetavvikelser					
Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Budgeterat resultat	200,0	43,0	242,2	252,9	160,7
Nämnderna	-30,6	-21,1	-3,1	43,1	96,9
Reserverade medel	6,1	8,2	27,0	73,6	20,3
Pensioner och försäkringar	-12,5	-7,4	-5,6	-67,2	-47,2
Avskrivningar	14,0	-3,1	0,3	15,1	28,4
Exploateringsvinst	-21,2	0,4	29,0	-95,5	-65,6
Skatteintäkter och generella statsbidrag	-30,3	40,7	52,1	-23,3	-8,9
Finansnetto	-11,5	57,5	10,5	-15,0	0,4
Övriga avvikelser	24,2	7,6	0,1	0,4	193,0
Årets resultat	138,2	125,8	352,5	184,1	193,0

Från och med den 1 januari 2019 har Huddinge en ny nämndorganisation. Den nya nämndorganisationen innebär att några nämnder inte finns kvar (gymnasienämnden, äldreomsorgsnämnden, natur- och byggnadsnämnden samt tillsynsnämnden), och att nya nämnder tillkommit (gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden, vård- och omsorgsnämnden, klimat- och stadsmiljönämnden samt bygglovs- och tillsynsnämnden) och att en nämnd ändrat ansvarsstruktur (socialnämnden). Med anledning av detta går det inte att göra en analys på respektive nämnds resultat över tid. Kommunstyrelsen, förskolenämnden, grundskolenämnden och kultur-

och fritidsnämnden har behållit samma nämndorganisation och i huvudsak samma ansvarsstruktur.

Nämnderna redovisar sammantaget en positiv avvikelse mot budget med 1,6 procent. Klimat- och stadsmiljönämnden redovisar underskott. Övriga nämnder redovisar överskott eller ett resultat nära noll.

Nämndernas nettokostnader visar en genomsnittlig ökning med 186 mnkr eller 3,2 procent mellan 2018 och 2019. Ökningen mellan 2017 och 2018 var 2,6 procent. Procentuellt ökar nettokostnaderna mest för grundskolenämnden med 5,4 procent och kultur- och fritidsnämnden med 4,6 procent. Förskolenämndens nettokostnader har en ökning med 2,5 procent. Kommunstyrelsen visar ingen ökning jämfört med förra året. Revision uppvisar en minskning med 16,8 procent. Övriga nämnder är nya eller förändrade.

Nämndernas resultat, mnkr					
	2015	2016	2017	2018	2019
Kommunstyrelse	6,9	11,9	22,6	18,5	13,4
Förskolenämnd	-3,8	-20,2	-13,6	25,2	30,3
Grundskolenämnd	0,9	3,3	-15,7	28,5	31,8
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	-	-	-	-	-1,7
Socialnämnd	-12,8	-19,1	-30,9	-5,4	16,6
Vård- och omsorgsnämnd	-	-	-	-	19,3
Kultur- och fritidsnämnd	-1,6	0,1	-3,4	2,3	0,0
Klimat- och stadsmiljönämnd	-	-	-	-	-16,1
Bygglövs- och tillsynsnämnd	-	-	-	-	2,7
Revision	1,4	1,3	0,9	-0,2	0,5
Summa nämnder	-30,6	-21,1	-3,1	43,1	96,9

Kommunstyrelsen redovisar ett överskott med 13 mnkr. De största överskotten härrörs från samhällsbyggnadsavdelningen och ekonomiavdelningen. Avvikelsen inom samhällsbyggnad orsakas av högre intäkter i form av taxor och avgifter, lägre personalkostnader och lägre kostnader för inköp av varor och tjänster. Avvikelsen inom ekonomiavdelningen avser lägre personalkostnader i form av vakanser samt senareläggning av service- och byggkostnader inom lokalplaneringsprocessen.

Förskolenämnden redovisar ett positivt resultat om 30 mnkr. Förskoleenheterna har återbetalat av skuld (återställning av tidigare års underskott) med 15,0 mnkr. Därutöver redovisas lägre kostnader för tilläggsbelopp med 5 mnkr till följd av färre antal inskrivna barn samt lägre kostnader för externa placeringar med 2 mnkr. Överskott (+5 mnkr) redovisas inom kommunens egna förskolor där sammantaget 11 av 15 förskoleområden visar en positiv avvikelse. Överskottet beror bland annat på utbetalning av förändrat grundbelopp, där 4,5 mnkr tillföll förskolorna i egen regi. För att få en ekonomi i balans har förskolorna i egen regi varit återhållsamma med inköp och gjort ett omställningsarbete för att anpassa organisationen till lägre volymer. Sett över en

femårsperiod har förskolenämnden förbättrat sin budgetföljsamhet från större negativa avvikelser åren 2015–2017 till större positiva avvikelser åren 2018–2019.

Grundskolenämnden redovisar ett överskott med 31 mnkr. Överskottet finns inom verksamhetsområdet grundskola F-9, fritids F-6 och grundsärskola. Överskottet beror på lägre kostnader för elevpeng till grundskola (+10 mnkr) och fritidshemsverksamhet (+6 mnkr), vilket härrörs från att elevantalet varit lägre än budgeterat. För grundsärskolan har kostnaderna för elevpeng blivit högre än budgeterat (-6 mnkr). Lokalkostnaderna har varit lägre än budget (+18 mnkr) och de kommunala skolorna redovisar överskott (+9 mnkr). Av kommunens 25 skolenheter redovisar 16 överskott och 9 underskott. I resultatet ingår återbetalningar av statsbidrag för 2018 samt ej erhållna statsbidrag från Migrationsverket. Den sammanlagda resultateffekten av dessa poster uppgår till -16,0 mnkr och belastar resultatet för 2019. Sett över en femårsperiod, med undantag för år 2017, har grundskolenämnden haft en positiv trend vad gäller budgetföljsamheten.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden trädde i kraft den 1 januari 2019. Nämnden redovisar ett underskott med -1,7 mnkr. Nämnden redovisar överskott eller en ekonomi i balans för samtliga verksamhetsområden utom för mottagande av nyanlända (-13,9 mnkr). Orsaken till underskottet är att statsbidragen från Migrationsverket 2019 blev lägre än förväntat. Inom gymnasiesärskola och särvux redovisas ett överskott (+6 mnkr) som resultat av lägre volymer än budgeterat. Inom gymnasieskolan redovisas ett överskott (+2 mnkr) som förklaras av högre statsbidrag än budgeterat samt lägre personalkostnader till följd av vakanser. Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder redovisar sammantaget ett överskott (+2 mnkr) och nämnd och ledning likaså (+1,9 mnkr). Exklusive merkostnader för flyktningmottagandet är nämndens utfall positivt med 3 mnkr.

Socialnämnden har en ny nämndorganisation från och med den 1 januari 2019. Det innebär att vissa verksamheter som tidigare låg under socialnämnden flyttats till vård- och omsorgsnämnden och gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden. Socialnämnden redovisar ett överskott med 17 mnkr. Inom vård och behandling uppvisas en positiv budgetavvikelse med 8 mnkr. Flera åtgärder har vidtagits för att uppnå detta resultat. Det som givit mest effekt har varit att använda personal från den interna specialistpoolen istället för att återbäsa vakanta tjänster. En risk är att handläggningstiden ökar när utredningsresurserna minskar. Inhyrning av socialsekreterare har minskat. Kortare placeringstider i samtliga insatser samt minskat köp av extern öppenvård till barn och unga och vuxna med missbruk är andra åtgärder som vidtagits. Inom verksamheten ensamkommande barn och ungdomar

uppvisas en positiv avvikelse om 5,6 mnkr. Överskottet beror främst på att kommunen erhållit statsbidrag retroaktivt för åren 2017 och 2018.

Vård- och omsorgsnämnden trädde i kraft den 1 januari 2019. Nämnden redovisar ett överskott med 19 mnkr. Inom äldreomsorgen visar biståndskansliet ett överskott på 15 mnkr på grund av lägre volymer än budgeterat. Reserver för oförutsedda volymökningar om 30 mnkr har inte heller behövt användas. Äldreomsorgens utförarverksamheter i egen regi redovisar ett underskott på 45 mnkr, varav huvuddelen finns inom hemtjänsten (-33 mnkr). Utförarverksamhetens personalkostnader har varit högre än vad ersättningsnivåerna gett utrymme för. Totalt visar äldreomsorgen ett underskott om 0,3 mnkr. Inom funktionshinderområdet redovisas en positiv avvikelse mot budget med 8 mnkr. Avvikelsen finns inom biståndskansliet (+20 mnkr) och beror på lägre volymer än budgeterat inom hemtjänst, särskild service enligt LSS samt inom personlig assistans. Inom egen regi redovisas ett underskott (-12 mnkr) som beror på att personalkostnaderna är högre än budgeterat och inte i linje med vad volymer och ersättningsnivåer ger utrymme för. Inom administration redovisas ett överskott med 5 mnkr. Inom socialpsykiatri redovisas ett underskott med 2 mnkr. Orsaken är att det tillkommit fler personer i behov av insatser än förväntat. Samtidigt har ett flertal förflyttningar gjorts från särskilda boenden till träningslägenheter och försökslägenheter vilket till viss del kunnat motverka de ökade kostnaderna. Därutöver har nämnden ofördelade medel med 8 mnkr.

Kultur- och fritidsnämnden redovisar ett resultat i enlighet med budget. Inom nämnd och ledning redovisas en positiv avvikelse mot budget (+2 mnkr) som beror på att avsatta medel för övergripande och oförutsedda händelser inte behövt nyttjas. Inom idrott och anläggning redovisas ett överskott (+2 mnkr) orsakat av högre intäkter än budgeterat. Inom bibliotek och konst redovisas ett underskott (-3 mnkr) som härrör från engångssatsningar som genomförts för att tillsammans med statliga medel stärka biblioteken ytterligare. Satsningar har bland annat gjorts på biblioteket i Skogås och Fleminghallens bibliotek. Sett över en femårsperiod har kultur- och fritidsnämnden haft en relativ god budgetföljsamhet.

Klimat- och stadsmiljönämnden trädde i kraft den 1 januari 2019. Nämnden redovisar ett underskott med 16 mnkr. Hela underskottet redovisas inom stadsmiljö och avser vinterservice (-17 mnkr) och barmarksservice (-5 mnkr) orsakat av kostsamma entreprenadavtal och beläggningsarbeten. Inom trafik och gatubelysning redovisas överskott med sammanlagt +7 mnkr till följd av högre intäkter och minskat underhåll av gatubelysning. Överskott redovisas även inom naturvård (+3 mnkr).

Bygglovs- och tillsynsnämnden trädde i kraft den 1 januari 2019. Nämnden visar en positiv avvikelse mot budget med

3 mnkr. Inom bygglov redovisas ett överskott (+5 mnkr) till följd av högre intäkter för bygglovsavgifter (+4 mnkr) och sanktionsavgifter (+1 mnkr). Nya taxor ger högre intäkter och andelen bygglovsärenden som ger högre intäkter har ökat. Inom miljötillsyn redovisas ett överskott (+3 mnkr) som beror på högre tillfälliga intäkter för tillståndsgivning inom tobaksområdet med 1 mnkr samt lägre kostnader för personal, lokaler samt varor och tjänster med 2 mnkr. Inom nämnd och ledning redovisas ett underskott (-4 mnkr) som beror på högre personalkostnader än budgeterat. Inom lantmäteri redovisas ett mindre underskott (-1,0 mnkr) på grund av minskade intäkter eftersom volymen av antalet ansökta nybyggnadskartor blivit lägre.

Av kommunens verksamhetsområden redovisar tio överskott, sex underskott och tre smärre avvikelser. De största överskotten redovisar grundskola och fritidshem (+36 mnkr), förskola och familjedaghem (+30 mnkr), nämnd och ledning (+14 mnkr), vård och behandling (+9 mnkr), funktionshinder (+8 mnkr) och gymnasiesärskola och särvtux (+6 mnkr). De största underskotten redovisar samhällsbyggnad (-9 mnkr) och flyktingverksamhet (-8 mnkr). Övriga verksamheter har avvikelser som understiger 5 mnkr jämfört med budget. Kommunens sex största verksamhetsområden (grundskola, förskola, gymnasiet, funktionshinder, äldreomsorg och nämnd/ledning) som omsluter 4 820 mnkr av budgeten (80 %), visar sammantaget ett överskott med 91 mnkr eller +2 procent, vilket är en förbättring mot avvikelsen +1,5 procent 2018.

Volymer

Volymernas utveckling är en viktig del i kommunens arbete med god budgetföljsamhet. En av orsakerna till nämndernas överskott år 2019 är att volymerna understiger budget.

Inom förskolan är genomsnittet för antal inskrivna barn på förskolan 47 färre än budgeterat. Minskningen finns inom förskola och pedagogisk omsorg i kommunal regi (sammanslaget -50 barn). Inom förskola och pedagogisk omsorg i fristående regi blev antalet barn fler än budgeterat (+22 barn).

Inom grundskolan blev antal elever F-9 totalt 212 färre än budget. Minskningen finns främst inom egen regi (-163 barn). Antal elever i Huddinges skolor som kommer från andra kommuner blev 32 fler än budget. Nämnden budgeterade för att 77,5 procent av volymen skulle finnas inom egen regi, volymen blev 77,2 procent. Inom grundsärskolan blev antalet elever 22 fler än budgeterat. I budget planerades det för att 90,8 procent av volymen skulle finnas inom egen regi, volymen blev 93,7 procent. Trenden de senaste tre åren är att andelen elevvolym i egen regi inom grundskolan minskar medan andelen i grundsärskolan ökar.

Vård- och omsorgsnämnden redovisar att antalet helårsplatser inom funktionshinderområdet för särskilt boende vuxna LSS blivit 17 färre än budgeterat. I budget räknades att 74,0

procent av volymen skulle finnas inom egen regi, utfallet blev 74,4 procent. Det är en ökning jämfört med år 2018 då volymen inom egen regi uppgick till 73,1 procent. Under 2019 öppnades ett nytt boende som gjorde att personer som bott i särskilt boende utanför kommunen kunnat erbjudas en boendeplats i kommunen. Inom SOL blev antalet helårsplatser 3 färre än budgeterat. Samtidigt är det en minskning med 5 helårsplatser jämfört med 2018. Orsaken är ett minskat behov av insatser. Hjälp i hemmet och personlig assistens understiger också budget. Trenden visar att timmarna minskat de senaste tre åren, vilket också förklaras av minskade behov av insatserna. Inom äldreomsorgen är antalet helårsplatser i särskilt boende i nivå med budget, en ökning jämfört med i fjol med 17 helårsplatser. Eftersom det saknats lediga

platser inom egen regi (demensboende) ökade köp av externa platser. I budget beräknades att 73,8 procent av volymen skulle finnas inom egen regi, utfallet blev 73,5 procent.

Inom kultur- och fritidsnämnden uppvisar biblioteken och fritidsgårdarna sammantaget en nedgång i antalet årsöppet-timmar per 1000 invånare. Trenden för biblioteken har tidigare varit uppåtgående från 89 timmar 2016 till 93 timmar 2018. Minskningen 2019 beror på att ett bibliotek varit stängt sedan maj. Minskningen för fritidsgårdarna förklaras av att två varit stängda, en sedan i maj och en sedan i juni. Aktivitetsyta för idrottsanläggningar inomhus har ökat med 4 kvm per 1000 invånare sedan i fjol. Det förklaras av att Glömstahallen färdigställdes i september.

Balanskravsresultat

Balanskravet

Balanskravsresultatet innebär att intäkterna varje år måste balansera kostnaderna. Blir resultatet negativt ska det regleras inom tre år.

Balanskravsutredning					
Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Årets resultat	138,2	125,8	352,5	184,1	193,0
-Reducering reavinster	-1,5	-0,1	0,0	0,0	0,0
+Just. reavinst enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+Just. reaförlust enl. Undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+/-Orealiserade vinster/förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	1,0
+/-Återföring orealiserade vinster/förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	136,7	125,7	352,5	184,1	194,0
Reservering till RUR	0,0	0,0	-84,3	-18,4	-22,5
Disponering från RUR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	136,7	125,7	268,2	165,7	171,5
Ackumulerat					
Balanskravsresultat	1297,3	1423,0	1691,2	1856,9	2028,4

I balanskravsutredningen elimineras eventuella realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar från resultatet. År 2019 hade kommunen inte någon realisationsvinst. Det ackumulerade balanserade resultatet efter reservering till resultatutjämningsreserv, RUR, (se nästa avsnitt) uppgår till 172 mnkr.

Åren 2004–2006 avsattes totalt 250 mnkr som omstruktureringskostnad för framtida ökade pensionskostnader. Även om dessa öronmärkningar inte är resultatpåverkande har de räknats bort i balanskravsutredningen eftersom de i en framtida utredning kommer att kunna tillgodoräknas vid inlösen av pensionsåtagandet.

Resultatutjämningsreserv, RUR

Från och med 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att under vissa förutsättningar reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Reserven ska kunna användas för att utjämna intäkter över tid i syfte att täcka underskott vid ekonomiskt tuffa tider.

Resultat- och utjämningsreserv, RUR					
	2015	2016	2017	2018	2019
Ingående värde, mnkr	-491,4	-491,4	-491,4	-575,7	-594,1
Reservering, mnkr	0,0	0,0	-84,3	-18,4	-22,5
Disponering, mnkr	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgående värde, mnkr	-491,4	-491,4	-575,7	-594,1	-616,6
Utgående värde av skatter och bidrag, %	9,6	9,1	10,0	10,0	10,0

I tabellen redovisas reserveringen specificerat för respektive år. Den maximala nivån för avsättning till RUR är 10 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning. År 2013 fattade Huddinge beslut om att reservera totalt 463,6 mnkr till RUR för åren 2010–2013. År 2014 reserverades ytterligare 27,8 mnkr. Ett negativt resultat 2015 enligt kommunens ekonomiska mål innebar att ingen ytterligare avsättning gjordes. Inte heller 2016 gjordes någon avsättning. År 2017 avsattes 84,3 mnkr och år 2018 avsattes 18,4 mnkr. År 2019 avsattes 22,5 mnkr.

Väsentliga personalförhållanden

Koncernen

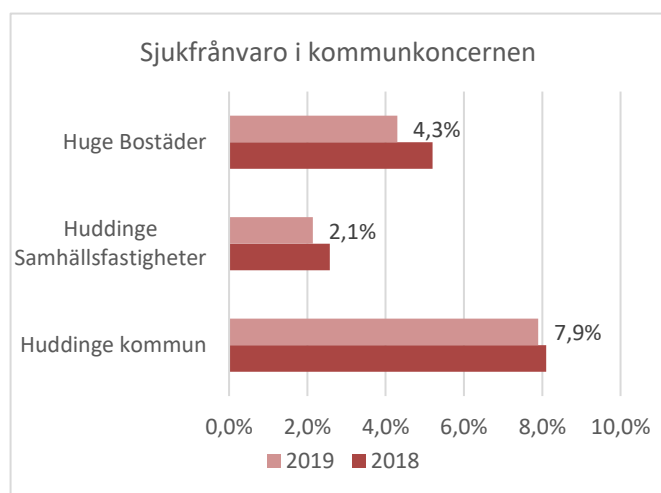
Nedan redovisas några väsentliga personalförhållanden för kommunkoncernen som här avser kommunen samt de helägda bolagen Huddinge Samhällsfastigheter AB och Huga Bostäder AB.

Medeltal anställda

	2017	2018	2019
Huddinge kommun	6 715	6 625	6 658
Huddinge Samhällsfastigheter AB	108	131	136
Huga Bostäder AB	150	165	159

Sjukfrånvaro

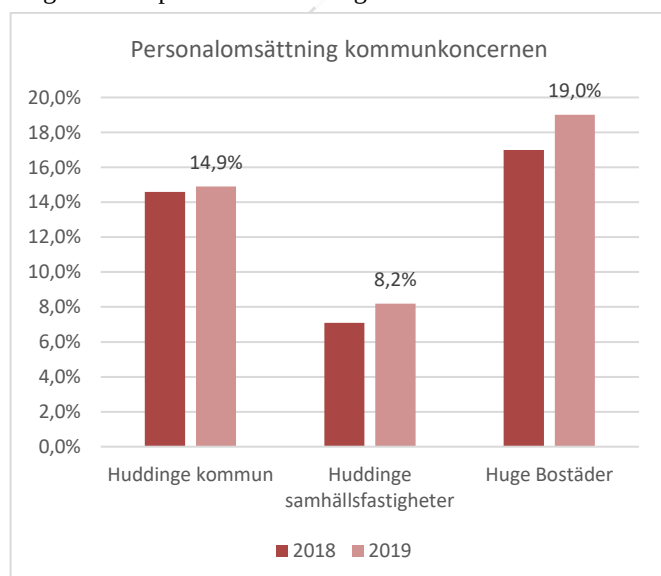
Både kommunen och de helägda bolagen har minskat sin sjukfrånvaro sedan föregående år. Nedan redovisas ett diagram över sjukfrånvaron samt en tabell med sjukfrånvaron per nämnd och per helägt bolag:

Sjukfrånvaro %	2018	2019
Kommunstyrelse	4,8	4,2
Förskolenämnd	10,9	10,5
Grundskolenämnd	7,4	7,4
Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd	5,7	5,1
Socialnämnd	5,5	7,0
Vård- och omsorgsnämnden	9,5	9,2
Kultur- och fritidsnämnd	4,9	5,0
Bygglövs- och tillsynsnämnd	8,1	5,7
Klimat- och stadsmiljönämnd	6,1	9,0
Totalt kommunen	8,1	7,9
Huddinge Samhällsfastigheter AB	2,6	2,1
HUGA Bostäder AB	5,2	4,3

Personalomsättning

Både för kommunen och för de helägda bolagen finns en svag ökning av personalomsättningen 2019 jämfört med föregående år. Personalomsättningen beräknas i kommunkoncernen utifrån tillsvidareanställda som slutat i kommunen respektive bolag eller gått i pension dividerat med ett genomsnitt av antalet anställda i januari och december respektive år. Nedan redovisas ett diagram över personalomsättningen i kommunkoncernen:

Kommunen

Kommunens medarbetare

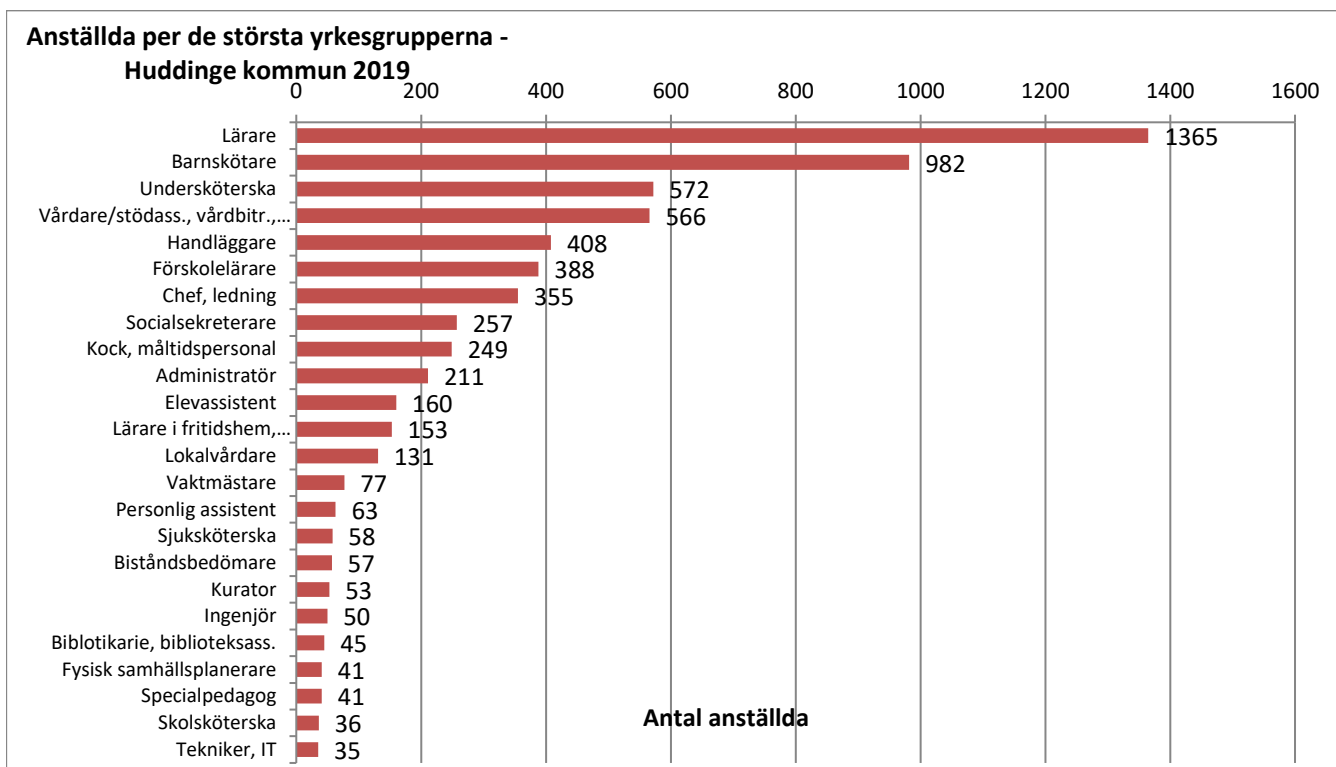
	2015	2016	2017	2018	2019
Antal anställda	6 488	6 630	6 715	6 625	6 658
Andel kvinnor	79%	78%	78%	77%	78%
Andel män	21%	22%	22%	23%	22%

Medelåldern för de anställda är 45 år. Åldersfördelningen hos medarbetarna redovisas i tabellen.

Bland de största yrkesgrupperna finns lärare, förskollärare, barnskötare samt omsorgspersonal som stödassistenter eller undersköterskor (se diagram nedan).

I slutet av 2019 var 6 658 medarbetare anställda i Huddinge kommun (timanställda exkluderat). Det är en ökning med 0,5 procent, eller drygt 30 medarbetare, jämfört med föregående år. Merparten av de anställda är kvinnor, 78 procent. Kommunen är den näst största arbetsgivaren i Huddinge.

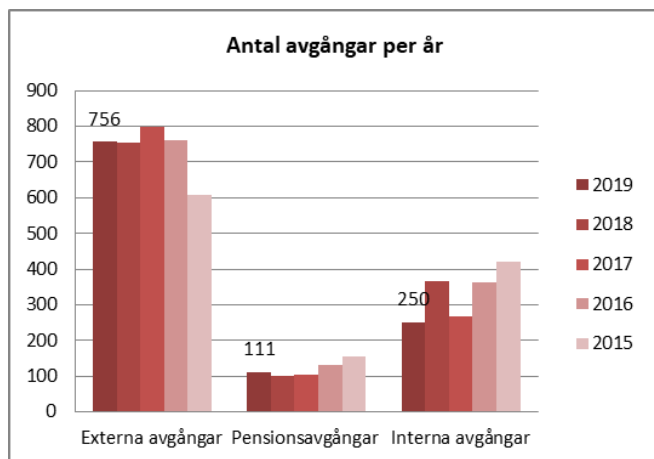
	2019	Andel 2019
Anställda - 34 år	1 457	22%
Anställda 35 -54 år	3 551	53%
Anställda 55+ år	1 650	25%

Kommunens arbete med personalförsörjning

För Huddinge kommun är personalförsörjningen en fortsatt stor utmaning. Det råder brist inom yrkesgrupper såsom lärare, förskolelärare, sjuksköterskor, erfarna socialsekreterare och ingenjörer. Det är viktigt att både attrahera nya medarbetare och behålla befintliga.

Kommunens personalomsättning och avgångar

Personalomsättningen, andelen tillsvidareanställda som slutat i kommunen, var 2019 12,9 procent. Detta motsvarar drygt 860 externa avgångar samt pensionsavgångar under året (se diagram). Personalomsättningen är i princip oförändrad jämfört med föregående år (12,6 procent).

Personalomsättningen har ökat inom grundskolan, men minskat inom förskolan. För övriga nämnder är jämförelser mellan åren svårt att göra då ny nämndstruktur trädde i kraft under 2019.

Den interna rörligheten inom kommunen bland tillsvidareanställda för 2019 var 4,3 procent, vilket är något lägre än föregående år (6,1 procent).

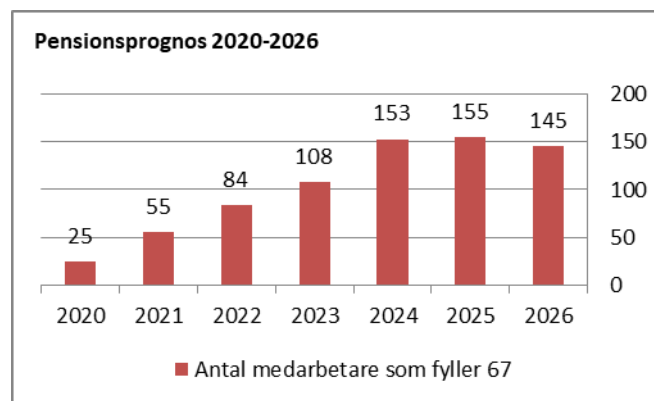
Personalomsättningen varierar mellan olika yrkeskategorier. Personalomsättningen har minskat för några av kommunens bristyrkesgrupper såsom undersköterskor, förskolelärare, chefer och samhällsplanerare. För lärare, ingenjörer och sjuksköterskor har personalomsättningen ökat jämfört med föregående år.

Av kommunens större personalkategorier har sjuksköterskor, biståndshandläggare, undersköterskor och fritidsledare/lärare i fritidshem en förhållandevis hög personalomsättning. Störst är personalomsättningen bland yngre medarbetare (upp till 29 år) och därefter ungefär lika hög för åldersgruppen 30-39 år som 40-49 år. I åldersgrupperna över 50 år är personalomsättningen lägre.

Pensionsavgångar

Drygt 12 procent av kommunens tillsvidareanställda är 60 år eller äldre. Det skiljer mellan olika yrkesgrupper i kommunen och stora yrkesgrupper som har en hög andel tillsvi-

dareanställda över 60 år är gymnasielärare, lärare i modersmål, lärare i praktiska/estetiska ämnen, sjuksköterskor och vårdbiträden.

En pensionsprognos, baserad på antalet medarbetare som fyller 67 år inom en sjuårsperiod, visar att cirka 725 medarbetare i kommunen kan komma att gå i pension under den kommande åren.

Under 2019 var två av tre medarbetare som gick i pension är 65 år eller äldre. En av tre var mellan 60 till 64 år.

För att motivera medarbetare att förlänga sitt arbetsliv erbjuder kommunen förmånen arbetstidsförkortning för medarbetare mellan 63 och 65 år som arbetat heltid de senaste fem åren. Arbetstidsförkortningen ska motsvara minst 20 procent och arbetsgivaren täcker upp tio procent av inkomstbortfallet och ger fortsatt inbetalning till tjänstepension motsvarande heltid. 58 medarbetare nyttjade förmånen under 2019 och det är tio fler än under 2018.

Kommunens arbetsgivarvarumärke

Kommunens arbetsgivarvarumärke förtydligar och synliggör Huddinge kommuns erbjudande som arbetsgivare och bidrar till att underlätta personalförsörjningen, bland annat av bristyrkesgrupper. Under året har det påbörjades arbetet att göra Huddinge kommun synlig som arbetsgivare och arbetsplats för relevanta målgrupper fortsatt. Bland aktiviteterna finns deltagande på mässor och arbetsmarknadsdagar för studenter. För att nå Huddingeboer som pendlar ut från kommunen gjordes under året en liten satsning, bland annat genom att finnas med på Huddingedagen i maj. För att underlätta för både arbetssökande och arbetsgivare i rekryteringsprocessen har bland annat annonstexter förtydligats och ansökningsformulär förenklats.

Chefer och medarbetare är fortsatt viktiga aktörer i att göra Huddinge kommun känd som arbetsplats, eftersom de själva bäst kan beskriva hur det är att arbeta i kommunen. Instagramkonto där medarbetare från olika yrkesgrupper beskriver sitt arbete och att dela med sig av sin arbetsvardag eller lediga jobb på sociala medier är några sätt som detta sker på.

Eftersom målgruppsanpassad kommunikation och aktiviteter är avgörande för arbetet med arbetsgivarvarumärket arbetar varje förvaltning med olika delar som berör just deras yrkesgrupper. Till exempel har barn- och utbildningsförvaltningen arbetat med att fördjupa budskapen om Huddinge kommun som arbetsplats för sina yrkesgrupper (pedagoger med flera). Detta kommer att börja användas under 2020.

Insatser för att attrahera nya medarbetare

Kommunen har under året genomfört en stor mängd insatser för att attrahera nya medarbetare. Till exempel har en strategi för bristyrkesgrupper inom vård- och omsorg arbetats fram och ett samarbete med Röda Korsets högskola gällande praktik för sjuksköterskor har påbörjats. Samverkan finns med ett flertal utbildningsanordnare, dels för praktik för undersköterskestuderande och dels för sjuksköterske-, arbetsterapeut- och fysioterapeutstuderande. Under året har även ett koncept för arbetsintegrerad utbildning för fritidshemslärare utvecklats tillsammans med kommuner i länet och Södertörns högskola. Detta mot bakgrund av de legitimeringskrav som införts för yrkesgruppen. Utbildningen syftar till att möjliggöra för personer i verksamheten som saknar formell behörighet att arbeta och studera parallellt. Dessutom tar verksamheterna emot studiebesök och praktikanter från olika skolor.

Traineeprogrammet för socionomer har firat tioårsjubileum. Programmet underlättar kompetensförsörjning inom olika delar av socialtjänsten. Sedan 2014 samarbetar Huddinge kommun även med Nacka och Tyresö kring traineeprogrammet. Programmet erbjuder socionomstudenter en genomtänkt och strukturerad yrkesintroduktion, bidrar till ökad attraktionskraft för socialtjänsten i Huddinge, främjar samverkan mellan kommunerna och skolorna och är ett framgångsrikt sätt att rekrytera och introducera nya socionomer. Det finns även ett motsvarande traineeprogram som riktar sig till högskolestudenter inom miljö- och samhällsbyggnad.

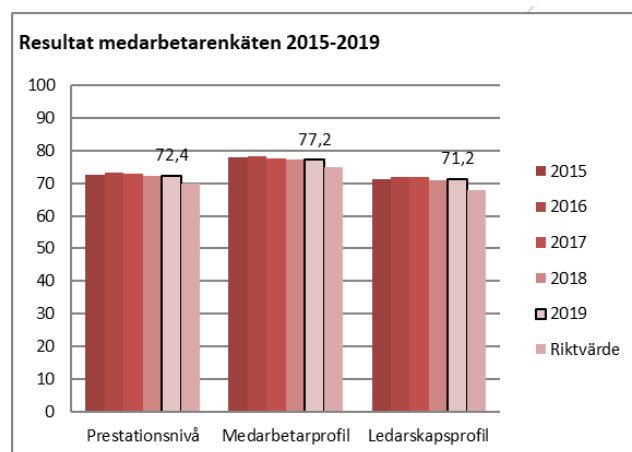
Arbete har pågått med att förstärka introduktionen till nya medarbetare. Till exempel har äldreomsorgen infört en ny individuell introduktionsplan samt en övergripande introduktion inom äldreomsorgen för olika yrkesgrupper. Kultur- och fritidsförvaltningen har tagit fram förvaltningsgemensam introduktion för medarbetare och för chefer. Inom grundskolan har ett arbete inletts under året med framtagande av ett introduktionspaket för nya chefer på förvaltningen.

Medarbetarnas förutsättningar och engagemang

Kommunen arbetar på flera olika sätt för att behålla medarbetare och skapa goda förutsättningar för medarbetarna.

Kommunen bedriver ett aktivt och systematiskt arbetsmiljöarbete i syfte att främja hälsa och förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet.

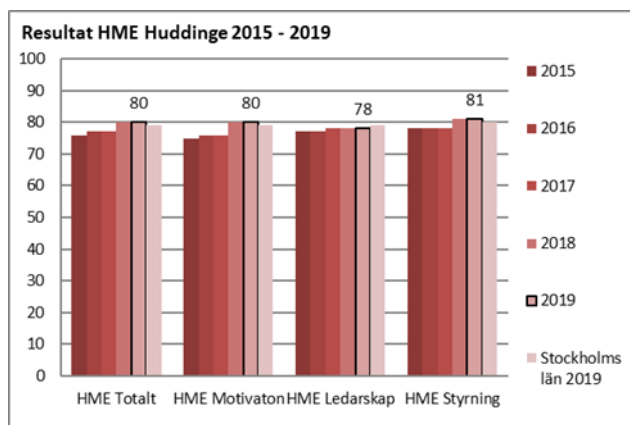
Kommunens medarbetarenkät är vetenskapligt baserad och mäter de viktigaste områdena som påverkar arbetsgruppens arbetssituation och arbetsmiljö. Varje område har ett framtaget riktvärde som anger vart värdena minst bör ligga för att enheten ska vara hälsosam och tillvarata medarbetarnas kapacitet på bästa sätt. Den årliga medarbetarenkäten är en del av det systematiska arbetsmiljöarbetet i kommunen.

Huddinge kommuns samlade resultat i medarbetarenkäten, Prestationsnivån, är 72,4 (72,6 för kvinnor och 72 för män). Det är ett gott resultat både i jämförelse med riktvärdet på 70 och i jämförelse med andra kommuner som använder samma mätmodell.

En hög prestationsnivå innebär att medarbetarna generellt sett har goda förutsättningar att bedriva sitt arbete och kraft att utveckla och förändra. Även ledarskapsprofilen, som mäter det närmaste ledarskapet, och medarbetarprofilen, som mäter hur medarbetarna uppfattar sitt eget ansvar och inflytande, har värden över sina respektive riktvärden.

Drygt 86 procent av medarbetarna med barn under 12 år är nöjda med hur arbetsplatsen underlättar för föräldrar så att de kan förena arbete med föräldraskap. Medarbetarna anser att de kan påverka sin arbetstid i hög utsträckning och att möten normalt förläggs så att det är möjligt att förena arbete med föräldraskap. Sveriges Kommuner och Regioners mått Hållbart medarbetarengagemang (HME) mäter medarbetarnas engagemang och organisationens och chefernas förmåga att ta tillvara på och utveckla engagemanget. Av 290 kommuner i riket har hittills ett 70-tal kommuner inrapporterat sina uppmätta HME-värden för 2019.

Huddinge kommuns HME Totalt blev 80 vilket är något över genomsnittet av de 15 kommuner i Stockholms län som rapporterat in värden och över riksgenomsnittet. Huddinges värde är oförändrat jämfört med 2018. Även för delindexen Motivation, Ledarskap och Styrning har Huddinge kommun goda värden i jämförelse med läns genomsnittet.

Kommunens arbete med kompetensutveckling

Kompetensutvecklingsinsatser under året

Kommunen har arbetat med en mängd olika kompetensutvecklingsinsatser under året. Inom socialnämndens och vård- och omsorgsnämndens verksamheter har bland annat kompetensutvecklingsinsatser skett inom områdena våld i nära relationer, förbättrad dokumentation och nya metodstöd. Dessutom har kompetensutveckling inom demens erbjudits för undersköterskor samt handledningsutbildning motsvarande 7,5 högskolepoäng till sjuksköterskor, arbets- och fysioterapeuter via medel från Omställningsfonden.

Inom förskolan och grundskolan har kompetensutvecklingsinsatser inom ramen för språk- och kunskapsutvecklande arbete skett och det har erbjudits workshop i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt och föreläsning på temat hjärnforskningens bidrag till kunskapen kring språkutveckling. Arbetet med att implementera den reviderade läroplanen i förskoleverksamheten har skett genom fortbildning i chefsgruppen samt på varje förskolenhet. Under Huddinge visar, en inspirationsdag för alla pedagoger i hela kommunen, stod den reviderade läroplanen i fokus för de föreläsningar och workshops som riktades mot förskolorna.

Samhällsbyggnadsavdelningen och miljö- och bygglovsförvaltningen har tillsammans genomfört en utbildning i professionella samtal med syfte att rusta handläggare med metoder för ökad dialog och kommunikationstekniker.

Chefsförsörjningen

Kommunens chefer erbjuds årligen ett antal chefsutbildningar inom bland annat grundläggande arbetsmiljö, träffsäkra rekryteringar, arbetsrätt, transformerande ledarskap,

lönebildning och lönesättning. Nyheter i chefsprogrammet var en workshop i att hålla planerings- och uppföljningsamtal samt en målutbildning med tydlig koppling till Huddinge kommuns planerings- och uppföljningssamtalsmall. Under 2019 har alla chefer erbjudits utbildning i arbetet med aktiva åtgärder utifrån diskrimineringslagen.

Under året har två nya ramavtal inom ledarskapsområdet upphandlats. Ett ramavtal avser ledarskapsutbildningar och ett ramavtal avser ledningsgruppsutveckling, teamutveckling och coachning.

Kommunen har ett chefsaspirantprogram kallat Ledarskapsforum som genomförs i samarbete med Södertälje kommun, Botkyrka kommun och Södertörns Brandförsvärsförbund. Programmet startades upp hösten 2019 med examination våren 2020. Från Huddinge deltog 16 medarbetare.

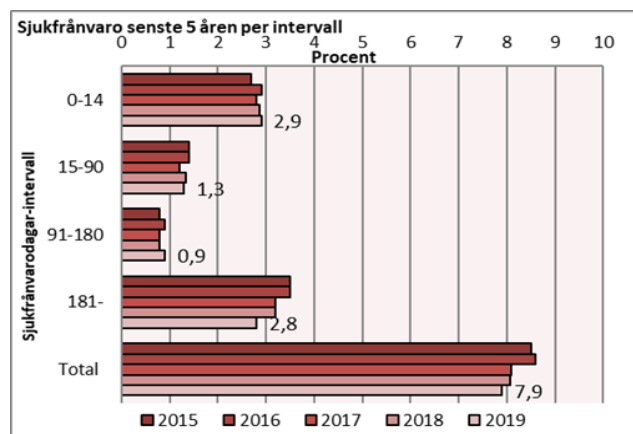
Nytt systemstöd för utbildningsadministration

Under 2019 har Huddinge kommun implementerat ett IT-stöd, LMS (Learning Management system), för administration och uppföljning av kommunens chefsutbildningar. Huddinge kommuns LMS, kallat Kompetensmenyn, är en komplett lärplattform, där man kan skapa, distribuera, hantera och följa upp alla former av lärande på ett enkelt sätt. Kompetensmenyn bidrar till att effektivisera för såväl administratör som kursdeltagare beträffande anmälningar, genomförande och uppföljning av Huddinge kommuns chefsutbildningar.

Införandet sker i två steg där steg ett är enbart kommunens chefsutbildningar och steg två omfattar alla medarbetare i Huddinge kommun och kommer att ske under 2020. Tillsammans med Kompetensmenyn upphandlades även ett författarverktyg. Huddingemallar för att kunna skapa egna utbildningar kommer att tas fram under 2020.

Kommunens sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron har minskat jämfört med föregående år och den totala sjukfrånvaron blev 7,9 procent (2018: 8,1 procent). Det är de längsta sjukfallen (över 180 dagar) som har minskat.

Kvinnor (8,6 %) har fortfarande högre sjukfrånvaro än män (5,7%). Kvinnornas sjukfrånvaro har minskat under året samtidigt som männens ökat. Sjukfrånvaron är högre hos medarbetare i de äldre åldersintervallen.

Förskolan är den verksamhet som har högst sjukfrånvaro, följt av medarbetare inom vård- och omsorgsnämnden.

Sjukfrånvaron varierar mellan olika yrkesgrupper och bland de större yrkesgrupperna i kommunen har exempelvis bi-ståndsbedömare, barnskötare, personliga assistenter, förskolelärare, stödpedagoger och barnskötare en relativt hög sjukfrånvaro. Detta medan till exempel socialsekreterare, fysiska samhällsplanerare, ingenjörer och lärare har en förhållandevis låg sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro har minskat för ingenjörer, skolsköterskor, kuratorer, fysiska samhällsplanerare och lokalvårdare jämfört med föregående år. Samtidigt har sjukfrånvaron ökat för sjuksköterskor, socialsekreterare, förskolelärare och specialpedagoger.

Se även tabell Obligatorisk sjukfrånvaroredovisning:

Obligatorisk sjukfrånvaroredovisning kommunen, %	Män	Kvinnor	2019	2018
Totalt	5,6	8,4	7,8	8,0
0 - 29 år	5,5	7,1	6,6	7,5
30 - 49 år	4,8	8,0	7,3	7,3
50-år	6,5	9,4	8,7	9,1

Fortsatt aktivt och systematiskt rehabiliteringsarbete

Arbetet med att minska sjukfrånvaron har fortgått under året och så även fokus på de längsta sjukfrånvaroärendena (över 180 dagar). Under året har arbetet med operativt rehabiliteringsstöd från kommunstyrelsens förvaltning etablerats, stödet har riktats till förskolan och fokuserats på ärenden över 180 dagar.

Förväntad utveckling

Huddinge är en tillväxtkommun med en befolkning som ökat varje år och som väntas fortsätta öka framöver. Ökningen innebär ett behov av utökad kommunal service. Det handlar om att bygga fler verksamhetslokaler, förskolor, skolor, äldreboenden med mera och att behålla och nyrekrytera personal till verksamheterna. Utfallet av Sverige-förhandlingen för Huddinge innebär en väsentligt ökad takt i bostadsbyggandet. Det ställer ytterligare stora krav på att övrig kommunal service systematiskt planeras för att matcha denna utveckling.

Det har även initierats ett projekt i samarbete med Försäkringskassan vars målsättning är en förstärkt samverkan mellan Huddinge kommun och myndigheten avseende arbetet med sjukskrivna över 180 dagar. Fokus inom projektet har varit långtidssjukskrivna inom förskolan. Arbetet förväntas leda till effektivare och bättre samverkansformer mellan parterna vilket i sin tur ska bidra till att höja kvaliteten i arbetet med arbetslivsinriktad rehabilitering. Projektet kommer att avslutas och utvärderas i maj 2020.

Inom socialförvaltningen har en insats genomförts som innebär att medarbetare med hög korttidssjukfrånvaro har bokat in på hälsosamtal inom företagshälsovården. Syftet är att minska risken för att individer med upprepade korttids-sjukfrånvaro går in i längre sjukfrånvaroperioder. Resultatet av denna insats analyseras under 2020.

Rehabiliteringsutbildning för chefer har genomförts vid två tillfällen och har även gjorts obligatorisk för alla chefer.

Samtliga förvaltningar i kommunen har fortsatt det aktiva och systematiska arbetet för att öka frisknärvaron och minska sjukfrånvaron. Ett förebyggande rehabiliteringsarbete, kontinuerlig uppföljning av statistik och åtgärder samt analys av dessa har pågått under året. Detta för att säkerställa att rätt insatser sätts in i rätt tid. Arbetet har skett med stöd från företagshälsovården och HR-funktionerna. Ett intensifierat samarbete med företagshälsovården har upparbetats genom kontinuerlig uppföljning av statistik och kostnader över nyttjade tjänster under året. Sjukfrånvaron har dessutom regelbundet följts upp på förvaltningarnas ledningsgruppsmöten. Förvaltningarna har även strukturerade uppföljningar av återkommande korta sjukfrånvarofall för att öka frisknärvaron samtidigt som arbetet med riktade rehabiliteringsinsatser och strukturerad uppföljning av medarbetare sjukskrivna över 180 dagar har fortsatt.

Samtidigt är befolkningstillväxten i Huddinge just nu lägre än prognos. 2019 ökade befolkningen med 1 126 personer vilket motsvarar en procentuell befolkningsökning på 1 procent. Det är en låg befolkningsökning jämfört med tidigare år. Under 2000-talet har den procentuella befolkningsökningen i Huddinge legat på i genomsnitt 1,6 procent per år. Den lägre befolkningsökningen ger effekter på skatteunderlag och utjämningssystem och fortsatta utmaningar för kommunens verksamheter inom egen regi. Lägre volymer än väntat minskar verksamheternas ersättningar och kräver omställningar av exempelvis personalkostnader.

De demografiska förändringarna kommer att vara en stor utmaning, inte bara för Huddinge, utan för hela kommunsektorn framöver. Andelen av befolkningen i riket som är barn eller äldre väntas öka. Det innebär ett högre kostnadstryck eftersom kostnaderna per invånare för de grupperna är högre än för invånare i åldern 20 – 64 år. Störst procentuell ökning väntas för äldre över 80 år. Också i Huddinge väntas andelen av befolkningen över 80 år öka mest vilket innebär volymökningar inom äldreomsorgen. I juni 2019 presenterade Finansdepartementet en analys som visade att med oförändrat välfärdsåtagande skulle gapet mellan intäkter och kostnader öka till 90 miljarder kronor år 2026. För att kommuner ska hantera ”gapet” mellan intäkter och kostnader behövs det en mängd olika åtgärder.

Sveriges kommuner och Regioner (SKR) lyfter fram några punkter som de ser som nödvändiga förbättringar i ekonomirapporten från oktober 2019. Staten behöver ge kommuner ökad långsiktighet i de finansiella planeringsvillkoren genom minskad detaljstyrning och färre riktade statsbidrag och genom att fullt ut finansiera reformer. Kommunerna behöver effektivisera verksamheterna. Det starka verksamhetsstrycket de kommande åren och svårigheten med att få tag på personal indikerar att verksamheterna måste bedrivas annorlunda och mindre personalintensivt. Arbetssätt behöver förändras genom digitalisering och tekniska lösningar. Sysselsättningsgraden för anställda behöver öka och arbetslivet förlängas då det påverkar skatteunderlaget positivt och bidrar till att klara bemanningen.

Efter flera år med högkonjunktur ses nu en avmattning i såväl de internationella som i den svenska konjunkturen. Detta medför att en svagare förväntad tillväxt i skatteunderlaget under 2020 och 2021. Den senaste prognosen för kommunens skatteunderlag 2020 visar på lägre skatteintäkter än den prognos som användes i budget.

Allt högre avsättningar för förmånsbestämda pensioner innebär ökade pensionskostnader framöver. Det påverkar även utvecklingen av sociala avgifter.

Regeringen har aviserat ökade generella statsbidrag på 5 mdkr till kommuner och landsting. Utöver det har riksdagen beslutat om ytterligare 2 mdkr till kommunerna 2020.

De ekonomiska förutsättningarna för Huddinge kommun visar på motsvarande utmaningar som för kommunsektorn i helhet kommande år. Stora behov av investeringar och ökade volymer i äldreomsorgen samtidigt som skatteintäkterna ökar långsammare. Tillsammans med konjunkturavmattningen och statsbidrag som är oklart hur långsiktiga de är skapar det osäkra planeringsförutsättningar för de kommande åren.

För att kommunen långsiktigt ska uppfylla kraven på god ekonomisk hushållning krävs det att resultatnivån kan bibehållas på en god nivå. För 2019 uppnådde kommunen ett resultat som var högre än det ekonomiska målet på 2 procent och det budgeterade resultatet för 2020 är 2 procent. Det är viktigt att arbetet med kommunens och bolagens långsiktiga finansieringsbehov fortskrider och att nämndernas arbete för att prioritera och effektivisera verksamheterna är framgångsrikt. Återhållsamhet och långsiktighet i ekonomiska beslut blir fortsatt av stor vikt för att hålla tillbaka kostnadsökningar och klara en sund ekonomi. Redskap för en långsiktigt god ekonomi i Huddinge är att fortsatt genomlysas och jämföra verksamheternas ekonomi för att se vad som kan göras bättre, att utöka nyttjandet av digitala verktyg för förenkling av arbetsmoment och administration inom verksamheterna samt att om möjligt öka kommunens externa finansiering.

Befolkningstillväxten har stor påverkan även på kommunens bolag. När det gäller verksamhetslokaler är målsättningen att Huddinge Samhällsfastigheter AB framöver ska stå för 50 procent av nyproduktionen. Det ställer krav på planering och samordning med kommunen så att lokalerna är ändamålsenliga och kostnadseffektiva. Huga Bostäder AB ska i samarbete med Huddinge kommun i allmännyttigt syfte främja bostadsförsörjningen i Huddinge kommun. Målet för bolaget är att starta minst ett bostadsprojekt per år. Samtidigt behöver en betydande del av det befintliga fastighetsbeståndet renoveras. Vakansriskerna bedöms vara relativt små.

För energisektorn innebär ökat bostadsbyggande möjligheter till ökad försäljning. Samtidigt kan energieffektiviseringar i de stora bostadsområdena och ökad konkurrens medföra lägre efterfrågan på fjärrvärme. Genomarbetade marknadsprognoser är därför viktiga för en bra planering av den framtida produktionen.

För att möta ovanstående utmaningar krävs dessutom ett konsekvent och metodiskt arbete för att påvisa de unika fördelar fjärrvärmen och kraftvärmen har jämfört med andra alternativ, miljötjänsten med energiåtervinning av avfall bidrar på flera sätt till att göra kunder och kommuner mer hållbara.

På kort sikt påverkas energikoncernen av pris på el och elcertifikat. Tillgången till och priset på bränsle till fjärrvärmeproduktionen i form av till exempel skogsprodukter och sorterat industriavfall har också stor påverkan på energikoncernens resultat.

Räntekostnader är en stor kostnadspost för kommunens bolag och stigande räntor får stor påverkan på både kommunens och bolagens resultat. Räntan förväntas dock vara fortsatt låg de kommande åren.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder som ska finnas och vilka områden de ska ansvara för. Kommunfullmäktige fastställer Mål och budget för kommande år och en ekonomiplan för ytterligare två år. Kommunfullmäktiges beslut inriktas på mål för och prioriteringar mellan verksamheterna.

Verksamhetsplanen är nämndens svar till kommunfullmäktige som beskriver hur verksamheten ska genomföras till given budget.

Nämnderna ska enligt reglementet för intern kontroll (HKF 9410) senast i samband med framtagandet av verksamhetsplanen planera hur arbetet med intern kontroll ska bedrivas och vilka åtgärder som ska genomföras under perioden. Detta sammanställs till en plan för intern kontroll som ingår som en del i nämndens verksamhetsplan.

Kommunstyrelsen följer kontinuerligt utvecklingen av ekonomi och verksamhet totalt för kommunen samt för respektive nämnd. Nämnd ansvarar för uppföljning av sin ekonomi och verksamhet under året. Samtliga nämnder ska till kommunstyrelsen lämna underlag för uppföljning enligt särskilda instruktioner.

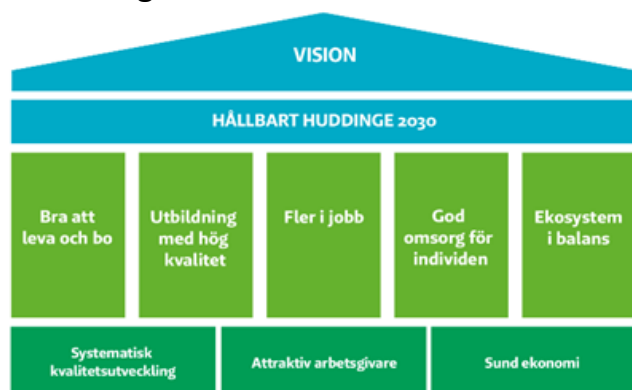
Kommunstyrelsens uppföljning omfattar månatlig uppföljning av det ekonomiska utfallet – totalt för kommunen och för respektive nämnd.

Två gånger per år (per mars och augusti) ska nämnd upprätta ett delårsbokslut med helårsprognos inklusive uppföljning av arbetet med mål, åtaganden och resultat utifrån de mått med vilka verksamheten mäts. Kommentarer av utfall och prognos ska vara mer detaljerade och analyserande än vid månadsuppföljningarna med beskrivning av eventuella åtgärder för att balansera budgeten.

Efter årets slut ska varje nämnd lämna en verksamhetsberättelse för det gångna året med beskrivning av uppfyllelse av mål och åtagande, analys och beskrivning av ekonomiskt utfall samt redovisning av utförda prestationer, nyckeltal och kvalitetsmått.

En del av kommunens verksamhet drivs som bolag eller förbund. Varje bolag har en egen styrelse som utses av kommunfullmäktige. För de kommunala bolagen finns det bolagsordning och ägardirektiv som är antagna av kommunfullmäktige. Bolagsordningen är aktiebolagens regelverk, som tillsammans med lagstiftning anger ändamål och ramar för verksamheten. Ägardirektivet fungerar som ett komplement till bolagsordningen. Av ägardirektivet framgår ägarens förväntningar och krav på bolaget. I ägardirektiv framgår att bolag inom tillämpliga delar ska medverka till att de mål som fastställts av kommunfullmäktige kan uppnås. För kommunalförbund fastställer kommunfullmäktige en bolagsordning som reglerar ändamålet för förbundet.

Huddinges vision och mål

Vision: Huddinge - en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län

Huddinges vision är att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län att bo, besöka och verka i.

Hållbart Huddinge 2030

I Ett hållbart Huddinge pekar kommunfullmäktige ut en långsiktig, önskvärd och möjlig framtid med fokus på år 2030. Här beskrivs hur ett hållbart Huddinge ter sig och vilka vägval kommunen bör göra för att komma dit.

Huddinges styrmodell

Styrmodellen är att med systematik föra dialog på alla nivåer i organisationen, med politiker och invånare för att åstadkomma ständiga förbättringar. Kommunen följer en arbetsprocess som bygger på att systematiskt arbeta i fyra steg: planera, utföra, följa upp och förbättra. I verksamhetsberättelsen följer nämnden upp sin verksamhet utifrån beslutad verksamhetsplan, bedömer måluppfyllelsen för

Mål för Huddinge

För att nå det framtida läget i Ett hållbart Huddinge 2030 och visionen om att vara en av de tre populäraste kommunerna i Stockholms län, är *fem övergripande mål* formulerade som visar utåtriktat vad kommunen åstadkommer för invånare, brukare och kunder.

- Bra att leva och bo
- Utbildning med hög kvalitet
- Fler i jobb
- God omsorg för individen
- Ekosystem i balans

För att vara framgångsrik i detta arbete ska kommunen ständigt sträva efter att förbättra verksamheterna och detta är formulerat i *tre strategiska mål* under rubriken *effektiv organisation* som visar inåtriktat hur och med vilka resurser kommunen genomför sitt uppdrag.

- Systematisk kvalitetsutveckling
- Attraktiv arbetsgivare
- Sund ekonomi

året och föreslår vilka förbättringsområden som behöver prioriteras för en ökad måluppfyllelse. Bedömningen av måluppfyllelse sker utifrån kommungemensamt framtagna kriterier.

Kriterier för bedömning av måluppfyllelse

Dessa kriterier används för att bedöma måluppfyllelsen

Måluppfyllelsen bedöms genom omdömen

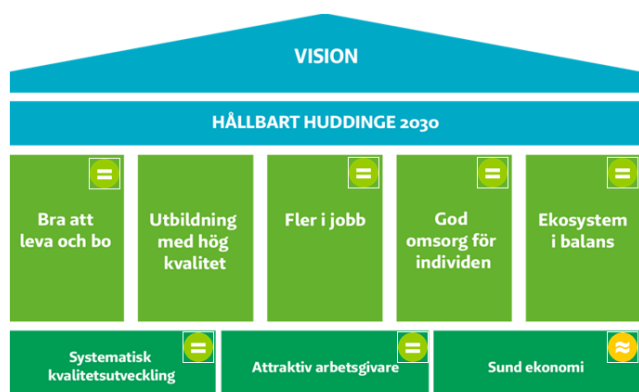
- Mycket god **+**
 - över den nivå som är planerad
- God **=**
 - i nivå med vad som är planerat
- Godtagbar **≈**
 - under den nivå som är planerad, annat kan ha skett som påverkat verksamhetens möjligheter att nå den planerade nivån
- Ej godtagbar **-**
 - under den nivå som är planerad

Som grund för bedömning används

- Resultat
 - Jämfört med etappmål
 - Förändring över tid
 - Jämfört med andra
 - Jämlikhetsperspektiv
 - Kön, ålder, geografiska områden
- Analyser i årsredovisningen, inkluderar att ta hänsyn till annat som har skett som påverkat verksamhetens möjligheter att nå den planerade nivån

Kommunens verksamhet

Kommunstyrelsen

Sammanvägd bedömning =

Kommunstyrelsen har bedömt den sammanvägda målluppfyllelsen som god. För samtliga övergripande mål som bedömts är bedömningen god. Två av de strategiska målen har också bedömningen god medan Sund ekonomi bedöms som godtagbar. Kommunstyrelsen redovisar en positiv avvikelse mot budget men på grund av vakanser har ett flertal utvecklingsåtaganden inte färdigställts.

Årets händelser

- I linje med målet om en förbättrad infrastruktur gjordes en överenskommelse med Stockholm stad och Region Stockholm som möjliggör en tidigare-läggning av Spårväg syd.
- Kommunens servicecenter har nya lokalerna med fler frontdiskar, vilket ger kortare köer och fler invånare kan få samhällsvägledning. Under året slogs servicecenter och växeln samman. Den ökade nöjdheten synliggörs av de förbättrade mätresultaten för tillgänglighet.
- Riktlinjer för handelns utveckling i Huddinge har tagits fram under året och är ett verktyg för fler och växande företag.

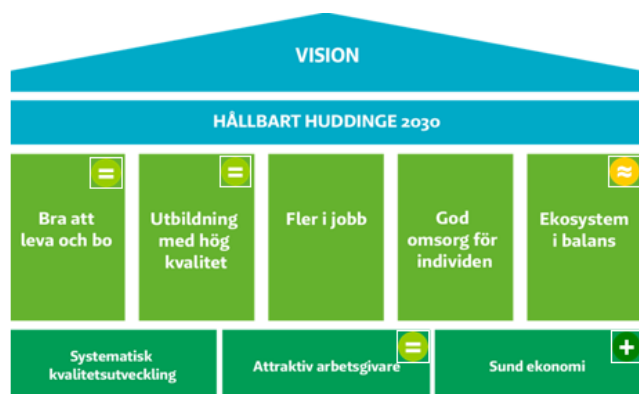
- Utifrån projektet HuddKLASSA har verksamhetsområden för kommunens processregister samt en plan för att identifiera och klassificera processerna inom kärnverksamheten fastställts så att ett processregister 1.0 kan lanseras hösten 2020.
- I maj 2019 genomfördes val till Europaparlamentet. Valdeltagandet i Huddinge var strax under riksnittet, men ökade med 2,9 procent i förhållande till valet 2014. Spridningen i valdeltagandet mellan valdistrikten är dock fortsatt hög.

Förbättringsområden

- Förbättra kommunstyrelsens förvaltningsstöd och samordning gentemot övriga förvaltningar.
- Utveckla lokalförsörjningsprocessen.
- Utveckla arbetet med varumärket utifrån bostads-, näringslivs- och arbetsgivarperspektiv, vilket delvis kommer ske genom utvecklingsåtaganden som fastställts i kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2020.
- Genom ökad samordning effektivisera beredningen av ärenden inför politiska beslut.
- Mer fokus krävs såväl på kommunstyrelsens kärnuppdrag, som att stödja övriga nämnders kärnuppdrag.
- Förbättrad analyskultur för att främja såväl ekonomiska som kvalitetsmässiga resultat.

Ekonomi

För året uppvisar kommunstyrelsen ett överskott på 13 mnkr. Avvikelsen beror på flera vakanser och en fortsatt hög kostnadsmedvetenhet när det gäller köp av varor och tjänster.

Sammanvägd bedömning =

Förskolenämnden har bedömt den sammanlagda måluppfyllelsen som god.

Bedömningen motiveras av att flera av målen uppskattas vara i nivå med eller över plan. Ett mål uppnår en mycket god måluppfyllelse, tre uppnår en god måluppfyllelse och ett uppnår en godtagbar måluppfyllelse. Av åtta utvecklingsåtgärderna har sju genomförts enligt plan.

Årets händelser

- Vårdnadshavarnas nöjdhet med de kommunala förskolorna har ökat samtidigt som resultaten för trygghet, lärande samt kommunikation mellan förskolan och hemmet förbättrats.
- Barnantalet minskade under året. Detta har inneburit att åtgärder vidtagits och anpassningar gjorts. Förskolorna har fått avvakta rekryteringar, lokaler har avvecklats och antalet avdelningar har minskat.

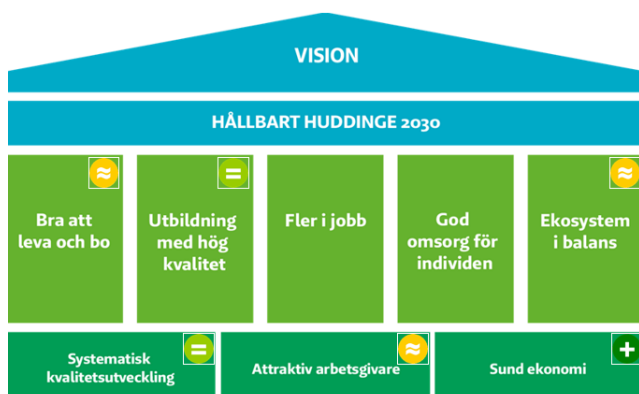
- Regeringens reviderade läroplan trädde i kraft 1 juli 2019. Utifrån analyser av skrivningarna i styrdokumentet har utvecklings- och fortbildningsinsatser kartlagts. Arbetet med implementeringen av läroplanen fortlöper under kommande år.

Förbättringsområden

- Att rekrytera och bibehålla kompetent personal på en kraftigt konkurrensutsatt arbetsmarknad. Det ställer stora krav på gott pedagogiskt ledarskap och kompetenshöjande insatser gentemot befintlig personal.
- Fortsatt prioriterat att minska sjukfrånvaron genom aktiv och systematisk rehabilitering och utökad uppföljning.
- Med anledningen av den reviderade läroplanen behöver innehållet i det systematiska kvalitetsarbetet ses över och fortbildningsinsatser genomföras.
- Förskoleverksamheten behöver utveckla sin förmåga att följa upp varje enskilt barns utveckling och lärande.
- Det språk- och kunskapsutvecklande arbetet för att barn ska ges likvärdiga förutsättningar att utveckla både sitt språk och övriga kompetenser och därmed får förutsättningar för att utvecklas så långt det är möjligt.

Ekonomi

Förskolenämnden redovisar ett överskott om 30 mnkr. I nämndens överskott ingår återbetalning av tidigare års underskott i egen regi motsvarande 15 mnkr. Lägre volymer jämfört med tilldelad budget ger ett överskott på 5 mnkr. Därutöver redovisar förskolor i egen regi en positiv avvikelse med 5 mnkr.

Sammanvägd bedömning =

Grundskolenämnden bedömer den sammanvägda måluppfyllelsen som god.

Flera av målen bedöms vara i nivå med eller över plan. Ett mål uppnår en mycket god måluppfyllelse, två mål uppnår en god måluppfyllelse och tre mål uppnår en godtagbar måluppfyllelse. Av sju utvecklingsåtaganden har fem genomförts enligt plan.

Årets händelser

- Meritvärdet för eleverna i årskurs 9 fortsätter att öka. Ett viktigt skäl till detta är att flickornas resultat har ökat betydligt från 2018. Ett annat skäl till uppgången är att nyanländas resultat ökat från föregående år. Särskilt kan nämnas Vårby skolan där resultaten för nyanlända pojkar har ökat betydligt.
- Flera skolor har fått positiv medial uppskattning utifrån goda resultat inom ramen för matematik, värdegrundarbete och arbetet med fokus på elever med neuropsykiatriska funktionshinder (NPF) och NPF-säkring.

- Årets pedagog blev en lärare på Östra grundskolan.
- Ett samarbete med Skolverket har inletts inom ramen för Samverkan för bästa skola. Tre skolor deltar samt ledningen på huvudmannanivå. Satsningen ges till skolor med låga kunskapsresultat som har särskilt svåra förutsättningar att förbättra elevernas resultat på egen hand och ska resultera i framtagandet av riktade insatser för att stärka arbetet med att planera, följa upp och utveckla utbildningen efter varje skolas och huvudmans unika mål och behov.

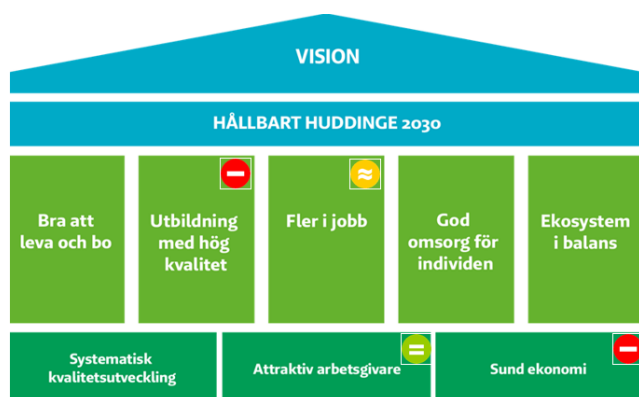
Förbättringsområden

- Skapa förutsättningar för att stödja, utmana och följa upp: det systematiska kvalitetsarbetet, det språk- och kunskapsutvecklande arbetet, arbetet med attraktiv arbetsgivare och arbetsgivarvarumärket och arbetet med digitalisering.
- Säkerställa lokalförsörjningsbehovet för kommunens grundskolor.
- Rekrytera och att behålla behörig och kompetent personal är en fortsatt utmaning i Stockholmsområdet.
- Fortsatt prioriterat att minska sjukfrånvaron genom aktiv och systematisk rehabilitering och utökad uppföljning.

Ekonomi

Grundskolenämnden redovisar ett överskott om 32 mnkr. Överskottet förklaras av lägre kostnader än budget för skolpeng till grundskola och fritidshemsverksamhet beroende på att elevantalet varit lägre än budgeterat. Lokalkostnaderna har varit lägre än budget och de kommunala skolorna redovisar överskott.

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden

Sammanvägd bedömning

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden gör ingen sammanvägd bedömning av måluppfyllelsen. Orsaken är att den nya nämnden saknar mått för flera målområden.

Ett mål uppnår en god måluppfyllelse, ett mål uppnår en godtagbar måluppfyllelse, två mål har ingen godtagbar måluppfyllelse och tre mål saknar bedömning. Av 19 utvecklingsåtaganden har 12 genomförts enligt plan.

Årets händelser

- Digitaliseringsarbetet har fortsatt att utvecklas i nämndens verksamheter. Exempelvis har införande av e-tjänster och automatiseringen inom ekonomiskt bistånd påbörjats för att fortsätta utvecklas under 2020. Inom arbete och försörjning har ett större förändringsarbete påbörjats inom de kommunala arbetsmarknadsinsatserna för att säkerställa träffsäkra insatser i relation till individens förutsättningar på arbetsmarknaden.
- Inom vuxenutbildningen har ett projekt med utbildning i svenska för kvinnor med inriktning på yrkesutbildning inneburit mycket hög måluppfyllelse i relation till en målgrupp som traditionellt inte prioriterats.
- Widerströmska gymnasiet öppnade i augusti 2019. Inför starten, som innebär att Huddinge kan tillgodose behovet av utbildningsplatser inom länet, genomfördes ett intensivt utvecklingsarbete tillsammans med lärosätena i området, och söktrycket till utbildningsplatser och lärartjänster har varit högt.

- Två gymnasieprogram vid Sjödalsgymnasiet ligger i länets toppskikt avseende vilka gymnasieutbildningar som snabbast leder till jobb och som har en snabb löneutveckling, enligt sammanställd statistik från Statistiska centralbyrån.
- De otillfredsställande resultaten på nationella proven i matematik som iakttagits inför 2020 innebär att ett gemensamt intensivt utvecklingsarbete för förbättrad utbildningskvalitet på vetenskaplig grund inletts.

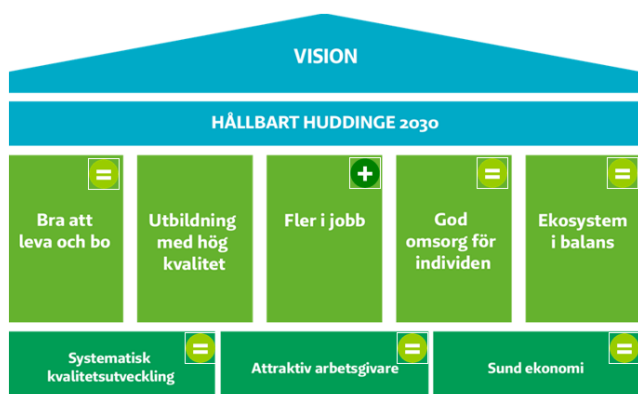
Förbättringsområden

- Gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen genomför förbättringar i flera steg avseende förvaltningens ekonomiska planering, uppföljning och redovisning.
- Trygghet, trivsel och studiero är ett prioriterat förbättringsområde inom gymnasieskolan under kommande verksamhetsår. Inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet ska åtgärder identifieras för att fler elever ska uppleva sig trygga i Huddinges kommunala gymnasieskolor.
- Elever med gymnasieexamen inom tre år har en positiv trend och ökar med 2,3 procentenheter sedan i fjol. Däremot visar andelen elever med gymnasieexamen av samtliga elever i årskurs 3 en minskning med 1,6 procentenheter. Ett fortsatt arbete behöver därför genomföras. Resultatet för genomsnittlig betygspoäng bland elever med gymnasieexamen är på samma nivå som i fjol och behöver också förbättras. Likaså gäller resultaten inom vuxenutbildning för betyg i svenska som andraspråk och engelska. Andelen elever med grundläggande högskolebehörighet har en nedåtgående trend och har sjunkit med 2,1 procentenheter jämfört med i fjol.

Ekonomi

Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden redovisar ett underskott om 2 mnkr. Exklusive merkostnader för flyktigmottagandet är nämndens utfall positivt med 3 mnkr. Samtliga verksamhetsområden utom en redovisar överskott eller en ekonomi i balans.

Socialnämnden

Sammanvägd bedömning =

Socialnämnden bedömer att den sammanvägda måluppfyllelsen är god. Nämnden bedömer god måluppfyllelse för sex av de sju målområden som bedömts. Bedömningen av Fler i jobb är mycket god då bland annat insatserna för att få fler i egen försörjning varit lyckosamma. Inom målområdet God omsorg för individen, som innefattar nämndens basuppdrag, bedöms måluppfyllelsen som god för fem av delmålen och som mycket god för det sjätte delmålet.

Årets händelser

- Förvaltningen har arbetat utifrån två övergripande utvecklingsåtaganden rörande utökad samverkan och långsiktigt och förebyggande arbete. De aktiviteter som planerats har genomförts och resulterat i en positiv utveckling.
- Med statsbidrag har förvaltningen utökad arbetat med IPS (individanpassat stöd till arbete för personer med psykiska funktionsnedsättningar) för unga vuxna. Målet är att fler skall komma ut i egen försörjning och resultatet har varit positivt.
- Förvaltningen har arbetat fram en gemensam struktur och metod för hur samutredningar ska genomföras. Resultatet har blivit en effektivare uppstart av och fler genomförda samutredningar samt insatser kopplade till dessa.

Förbättringsområden

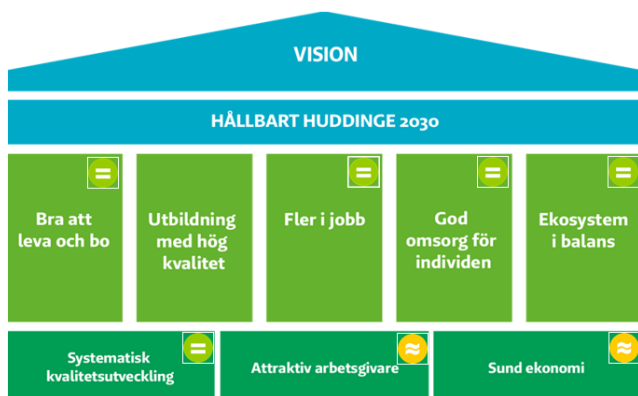
- Utveckling av verksamheternas kvalitetsledningssystem.
- Fortsatt arbete med förebyggande insatser och samordning av kommunens resurser.
- Ta fram bättre modeller för att inkludera civilsamhället såsom föreningsliv och lokala krafter exempelvis föräldravandringar och liknande.

- Jämföra verksamheter med höga kostnader och/eller låg kvalitet jämfört med andra kommuner för utveckling och förändring.
- Verksamhetsutveckling i en digital tid genom bland annat välfärdsteknik och digitala lösningar.

Ekonomi

Socialnämnden redovisar en positiv avvikelse mot budget på 17 mnkr. Av det avser 6 mnkr verksamheten för mottagande av ensamkommande barn och ungdomar. Exklusive mottagandet är avvikelsen +11 mnkr. Statsbidrag för arbete mot segregation och retroaktiva bidrag för ensamkommande barn och ungdomar bidrar till den positiva avvikelsen. Personalkostnaderna är 13 mnkr lägre än budgeterat. Det beror på vakanshållning av tjänster inom individ- och familjeomsorgen. Individ- och familjeomsorgen har även vidtagit andra åtgärder för att nå en budget i balans så som till exempel kortare placeringstider i olika typer av boenden och minskade köp av extern öppenvård. Individ- och familjeomsorgen har en positiv budgetavvikelse med 8 mnkr.

Vård- och omsorgsnämnden

Sammanvägd bedömning

Vård- och omsorgsnämndens sammanvägda bedömning är att måluppfyllelsen är god. Verksamheten bedöms ha god måluppfyllelse inom samtliga övergripande mål som de gör en bedömning av och för ett av de strategiska målen. Bedömningen för God omsorg för individen som inrymmer nämndens basuppdrag är god. Samtliga delmål utom ett inom det målområdet har bedömningen god. Den sammanvägda bedömningen för Attraktiv arbetsgivare och Sund ekonomi är godtagbar.

Årets händelser

- Förvaltningen har arbetat utifrån två övergripande utvecklingsåtaganden rörande utökad samverkan och långsiktigt och förebyggande arbete. De aktiviteter som planerats har genomförts och resulterat i en positiv utveckling.
- Stort fokus har legat på åtgärder för att få en budget i balans, bland annat åtgärder för en effektiviserad bemanning och översyn av beviljade insatser inom äldreomsorgen.
- Brukarundersökningen visar att både andel brukare inom hemtjänsten och andel brukare på äldreboenden som är nöjda med hemtjänsten/äldreboendet minskar något jämfört med föregående år. Analys av resultatet har gett vägledning till vilka områden förvaltningen bör prioritera i kvalitetsarbetet.
- Resultatet i brukarundersökningen för kontakten med biståndskansliet och myndighetsutövningen har förbättrats. Kunderna upplever bättre bemötande, högre delaktighet en bättre kvalitet. En förbättring som sannolikt beror på det arbete som genomförts med att för enkla informationen kopplade till kundens beslut.
- För att stärka samarbetet med civilsamhället kring hälsofrämjande genomfördes Seniorveckan tillsammans

med en mängd ideella föreningar. Veckan blev uppskattad och flera föreningar har informerat om att man fått nya medlemmar efter den.

- Arbetet med Stjärnmärkning har pågått under året för alla egen regis dagverksamheter och äldreboenden med demensinriktning. Stjärnmärkning är ett sätt att kvalitetssäkra att verksamheterna arbetar enligt de nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom.

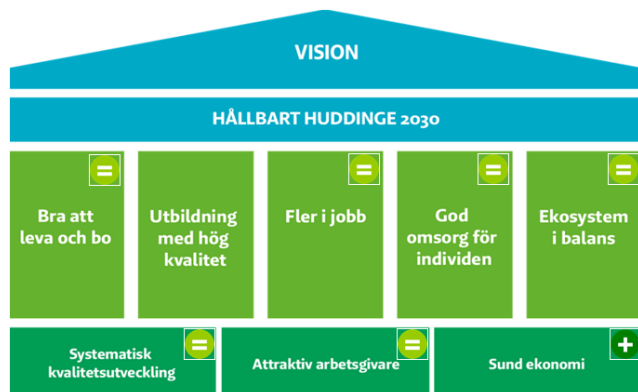
Förbättringsområden

- Utveckling av verksamheternas kvalitetsledningssystem.
- Jämföra verksamheter med höga kostnader och/eller låg kvalitet jämfört med andra kommuner för utveckling och förändring.
- Genomföra konkurrensutsättning av verksamheter.
- Verksamhetsutveckling i en digital tid genom bland annat välfärdsteknik och digitala lösningar för att möta behoven med en åldrande befolkning och lägre ökningstakt av skatteintäkter.
- Säkra kompetensförsörjning av inom vård och omsorg.

Ekonomi

Vård- och omsorgsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot budget om 19 mnkr. Biståndskansliet visar ett överskott om 34 mnkr som beror på lägre volymer och verksamheten i egen regi redovisar ett underskott om -57 mnkr främst inom hemtjänsten (-33 mnkr). Utöver detta finns det ett överskott avseende reserver för volymökningar med 30 mnkr samt ett sammanlagt överskott om 13 mnkr avseende förvaltningens stab, nämnden och ofördelade medel.

Kultur- och fritidsnämnden

Sammanvägd bedömning =

Kultur- och fritidsnämndens sammanvägda bedömning är att måluppfyllelsen är god. Måluppfyllelsen är bedömd som god för samtliga övergripande och två av tre strategiska mål. Sund ekonomi bedöms till mycket god måluppfyllelse. Inom det övergripande målet Bra att leva och bo bedöms måluppfyllelsen vara god för samtliga delmål utom ett där bedömningen är mycket god. Majoriteten av kultur- och fritidsnämndens utvecklingsåtaganden har genomförts 2019.

Årets händelser

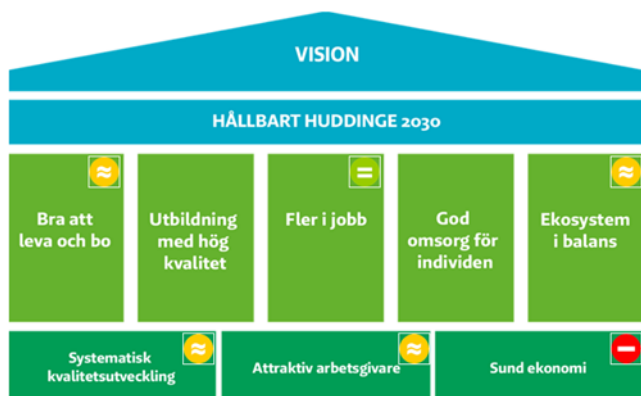
- Glömsstahallen invigdes i september, efter färdigställandet av en fullstor idrottshall, nya löparbanor och en 7-spelsplan med konstgräs.
- De särskilda sommarlovssatsningarna blev lyckade med ett stort deltagande.
- Fortsatt "tjejsatsning" på fritidsgårdar har gett stor effekt i Vårby och Flemingsberg. Antalet tjejer har ökat till att de idag utgör mer än 50 procent i verksamheten och antalet besökare totalt har ökat.
- Antalet besökare till mötesplatserna för unga har ökat.
- Särskilt fokus har lagts på barn och unga vuxna med intellektuella- och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Till exempel deltog förvaltningen i projektet Idrott för alla.

Förbättringsområden

- Se över hantering av bidrag till föreningslivet samt styrdokument för bidragsgivningen, för att säkerställa att regler, bidragsformer och hantering är anpassade för dagens behov och nämndens kärnuppdrag.
- Se över processerna hur förvaltningen fortsättningsvis kommer arbeta med lovverksamhet för barn och unga. Socialstyrelsen har aviserat att det tidigare statliga medlet för avgiftsfria sommarlovsaktiviteter för barn och unga troligtvis uteblir 2020.
- Utveckla verksamhet för gymnasieungdomar, det vill säga 17-19 åringar.

Ekonomi

Kultur- och fritidsnämndens redovisar totalt sett ett nollresultat. Statliga bidrag samt intäkter från anläggningsbokningar inom idrotten har varit högre än budget. Det vägs upp av att kostnaderna för inköp av till exempel böcker, instrument och teknik varit högre än budgeterat.

Sammanvägd bedömning

Klimat- och stadsmiljönämnden bedömer att den sammanlagda måluppfyllelsen är godtagbar. Av de sex mål som bedömts har fyra bedömts som godtagbar. Bland dem finns Bra att leva och bo och Ekosystem i balans. Måluppfyllelsen för Fler i jobb bedöms som god. Måluppfyllelsen för målet Sund ekonomi bedöms som ej godtagbar.

Årets händelser

- Kommunen har återigen fått första pris som länets bästa friluftskommun. Detta är en bekräftelse på kommunens framstående arbete inom naturvård och friluftsliv.
- Inom ramen för lokala åtgärdsprogrammet för sjön Orlången har fällning av aluminium gjorts för att binda fosfor på sjöbotten och hindra övergödning.
- Flera hagmarker har återskapats och den biologiska mångfalden har kunnat upprätthållas bland annat genom betesavtal med djurhållare. En översyn av reservatsföreskrifterna och skötselplanerna har inletts.
- Kommunen har från och med juni en upphandlad entreprenör som sköter all klottersanering i kommunen. Andelen av felanmält klotter som tvättas bort i tid har ökat.

Förbättringsområden

- Flera åtgärder har vidtagits de senaste åren och kommer behöva göras även under 2020 för att få en budget i balans. Nämnden har beslutat att göra justeringar inom budgetramen för 2020 och utökat budgeten för vinterväghållning med 10 mnkr.
- Ett förbättringsarbete inleddes hösten 2019 på stadsmiljöavdelningen för att professionalisera verksamheten. Intäkterna har genom detta ökat något och kostnader för personal och lokaler har minskat. Målet är att stegvis nå balans mellan kostnader och intäkter och an-

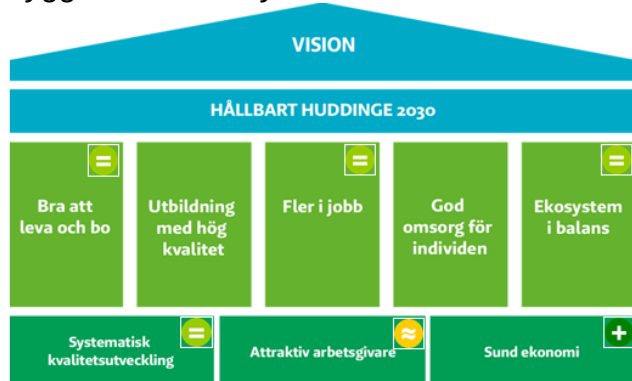
slag för verksamheten. Den jämförelseanalys som påbörjats kommer också fortsätta för att kunna underlätta nödvändiga förändringar under 2020.

- För att kommunen ska nå miljöprogrammets uppsatta mål för 2021 och på längre sikt behöver det klimat- och miljöstrategiska arbetet intensifieras.

Ekonomi

Klimat- och stadsmiljönämnden redovisade en negativ budgetavvikelse om -16 mnkr. Underskottet hänförs främst till vinterväghållningen som visar ett underskott på -17 mnkr. Även vägbelägningsarbeten har bidragit till underskottet. Park- samt annan barmarksverksamhet har under året haft ett positivt resultat om 9 mnkr genom ett minskat underhåll och att förvaltningen inte anställde säsongspersonal för renhållning och grönyteskötsel.

Bygglövs- och tillsynsnämnden

Sammanvägd bedömning =

Den sammanvägda målpuppfyllelsen för bygglövs- och tillsynsnämnden bedöms som god och i nivå med vad som planerats. Av nämndens sex bedömda målområden har fyra bedömts som god målpuppfyllelse. Målområdet Sund ekonomi bedöms som mycket god och målområdet Attraktiv arbetsgivare bedöms som godtagbar.

Årets händelser

- För att underlätta för genomförandet av byggnation i kommunen är handläggningstiderna ett ständigt fokus. Målet för leveranstider för nybyggnadskartor har överträffats och för bygglövsärenden håller sig förvaltningen inom tio veckors handläggningstid för 97 procent av ärendena.
- Nöjd-kund-index mätningarna avseende handläggning och service visar goda resultat. I syfte att förbättra servicen till invånare och företag har nämnden fortsatt sitt arbete med att utveckla smarta e-tjänster, öka tillgängligheten på kommunens webbplatser och underlätta för

våra kunder att få svar på sina frågor redan vid första försöket genom till exempel samarbete med servicecenter.

- Förvaltningen har under året bidragit till målet om genomförda samhällsbyggnadsprojekt i anslutning till Spårväg syd och Tvärförbindelse Södertörn genom att utifrån ansvarsområde och expertkunskap ge stöd och delta i planeringen av kommunens samhällsbyggnadsprojekt samt granska planhandlingar och svara på remisser i planprocessen.
- Hemsidan har strukturerats om för att tydliggöra att det går att göra bygglövsansökningar via e-tjänst och andelen ansökningar har ökat efter detta. Under 2020 kommer bygglövsavdelningen att se över tjänsten och eventuellt byta system för att underlätta ytterligare för medborgare och företagare när ansökan sker digitalt.

Förbättringsområden

- Fortsatt utveckling och förbättring från höga nivåer behöver göras inom områdena digitalisering och med att jämföra, analysera och förbättra.
- En ökande mängd obefogade klagomål inom miljö- och hälsoskydd kräver allt mer resurser. Under 2020 kommer en översyn att genomföras av klagomålsprocessen.

Ekonomi

Bygglövs- och tillsynsnämnden redovisar en positiv avvikelser mot budget på 3 mnkr. Det är framförallt högre intäkter på bygglövsavdelningen och lägre kostnader för till exempel personal på miljötillsynsavdelningen som nedfört den positiva avvikelser.

Bolagens och kommunalförbundets verksamhet

Huge Bostäder AB

Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Omsättning	-	-	829	827	838
Resultat efter finansnetto	-	-	168	285	125
Balansomslutning	-	-	5 178	5 184	5 324
Årets investeringar	-	-	92	58	257
Soliditet, %	-	-	20	26	27
Antal årsarbetare 31/12	-	-	150	165	159

Verksamhet

Huge Bostäder AB äger, utvecklar och förvaltar bostäder och lokaler i Huddinge kommun. Dessutom äger och förvaltar bolaget Huddinge Centrum samt tre mindre centrumanläggningar. Totalt har bolaget 664 971 kvm uthyrningsbara ytor varav 498 261 kvm avser bostäder. Bolagets verksamhet startade den 1 oktober 2017 genom fission av Huge Fastigheter AB. Huge Fastigheter AB delades i två bolag, Huge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB.

Ekonomiskt utfall

Huge Bostäder AB redovisar ett resultat efter finansnetto på 125 mnkr (285 mnkr 2018). Omsättningen uppgår till 838 (827) mnkr. I resultatet ingår en vinst efter såld fastighet med 68 (223) mnkr. Totalt investerades för 257 (58) mnkr under året. Låneskulden per den sista december uppgår till 3 500 (3 500) mnkr och soliditeten uppgår till 27 (26) procent. Totalt var 18 999 kvm av bolagets ytor per den 31 december vakanta. De outhyrda lokalytorna består främst av lokaler under ombyggnad, förrådslokaler samt små butiks- och kontorslokaler i mindre attraktiva lägen.

Årets händelser

Bolaget har under året sålt fastigheten Banjon 1 i Trångsund till bostadsrättsförening. Fastigheten bestod av 3 734 kvm bostadsyta och 103 kvm lokalyta.

Under 2019 har bolaget investerat i både nyproduktion samt renovering av befintligt bestånd. Det pågår ett antal nybyggnationsprojekt avseende bostäder med totalt 396 lägenheter. Prinsen 3 (62 bostäder för unga i Trångsund), Bonden 1 (125 lägenheter i Trångsund) och Studenten 1 (209 lägenheter i Flemingsberg).

Huddinge Samhällsfastigheter AB

Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Omsättning	-	-	675	694	700
Resultat efter finansnetto	-	-	472	29	-1
Balansomslutning	-	-	6 189	6 033	6 287
Årets investeringar	-	-	242	272	450
Soliditet, %	-	-	35	37	35
Antal årsarbetare 31/12	-	-	108	133	128

Verksamhet

Huddinge Samhällsfastigheter AB ska äga, utveckla och förvalta sitt innehav av kommunala fastigheter på ett effektivt och serviceinriktat sätt för att tillgodose kommunens behov av ändamålsenliga lokaler som till exempel skolor, förskolor och äldreboenden. Bolaget bedriver även idrotts- och friluftsverksamhet på idrottsplatser, i ishallar och i friluftsområdet Flottsbro. Totalt har bolaget 472 006 kvm uthyrningsbara ytor. Bolagets verksamhet startade den 1 oktober 2017 genom fission av Huge Fastigheter AB som delades upp i två bolag, Huge Bostäder AB och Huddinge Samhällsfastigheter AB.

Ekonomiskt utfall

Huddinge Samhällsfastigheter AB redovisar ett negativt resultat efter finansnetto på -1 mnkr (+29 mnkr 2018). Det försämrade resultatet beror främst på nedskrivning på -24 mnkr avseende kontorslokal som skall rivas. Totalt investerades för 450 (272) mnkr under året. Låneskulden per den sista december uppgår till 3 480 (3 200) mnkr och soliditeten uppgår till 35 (37) procent. Per den 31 december var 15 565 kvm av bolagets ytor outhyrda. De outhyrda lokalytorna består främst av lokaler som ska rivas, är under ombyggnad samt förrådslokaler. Huddinge kommun hyr 435 769 kvm av bolagets lokaler.

Årets händelser

Flera stora investeringsprojekt pågår som till exempel ombyggnation av Tomtbergskolan, nyproduktion av Bildhugaren (förskola och vårdboende) och nyproduktion av Glömstaskolan F-3. Under 2019 har Glömstahallen och boende för nyanlända i Kästa färdigställts.

Södertörns Energi AB

Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Omsättning	646	715	710	713	703
Resultat efter finansnetto	78	101	96	89	51
Balansomslutning	1 329	1 429	1 351	1 370	1 334
Årets investeringar	39	51	65	65	69
Soliditet, %	-25	-14	-6	-7	-5
Antal årsarbetare 31/12	50	51	52	52	50

Verksamhet

Södertörns Energi ska i samverkan med ägarna främja energiförsörjningen genom distribution och produktion av fjärrvärme och kyla i Huddinge, Botkyrka och Salems kommuner i enlighet med fjärrvärmelagen. Bolaget, som ägs till hälften vardera av Huddinge och Botkyrka kommuner, är ett moderbolag. Den operativa verksamheten sker dels i det helägda dotterbolaget Södertörns Fjärrvärme AB (SFAB) som ansvarar för distribution och försäljning, dels i intressebolaget Söderenergi AB (58 %) som ansvarar för produktion av värme.

Ekonomiskt utfall

Södertörns Energi AB:s resultat före skatt blev 73 mnkr (77 mnkr 2018). Den största skillnaden jämfört med 2018 var att SFAB under 2019 lämnade koncernbidrag enligt plan om 100 mnkr, medan de för 2018 lämnade ett koncernbidrag om 5 mnkr mer än plan, vilket i sin tur berodde på att våren 2018 var ovanligt kall.

Koncernens resultat efter finansnetto blev 51 mnkr (89 mnkr), en minskning med 38 mnkr. Till största del beror detta på att Söderenergi AB för 2019 gjorde ett avsevärt lägre resultat än 2018. Även lägre omsättning för SFAB på grund av varmare väder under 2019 har bidragit till resultatminskningen.

Årets händelser

Trots stora planer på bostads- och fastighetsbyggande i leveranskommunerna märktes en osäkerhet på marknaden och många projekt sköts på framtiden. Enbart åtta nya kunder anslöts. Under 2019 fortsatte arbetet tillsammans med dotterbolagen för att stärka samarbetet inom koncernen. Moderbolaget arrangerade en konferensdag för båda dotterbolagen för att diskutera utvecklingen framåt. Arbetet tillsammans med dotterbolagen för att kunna överföra SFAB:s anläggning i Skogås till Söderenergi AB slutfördes.

Södertörns Fjärrvärme AB

Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Omsättning	646	715	711	714	703
Resultat efter finansnetto	101	144	116	120	112
Balansomslutning	729	794	778	807	813
Årets investeringar	39	51	65	65	69
Soliditet, %	48	45	46	46	47
Antal årsarbetare 31/12	48	49	50	50	48

Verksamhet

Södertörns Fjärrvärme AB säljer och distribuerar värme och kyla till företag, offentlig förvaltning och cirka 50 000 hushåll i Botkyrka, Huddinge och Salem. Merparten av leveranserna köps från Söderenergi och en liten del köps från Fortum, resterande produceras i egen regi i Skogås Hetvatcentral.

Ekonomiskt utfall

Årsresultatet efter finansnetto uppgår till 112 mnkr, vilket är 8 mnkr lägre än föregående år. Resultatet försämrades dels på grund av att 2019 blev varmare än normalt och 2018 hade en ovanligt kall vår, varför intäkterna blev lägre, samt att kostnaderna för bränslen och inköpt fjärrvärme blev högre. Totalt investerades för 69 mnkr under året.

Årets händelser

Bolaget deltar sedan 2014 i Prisdialogen, ett branschgemensamt initiativ som syftar till att genom en lokal prisdialog skapa förtroende och förutsägbara priser för kunderna. Under 2019 kompletterades detta med Klimatdialogen.

SFAB var, genom deltagande i ett branschgemensamt projekt kallat Värmemarknad Sverige, med om att ta fram uppvärmningsbranschens Färdplan Fossilfri uppvärmning som överlämnades till regeringen den 20 mars. I färdplanen ställer bolaget sig bakom en rad åtaganden samt uppmaningar till övriga parter där fokus framför allt ligger på fossilbränslefrihet 2030.

För att kunna möta den ökade efterfrågan på fjärrkyla installerades i början av året ytterligare en kylmaskin i Huddinge Maskincentral.

Söderenergi AB

Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Omsättning	1 182	1 142	1 152	1 181	1 199
Resultat efter finansnetto	21	1	44	18	-32
Balansomslutning	3 442	3 365	3 243	3 357	3 555
Årets investeringar	97	90	91	178	302
Soliditet, %	11	11	13	13	11
Antal årsarbetare 31/12	143	137	142	142	148

Verksamhet

Söderenergi AB är en renodlad produktionskoncern som producerar fjärrvärme till distributions- och försäljningsbolaget Södertörns Fjärrvärme AB i Huddinge, Botkyrka och Salem samt till distributions- och försäljningsbolaget Telge Nät AB i Södertälje. Ett värmesamarbete med Stockholm Exergi AB och Norrenergi AB gör att en del av leveranserna även går till deras kunder i Stockholmsregionen.

Ekonomiskt utfall

Koncernens resultat efter skatt uppgår till -33 mnkr (+16 mnkr 2018). Den pressade bränslemarknad som rådde under årets första hälft med uteblivna leveranser av träpellets och returträ hade en negativ inverkan på möjligheten att sälja värme till Stockholm Exergi.

Under året har investeringar på 302 mnkr gjorts varav 141 mnkr avser uppgradering av panna1 vid Igelstaverket.

Årets händelser

Miljötjänsten, som visar på energiåtervinningens miljömässiga och samhällsekonomiska värde, ligger till grund för bolagets affärsmodell och under året har arbetet fortsatt med att förankra detta. Under Söderenergis ledning, och tillsammans med fyra andra energibolag, utvecklas formerna för ett verifierat riktat till återvinningsföretag och som visar vilken samhällsnytta deras leverans gör om den energiåtervinns.

För att säkra en fortsatt trygg och konkurrenskraftig värmeproduktion har en uppgradering av Panna1 på Igelstaverket genomförts. Genom komplettering med rökgaskondensering förbättras även pannans miljöprestanda. Söderenergi har via ett bolagsförvärv köpt ut järnvägsterminalen i Nykvarn samt förvärvat Skogås Panncentral från Södertörns Fjärrvärme.

SRV återvinning AB

Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Omsättning	438	448	473	520	508
Resultat efter finansnetto	15	1	23	51	35
Balansomslutning	521	532	528	596	626
Årets investeringar	147	81	40	36	61
Soliditet, %	28	27	31	35	40
Antal årsarbetare 31/12	199	211	216	228	227

Verksamhet

SRV återvinning AB är verksamt på Södertörn, har sitt säte i Huddinge och ägs gemensamt av kommunerna Botkyrka (31,5 %), Haninge (31,5 %), Huddinge (31,5 %), Nynäshamn (2,75 %) och Salem (2,75 %).

Bolaget har ägarkommunernas uppdrag att svara för insamling och behandling av hushållsavfall i ägarkommunerna. Ägarkommunernas samarbete i SRV startade 1972 då dessa ingick ett konsortialavtal om att genom bolaget SRV gemensamt fullgöra kommunernas lagstadgade skyldigheter inom renhållningsområdet.

Ekonomiskt utfall

SRV återvinning AB redovisar ett resultat efter finansnetto med 35 mnkr vilket är 16 mnkr lägre än föregående år. Bolagets omsättning uppgår till 508 mnkr vilket är 12 mnkr lägre jämfört med föregående år. Minskningen beror till stor del på affären med förorenade jordar som minskade jämfört med föregående år. Totalt investerades för 61 mnkr under året, främst i fordon. Soliditeten uppgår till 40 procent.

Årets händelser

SRV har under 2019 haft målsättningen att öka möjligheten för våra kunder att källsortera matavfall samt att även sortera ut tidningar och förpackningar ur soppsäsen. Ökningen av hushåll som valt sortera matavfallet har under 2019 ökat med 9 procent och hushåll som föredrar tjänsten Sortera-hemma har ökat med 11 procent. Antalet kunder som vid årets utgång har valt en osorterad tjänst är betydligt lägre än under 2018. Målen för 2019 har förutom att öka källsorteringen varit att säkerställa en fortsatt hög kundnöjdhet samt en hållbar resultatnivå som möjliggör en fortsatt utveckling av SRVs erbjudanden. Höstens kundundersökning gav för hushållskunder ett Nöjd Kund Index (NKI) på 79, vilket är en marginell minskning jämfört med 2016, då NKI var 80. För företagskunder var NKI 73, vilket är en ökning sedan 2016 då NKI var 70.

Södertörns brandförsvarsförbund

Mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Omsättning	331	336	346	360	373
Resultat efter finansnetto	11	3	1	-4	3
Balansomslutning	408	424	433	438	444
Årets investeringar	8	28	15	14	12
Soliditet, %	21	21	21	19	20
Antal årsarbetare 31/12	364	378	380	388	406

Verksamhet

Södertörns brandförsvarsförbund är ett kommunalförbund som bedriver räddningstjänst i kommunerna Huddinge, Botkyrka, Ekerö, Haninge, Nacka, Nykvarn, Nynäshamn, Salem, Södertälje och Tyresö. I förbundsområdet finns drygt 600 000 invånare. Inom medlemskommunerna finns nio räddningsstyrkor dygnet runt, tre deltidsstyrkor, nio brandvårn och en regional räddningscentral.

Ekonomiskt utfall

Södertörns brandförsvarsförbund redovisar ett överskott på 3 mnkr, vilket är 7 mnkr bättre än föregående år. Resultatet är 3 mnkr bättre än budget vilket främst beror på lägre pensionsskuld än väntat. Omsättningen för året blev 373 mnkr, vilket är 13 mnkr högre än förra året. Årets investeringar uppgår till 12 mnkr. Soliditeten är 20 procent.

Årets händelser

Under året genomfördes cirka 8 400 räddningsinsatser i medlemskommunerna vilket var något färre än föregående år. Av dessa var ungefär hälften akuta uppdrag med nödläge. Förbundet har även utfört drygt 900 tillsynsinsatser och haft

lika många övriga ärenden. Under året har förbundet utbildat 10 000 personer i brandskydd. Under några dagar i maj ansträngdes den operativa organisationen till det yttersta i samband med de hundratal så kallade luddbränderna. Sommaren i övrigt innehöll dock väsentligt färre markbränder än 2018. Just nu är Södertörns brandförsvarsförbund inne i en kraftig generationsväxling bland uttryckande personal. Det har skapat behov av särskilda åtgärder avseende utbildningssatsningar och för att få personal att stanna kvar längre efter pensionsålder. De frågorna kommer behöva fortsätta hanteras ytterligare ett antal år framöver. Ett strategiskt samarbete med Sörmlandskustens räddningstjänst inleddes i november 2019. Samarbetet ska medföra minskade kostnader i det gemensamma ledningssystemet och samtidigt en ökad förmåga

Intern kontroll

Det är grundläggande för kommunens berättigande och förtroende gentemot omvärlden att vi klarar att genomföra politiskt fattade beslut med god hushållning av kommunens resurser samtidigt som vi följer lagar, förordningar och regler och lever upp till de förväntningar som allmänheten har rätt att ställa på kommunen.

Intern kontroll är en process som används för att säkerställa att verksamheten fungerar och att de kommunala målen nås. Fokus ligger på att minska förekomsten av oönskade händelser och undvika att fel begås genom att bedriva en strukturerad riskhantering. Det handlar dels om att identifiera och minska risker på ett systematiskt sätt, dels om att skapa strukturer för att förebygga att oönskade händelser inträffar.

God intern kontroll handlar om att ha ordning och reda, att veta att det som ska göras blir gjort och att det sker på ett bra och säkert sätt. En väl uppbyggd och fungerande internkontrollprocess är därför en viktig förutsättning för att kommunen ska kunna leva upp till kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning. Processen utgör också en central del i kvalitetssäkringen av kommunens verksamheter. Intern kontroll ingår som en naturlig del i styrningen och uppföljningen av verksamheterna och är en integrerad del av planerings- och uppföljningsprocessen. Nämnderna ska årligen, när de planerar sin verksamhet identifiera oönskade händelser som kan hindra verksamheterna att nå sina mål. De ska också bedöma om det behövs någon åtgärd från nämndens sida i form av till exempel nya eller förändrade rutiner, information eller uppföljning. Därefter beslutar nämnden om åtgärder och kontroller som ska vid-

tas utifrån riskanalys, men också genom systematiskt arbete med processer och rutiner, samt rekommendationer från extern granskning. Nämnderna redovisar detta i en plan för intern kontroll som ingår i verksamhetsplanen för den kommande planeringsperioden.

Internkontrollarbetet följs upp i den ordinarie uppföljningsprocessen – delårsrapporter och verksamhetsberättelse.

Redovisningen ska fokusera på uppnådda resultat, men också sammanfatta hur arbetet fortlöper och om det följer beslutad plan. I verksamhetsberättelsen ska nämnden göra en bedömning av hur årets internkontrollarbete har gått samt om den interna kontrollen fungerar.

Sammanfattning

Från och med 2019 sker planering och uppföljning av internkontrollarbetet i kommunens nya digitala verksamhetsplaneringssystem (DigiPUFF), som syftar till effektivisering av administration, en god användning av digitaliseringsmöjligheter, samt ökad enhetlighet och transparens.

Alla nämnder utom gymnasie- och arbetsmarknadsnämnden har fullt ut använt det nya systemstödet för sin helårsrapportering. Detta har ökat transparensen och därmed underlättat kommunstyrelsens uppsikt över nämnderna.

Sammantaget framgår av nämndernas redovisningar att ett omfattande internkontrollarbete har genomförts för att minska risker. Samtidigt redovisar de flesta nämnder i alltför hög utsträckning att de inte har hunnit slutföra planerade åtgärder utan behöver slutföra dem under 2020. Undantaget är vård- och omsorgsnämnden, som har högst andel slutförda åtgärder.

Vissa planerade riskreducerande åtgärder är omfattande och tar längre tid att genomföra, och andra har förskjutits i

tid på grund av omprioriteringar. Ingen nämnd har rapporterat att dessa förskjutningar i tid skulle medföra några större konsekvenser.

Helhetsbedömningen är att arbetet med intern kontroll har bedrivits på ett godtagbart sätt. Många relevanta åtgärder har planerats och genomförts för att minska de risker som

nämnderna prioriterat att åtgärda. Men det finns en stor variation i nämndernas efterlevnad och ambitionsnivåer vad gäller intern kontroll.

Ytterligare utveckling och fördjupning av internkontrollarbetet behövs därför under kommande år.

Resultaträkning

Mnkr	Not	Kommunen				Sammanställda räkenskaper	
		Budget 2019	Prognos 2019	Utfall 2019-12	Utfall 2018-12	Utfall 2019-12	Utfall 2018-12
Verksamhetens intäkter	1	1 260,6	1 289,8	1 262,1	1 282,1	2 846,3	2 947,5
Verksamhetens kostnader	2,8	-7 127,6	-7 162,9	-7 124,4	-6 950,0	-7 975,3	-7 686,4
Avskrivningar	3	-169,1	-139,1	-140,8	-132,0	-616,8	-565,5
Verksamhetens nettokostnad		-6 036,1	-6 012,2	-6 003,1	-5 799,9	-5 745,8	-5 304,4
Skatteintäkter	4	5 156,8	5 153,2	5 159,1	4 939,2	5 159,1	4 939,2
Generella statsbidrag och utjämning	5,8	1 001,5	1 006,8	1 007,3	1 002,0	1 007,3	1 002,0
Verksamhetens resultat		122,2	147,8	163,3	141,2	420,6	636,7
Finansiella intäkter	6,8	158,6	145,5	146,9	161,4	35,6	32,8
Finansiella kostnader	7	-120,1	-120,1	-117,3	-118,5	-140,5	-152,8
Resultat före extraordinära poster		160,7	173,2	193,0	184,1	315,6	516,7
Extraordinära intäkter		-	-	-	-	-	-
Extraordinära kostnader		-	-	-	-	-	-
Årets resultat		160,7	173,2	193,0	184,1	315,6	516,7
Årets resultat ekonomiskt mål kommunen		70,7	140,6	168,6	148,6	-	-

Kassaflödesanalys

Mnkr	Kommunen			Sammanställda räkenskaper	
	Not	2019	2018	2019	2018
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		193,0	184,1	315,6	516,7
Justering för ej likviditetspåverkande poster	9	177,6	184,5	710,6	664,6
Övriga likviditetspåverkande poster	10	93,4	90,3	32,4	90,3
Poster som redovisas i annan sektion	11	-	-	-0,9	14,0
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>		<i>464,0</i>	<i>458,9</i>	<i>1 057,6</i>	<i>1 285,6</i>
Ökning (-) /minskning (+) av kortfristiga fordringar		28,1	45,5	32,3	-120,5
Ökning (-) /minskning (+) av förråd och varulager		-8,0	-34,3	-28,8	-51,6
Ökning (+) /minskning (-) kortfristiga skulder		52,7	11,6	31,8	236,6
Ökning (-) /minskning (+) av långfristiga fordringar		-351,4	-188,9	-353,5	-310,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten		185,4	292,7	739,4	1 039,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-	-1,4	-	-1,4
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-
Investering i materiella anläggningstillgångar		-436,1	-353,7	-1 292,1	-998,6
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		-	-	19,8	46,5
Investering i kommunkoncernföretag		-	-	-	-
Försäljning av kommunkoncernföretag		-	-	-	-
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-3,3	-35,0	-3,3	-35,0
Avyttring av finansiella anläggningstillgångar		-	-	-0,3	-
Inbetalning av optionsavtal		-	-	-	-
Utbetalning av optionsavtal		-	-	-	-
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-439,4	-390,2	-1 275,9	-988,5
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		252,0	96,6	592,5	-231,5
Amortering av skulder för finansiell leasing		1,0	0,1	-93,7	-
Amortering av långfristiga skulder		1,0	0,6	71,6	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		253,9	97,4	570,4	-231,5
BIDRAG TILL INFRASTRUKTUR					
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur	17	0,0	0,0	0,0	0,0
ÅRETS KASSAFLÖDE		0,0	0,0	33,9	-180,2
Likvida medel vid årets början*		0,0	0,0	213,6	392,1
Likvida medel vid årets slut		0,0	0,0	247,5	211,9

* År 2019 ingår Södertörns brandförsvarsförbund i Huddinge kommuns sammanställda räkenskaper. Likvida medel vid årets början 2019 har justerats.

Balansräkning

Mnkr	Not	Kommunen		Sammanställda räkenskaper	
		2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar	12	1,6	2,6	4,2	5,7
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	13	2 983,0	2 689,6	13 368,4	12 759,3
Maskiner och inventarier	14	278,5	237,2	1 480,2	1 386,2
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>					
Värdepapper, andelar, aktier	15	1 255,4	1 252,1	130,1	126,8
Långfristiga fordringar	16	8 032,4	7 681,0	651,0	594,8
Bidrag till infrastruktur	17	683,1	712,8	683,1	712,8
Summa anläggningstillgångar		13 234,0	12 575,4	16 317,0	15 585,6
Omsättningstillgångar					
Förråd med mera	18	110,8	102,8	217,6	182,9
Kortfristiga fordringar	19	482,7	510,8	783,9	825,1
Kassa och bank	29	0,0	0,0	220,7	211,9
Summa omsättningstillgångar		593,5	613,6	1 222,3	1 219,9
Summa tillgångar		13 827,5	13 189,0	17 539,3	16 805,5
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Årets resultat		193,0	184,1	315,6	516,7
Resultatutjämningsreserv		616,6	575,7	617,8	575,7
Övrigt eget kapital		4 316,9	4 173,8	5 720,6	5 210,5
Summa eget kapital	20	5 126,5	4 933,5	6 654,0	6 302,9
Avsättningar					
Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	21	815,5	718,8	865,5	768,2
Övriga avsättningar	22	785,2	771,3	1 495,2	1 417,6
Summa avsättningar		1 600,7	1 490,1	2 360,7	2 185,9
Skulder					
Långfristiga skulder	23	4 240,2	3 208,9	5 184,1	4 054,1
Kortfristiga skulder	24	2 860,1	3 556,5	3 340,5	4 262,6
Summa skulder		7 100,3	6 765,3	8 524,6	8 316,7
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		13 827,5	13 189,0	17 539,3	16 805,5
Ställda panter och ansvarsförbindelser					
Borgensåtagande	25	678,9	711,8	678,9	715,8
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998	26	1 638,8	1 675,6	1 638,8	1 675,6
Leasingåtagande	27	6,7	4,8	311,7	336,4
Övriga ansvarsförbindelser	28	4,7	2,2	27,4	18,6

Noter till resultaträkning, kassaflödesanalys och balansräkning, Mnkr

Not 1

Verksamhetens intäkter	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Försäljningsintäkter	15,7	15,2	101,1	220,0
Bidrag	524,5	555,2	574,1	555,2
Taxor och avgifter	283,4	265,6	843,3	818,8
Hyror och arrenden	110,0	119,9	868,7	810,6
Exploateringsintäkter	55,3	43,7	55,3	43,7
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	266,2	280,9	264,4	279,7
Övriga intäkter	7,1	1,6	139,3	219,5
	1 262,1	1 282,1	2 846,3	2 947,5

Not 2

Verksamhetens kostnader*	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Personalkostnader	-3 725,6	-3 633,1	-4 106,8	-3 949,2
Lokal- och markhyror	-706,6	-700,4	-111,0	-51,9
Köp av huvudverksamhet	-1 761,6	-1 711,3	-1 747,5	-1 796,0
Lämnade bidrag	-171,8	-167,3	-171,1	-167,3
Exploateringskostnader	-30,9	-8,2	-30,9	-8,2
Bidrag statlig infrastruktur - Förfart Stockholm**	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Bidrag statlig infrastruktur - Sverigeförhandlingen Spårväg**	-29,2	-29,2	-29,2	-29,2
Övriga kostnader	-698,4	-699,9	-1 778,3	-1 684,1
	-7 124,4	-6 950,0	-7 975,3	-7 686,4

*I verksamhetens kostnader redovisas jämförelsestörande poster, se not 8.

**Bidrag statlig infrastruktur avser medfinansiering av Förfart Stockholm till Trafikverket om 12 mnkr samt medfinansiering Sverigeförhandlingen Spårväg om 731 mnkr. Bidragen kommer att lösas upp under 25 år med lika stora delar varje år.

Not 3

Avskrivningar	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Avskrivningar immateriella tillgångar	-1,0	-0,7	-1,5	-1,2
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-79,0	-75,1	-439,5	-420,1
Avskrivningar maskiner och inventarier	-60,8	-56,2	-152,3	-144,1
Nedskrivningar	0,0	0,0	-23,6	0,0
	-140,8	-132,0	-616,8	-565,5

Not 4

Skatteintäkter	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Preliminär kommunalskatt	5 204,4	4 961,6	5 204,4	4 961,6
Preliminär slutavräkning innevarande år	-47,9	-6,7	-47,9	-6,7
Slutavräkning föregående år	2,6	-15,7	2,6	-15,7
	5 159,1	4 939,2	5 159,1	4 939,2

Not 5**Generella statsbidrag och utjämning**

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Inkomstutjämningsbidrag	641,0	614,0	641,0	614,0
Kostnadsutjämningsbidrag	217,3	256,0	217,3	256,0
Kommunal fastighetsavgift	177,1	171,0	177,1	171,0
Regleringsavgift/-bidrag	78,2	17,2	78,2	17,2
Strukturbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0
Utgjänningsavgift LSS	-143,7	-118,6	-143,7	-118,6
Statsbidrag enligt flyktingvariabler	35,8	43,6	35,8	43,6
Generellt statsbidrag för ensamkommande unga över 18 år	1,6	3,8	1,6	3,8
Statsbidrag för ökat bostadsbyggande	0,0	15,0	0,0	15,0
	1 007,3	1 002,0	1 007,3	1 002,0

Not 6**Finansiella intäkter**

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Ränteintäkter utlåning internbanken	90,9	107,7	14,6	8,7
Utdelning på aktier och andelar*	9,5	44,0	3,5	8,0
Pensionsförvaltning	2,1	4,1	2,1	4,1
Borgensavgifter	43,5	5,4	5,4	3,2
Övriga finansiella intäkter	0,8	0,2	10,0	8,8
	146,9	161,4	35,6	32,8

*I finansiella intäkter redovisas jämförelsestörande poster, se not 8.

Not 7**Finansiella kostnader***

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Räntekostnader finansiering internbanken	-44,1	-28,1	-42,0	-27,8
Räntekostnader ränteswapar internbanken	-29,2	-27,0	-33,9	-23,6
Ränta på pensionsavsättning	-24,5	-17,4	-25,9	-17,4
Räntekostnader pensionsförvaltning	-2,1	-4,1	-2,1	-4,1
Indexuppräknig statlig medfinansiering	-13,9	-40,3	-13,9	-40,3
Övriga finansiella kostnader	-3,4	-1,7	-22,6	-39,7
	-117,3	-118,5	-140,5	-152,8

*I finansiella kostnader redovisas jämförelsestörande poster, se not 8.

Not 8**Jämförelsestörande poster**

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
<i>Verksamhetens kostnader</i>				
Upplösning medfinansiering Sverigeförhandling Spårväg	-29,2	-29,2	-29,2	-29,2
<i>Generella statsbidrag och utjämning</i>				
Statsbidrag för ökat bostadsbyggande	-	15,0	-	15,0
<i>Finansiella intäkter</i>				
Extrautdelning från Huddinge Samhällsfastigheter AB	-	30,0	-	30,0
<i>Finansiella kostnader</i>				
Indexuppräknig medfinansiering Sverigeförhandling Spårväg	-	-40,3	-	-40,3
	-29,2	-24,6	-29,2	-24,6

Not 9 Justering för ej likviditetspåverkande poster	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Avskrivningar	140,8	132,0	593,2	565,5
Nedskrivningar	-	-	23,6	-
Utrangeringar	0,2	2,0	0,5	-
Förändring uppskjuten skatt	-	-	35,8	-22,3
Gjorda avsättningar	3,2	-12,5	5,3	-9,1
Återförda avsättningar	-	-	-	-
Intäktsförda ej likvida gåvor	-	-	-	-
Orealiserade kursförändringar	-	-	-	-
Periodisering investeringsbidrag/gatukostnadsersättningar	-8,0	-7,0	-8,0	-7,0
Upplösning av bidrag till infrastruktur	29,7	29,7	29,7	29,7
Indexuppräknig medfinansiering Spårväg syd	13,9	40,3	13,9	40,3
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-2,1	-	16,6	67,5
	177,6	184,5	710,6	664,6

Not 10 Övriga likviditetspåverkande poster som tillhör den löpande verksamheten	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Utbetalning av avsättningar för pensioner	93,4	90,3	93,4	90,3
Utbetalning av övriga avsättningar (exkl. bidrag till infrastruktur)	-	-	-71,2	-
Inbetalning av övriga avsättningar	-	-	10,2	-
	93,4	90,3	32,4	90,3

Not 11 Poster som redovisas i annan sektion	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-	-	-0,9	14,0
	0,0	0,0	-0,9	14,0

Not 12 Immateriella anläggningstillgångar	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Goodwill			0,0	
Anskaffningsvärde	-	-	14,6	-
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-	-	-12,0	-
Bokfört värde	0,0	0,0	2,6	0,0

Övriga immateriella anläggningstillgångar				
Anskaffningsvärde	3,9	3,9	3,9	19,5
Ackumulerade av- och nedskrivningar	-2,3	-1,3	-2,3	-13,8
Bokfört värde	1,6	2,6	1,6	5,7

Immateriella anläggningstillgångar				
Redovisat värde vid årets början	2,6	1,9	5,7	5,5
Årets investeringar	0,0	1,4	0,0	1,4
Avyttringar och utrangeringar	0,0	-	0,0	0,0
Årets avskrivningar	-1,0	-0,7	-1,5	-1,2
Övriga förändringar	0,0	-	0,0	-
Redovisat värde vid årets slut	1,6	2,6	4,2	5,7

Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Markreserv	247,3	244,1	-	-
Verksamhetsfastigheter	9,0	9,9	-	-
Fastigheter för annan verksamhet	38,4	41,6	-	-
Publika fastigheter	1 426,8	1 392,5	-	-
Pågående arbeten i samhällsbyggnadsprojekt	830,0	702,9	-	-
Övriga pågående arbeten	431,5	298,6	-	-
	2 983,0	2 689,6	0,0	0,0
Anskaffningsvärde	3 801,7	3 429,4	18 265,3	16 948,8
Akkumulerade av- och nedskrivningar	-818,7	-739,7	-4 896,9	-4 189,5
Bokfört värde	2 983,0	2 689,6	13 368,4	12 759,3
Redovisat värde vid årets början*	2 689,6	2 399,2	12 773,2	12 444,5
Årets investeringar	376,0	365,7	1 087,2	819,9
Avyttringar och utrangeringar	-0,4	-0,1	-39,1	-64,4
Årets avskrivningar	-79,0	-75,1	-439,3	-417,3
Årets nedskrivningar	-	-	-23,6	0,0
Återförda nedskrivningar	-	-	0,0	0,0
Övriga förändringar	-3,2	-0,1	10,0	-23,5
Redovisat värde vid årets slut	2 983,0	2 689,6	13 368,4	12 759,3

*År 2019 ingår Södertörns brandförsvarsförbund i Huddinge kommuns sammanställda räkenskaper. Det redovisade värdet vid årets början har därför justerats till 12 773,2 mnkr.

Not 14 Maskiner och inventarier	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Maskiner och inventarier	161,5	144,9	-	-
IT	77,9	60,7	-	-
Fordon	7,1	6,1	-	-
Konstverk	2,2	2,2	-	-
Pågående arbeten	29,8	23,3	-	-
	278,5	237,2	0,0	0,0
Anskaffningsvärde	773,4	671,8	3 486,8	3 245,8
Akkumulerade av- och nedskrivningar	-494,8	-434,6	-2 006,6	-1 859,6
Bokfört värde	278,5	237,2	1 480,2	1 386,2
Redovisat värde vid årets början*	237,2	235,3	1 398,2	1 343,9
Årets investeringar	99,3	59,2	202,9	167,1
Avyttringar och utrangeringar	-0,2	-1,9	-1,9	-3,5
Årets avskrivningar	-60,8	-56,2	-152,3	-145,6
Årets nedskrivningar	-	-	0	0,0
Återförda nedskrivningar	-	-	0	0,0
Övriga förändringar	2,9	0,8	33,3	24,2
Redovisat värde vid årets slut	278,5	237,2	1 480,2	1 386,2

Därav finansiell leasing anskaffningsvärde	12,3	8,1	-	-
Därav finansiell leasing ackumulerade avskrivningar	-3,1	-2,4	-	-
Årets investeringar, finansiell leasing	4,1	0,8	-	-

*År 2019 ingår Södertörns brandförsvärsförbund i Huddinge kommuns sammanställda räknenskaper. Det redovisade värdet vid årets början har därför justerats till 1398,2 mnkr.

Not 15

Värdepapper, andelar och aktier*	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Huddinge Bostäder AB	705,7	705,7	0,1	-
Huddinge Samhällsfastigheter AB	414,5	414,5	-	-
Stockholm Vatten AB	2,5	2,5	2,2	2,5
SRV återvinning AB	0,4	0,4	-4,7	-
Södertörns Energi AB	5,0	5,0	5,0	-
AB Vårlyjus	1,0	1,0	1,0	1,0
Stockholmsregionens försäkrings AB	9,0	9,0	9,0	9,0
Kommuninvest ekonomisk förening	14,6	14,6	14,6	14,6
Övriga	0,1	0,1	0,4	0,3
Bostadsrätter	102,6	99,4	102,6	99,4
	1 255,4	1 252,1	130,1	126,8

*Samtliga aktuella instrument per 2018-12-31 har redovisats enligt verkligt värde. Någon justering av posten behöver därför inte göras, utan följer den nya lagen (LKBR) från januari 2019.

Not 16

Långfristiga fordringar	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Lån till Huddinge Bostäder AB	3 500,0	3 500,0	-	-
Lån till Huddinge Samhällsfastigheter AB	3 480,0	3 200,0	-	-
Lån till Söderenergi AB	535,3	439,6	380,1	312,1
Lån till Södertörns Energi AB	492,5	517,5	246,3	258,8
Kommuninvest ekonomisk förening	17,3	17,3	17,3	17,3
Övriga långfristiga fordringar	7,4	6,7	7,4	6,7
	8 032,4	7 681,0	651,0	594,8

Not 17

Bidrag till infrastruktur	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Bidrag till statlig infrastruktur - Förbifart Stockholm				
Bidrag till statlig infrastruktur	12,0	12,0	12,0	12,0
Föregående års upplösning bidrag	-1,0	-0,5	-1,0	-0,5
Årets upplösning bidrag	-0,5	-0,5	-0,5	-0,48
	10,6	11,0	10,5	11,0

Bidrag till statlig infrastruktur - Sverigeförhandlingen Spårväg

Bidrag till statlig infrastruktur	731,0	731,0	731,0	731
Föregående års upplösning bidrag	-29,2	-	-29,2	-
Årets upplösning bidrag	-29,2	-29,2	-29,2	-29,2
	672,5	701,8	672,6	701,8

Bidrag till statlig infrastruktur, totalt

	683,1	712,8	683,1	712,8
--	--------------	--------------	--------------	--------------

Not 18 Förråd med mera	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Exploateringsfastigheter	109,4	101,8	109,4	101,8
Bränslelager	-	-	46,8	32,7
Övrigt lager	1,5	0,9	61,5	48,3
	110,8	102,8	217,6	182,9

Not 19 Kortfristiga fordringar	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Kundfordringar	65,3	52,9	161,0	189,2
Momsfordran	60,2	78,1	171,8	134,8
Upplupna skatteintäkter	0,0	0,0	27,7	27,2
Fordran kommunal fastighetsavgift	95,2	86,6	95,2	86,6
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	222,6	236,8	144,7	273,1
Upplupna driftbidrag från staten	32,7	53,2	32,7	53,2
Övriga fordringar	6,8	3,1	150,9	61,0
	482,7	510,8	783,9	825,1

Not 20 Eget kapital	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Årets resultat	193,0	184,1	315,6	516,7
Resultatutjämningsreserv**	616,6	594,1	617,8	594,1
Övrigt eget kapital	4 316,9	4 155,4	5 720,6	5 192,1
	5 126,5	4 933,5	6 654,0	6 302,9

Eget kapital	2019-12	2018-12
Nämndernas ackumulerade över- och underskott*	72,8	7,7
varav		
<i>Kommunstyrelse</i>	15,3	15,5
<i>Förskolenämnd</i>	25,2	-4,8
<i>Grundskolenämnd</i>	29,2	21,4
<i>Gymnasie- och arbetsmarknadsnämnd</i>	16,9	16,9
<i>Socialnämnd</i>	-11,3	-22,3
<i>Vård- och omsorgsnämnd</i>	3,6	-15,7
<i>Kultur- och fritidsnämnd</i>	6,9	6,9
<i>Klimat- och stadsmiljönämnd</i>	-14,8	-10,7
<i>Bygglovs- och tillsynsnämnd</i>	1,7	0,5
Överskott som reserverats för pensionskostnader*	250,0	250,0
Resultatutjämningsreserv**	616,6	594,1
Övrigt eget kapital	4 187,1	4 081,7
	5 126,5	4 933,5

*Nämnder för med sig resultat till nästa år enligt ekonomistyrningsprinciper för Huddinge kommun. Åren 2004-2006 avsattes totalt 250 mnkr som omstruktureringskostnad för framtida ökade pensionskostnader.

** År 2013 beslöt fullmäktige att införa en resultatutjämningsreserv. Av resultaten för 2010-2018 har totalt 594,1 mnkr satts av. För 2019 avsätts 22,5 mnkr av årets resultat.

Not 21	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser				
Avsättningar för pensioner enligt blandad modell	643,2	559,7	693,2	-
Avsättning för visstidspensioner m m	13,1	18,7	13,1	-
Avsättning löneskatt	159,2	140,3	159,2	-
	815,5	718,8	865,5	0,0
Ingående avsättning till pensioner	718,8	641,0	768,2	690,1
Pensionsutbetalningar	-19,6	-18,5	-21,4	-20,2
Nyintjänad pension	73,8	-	73,8	-0,2
Finansiell kostnad	18,2	14,0	20,2	16,3
Övrigt	5,4	67,2	5,8	67,1
Förändring av löneskatt	18,9	15,2	18,9	15,1
Utgående avsättning	815,5	718,8	865,5	768,2
Utredningsgrad, %	96	97		
Antal visstidsförordnanden	4	4		
varav politiker	4	4		
varav anställda	0	0		
Särskilda avtalspensioner	0	0		

Not 22	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Övriga avsättningar				
Avsättning medfinansiering statlig infrastruktur, Sverigeförhandlingen Spår- väg*	785,2	771,3	785,2	771,3
Uppskjuten skatt	-	-	624,3	606,7
Efterbehandling och sluttäckning av deponi	-	-	39,3	39,0
Övriga avsättningar	-	-	46,4	0,6
	785,2	771,3	1 495,2	1 417,6

*Avsättningen avser 731 mnkr avseende bidrag till statlig infrastruktur, Sverigeförhandlingen Spårväg. I beloppet ingår även indexuppräknning enligt avtal om 54,2 mnkr som bokförts som finansiell kostnad.

Not 23	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Långfristiga skulder				
Långfristig upplåning i banker och kreditinstitut	3 790,1	2 787,0	4 207,7	3 306,4
Finansiell leasing	4,4	3,4	282,3	307,9
Förutbetalda intäkter, gatukostnadsersättningar*	397,5	376,8	397,5	376,8
Förutbetalda intäkter, investeringsbidrag*	48,2	41,7	48,2	41,7
Övriga långfristiga skulder		-	248,4	21,3
	4 240,2	3 208,9	5 184,1	4 054,1

*Gatukostnadsersättningar och investeringsbidrag periodiseras linjärt under samma nyttjandetid som motsvarande tillgång har.

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Uppgifter om lång- och kortfristig upplåning				
Genomsnittlig ränta, %	1,34	1,16	1,15	1,33
Genomsnittlig ränta, %, exkl derivat	0,81	0,61	0,73	0,53
Genomsnittlig kapitalbindningstid, år	3,07	2,90	3,07	2,90
Kapitalförfall, andel av lån				
0-1 år	34%	47%	34%	47%
1-3 år	36%	35%	36%	35%
3-5 år	13%	0%	13%	0%
5-10 år	10%	10%	10%	10%
Över 10 år	7%	7%	7%	7%
Genomsnittlig räntebindningstid, år inkl derivat	3,40	3,40	3,43	3,40
Genomsnittlig räntebindningstid, år exkl derivat	1,10	1,30	1,15	1,33

	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Marknadsvärde säkringsinstrument				
Säkrad låneskuld, mnkr	5 241,2	5 043,2	5 241,2	5 043,2
Marknadsvärde derivat, mnkr	-104,6	-86,8	-176,7	-166,5

Not 24	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Kortfristiga skulder				
Kortfristiga skulder till banker och kreditinstitut*	1 320,9	1 365,2	1 374,5	1 457,4
Certifikat	650,0	1 250,0	650,0	1 250,0
Leverantörsskulder	200,6	245,3	396,1	472,4
Personalens skatter, avgifter och avdrag	56,0	57,5	69,5	67,0
Förutbetalda driftbidrag från staten	67,9	72,6	67,9	72,6
Semesterskuld och övertidsskuld	177,7	176,9	197,7	192,3
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	401,9	385,9	559,3	686,0
Övriga kortfristiga skulder	-14,9	3,1	25,4	64,9
	2 860,1	3 556,5	3 340,5	4 262,6

* I posten ingår omklassificering av negativ kassa för år 2019 med 268,5 mnkr och för år 2018 med 163,8 mnkr.

Not 25	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Borgensåtagande				
Huge Bostäder AB	0,1	0,1	0,1	0,1
Huddinge Samhällsfastigheter AB	0,4	0,8	0,4	0,8
Delägda bolag/förbund	443,3	470,4	443,3	470,4
Bostadsrättsföreningar	235,0	240,3	235,0	240,3
Övriga	-	-	0,0	4,0
Förlustansvar för egna hem	0,1	0,2	0,1	0,2
	678,9	711,8	678,9	715,8

Huddinge kommun har i december 2004 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga kommuner och regioner som är medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan medlemmarna har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Huddinge kommuns ansvar, enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser per 2019-12-31 uppgår till 460 925 942 275 kronor och totala tillgångar till 460 364 563 304 kronor. Huddinge kommuns totala förpliktelser uppgår samma period till 2 998 147 203 kronor och totala tillgångar till 2 946 640 085 kronor. Kommunens totala insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening uppgår till 91 213 200 kronor 2019-12-31.

Not 26

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Pensionsförpliktelser intjänade före 1998				
Ingående ansvarsförbindelse	1 675,6	1 702,3	1 675,6	1 702,3
Förändring diskonteringsränta	-	-	-	-
Utbetalningar	-74,3	-73,7	-74,3	-73,7
Övrigt (inkl. ränte- och basbeloppsuppräknings)	44,7	52,2	44,7	52,2
Löneskatt	-7,2	-5,2	-7,2	-5,2
	1 638,8	1 675,6	1 638,8	1 675,6

Not 27

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Leasingåtagande				
Finansiella leasingavtal som överstiger 3 år, Fordon				
Nuvärdesberäknade minimileaseavgifter				
Framtida leasingavgifter som förfaller inom ett år	2,4	1,4	29,5	28,4
Framtida leasingavgifter som förfaller mellan ett och fem år	4,4	3,4	282,2	307,9
Framtida leasingavgifter som förfaller senare än fem år	-	-	-	-
	6,7	4,8	311,7	336,4

Ej uppsägningsbara operationella avtal som överstiger 3 år

Framtida leasingavgifter som förfaller inom ett år	9,2	8,5	2,7	18,6
Framtida leasingavgifter som förfaller mellan ett och fem år	6,4	7,4	6,4	12,5
Framtida leasingavgifter som förfaller senare än fem år	-	-	-	-
	15,6	15,9	9,1	31,2

Not 28

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Övriga ansvarsförbindelser				
SRV återvinning AB - avbetalningsköp finansierade hos Nordea	-	-	15,9	9,7
Söderenergi AB – fastighetsinteckning	-	-	1,8	1,8
Södertörns Energi AB – företagsinteckning	-	-	5,0	5,0
Förvaltade fonder	0,3	0,3	0,3	0,3
Övriga ansvarsförbindelser pensioner*	4,4	1,9	4,4	1,9
	4,7	2,2	27,4	18,6

*Avser förtroendevalda som omfattas av tidigare pensionsbestämmelser. För dessa har kommunen ett pensionsansvar för de som fullgör uppdrag i kommunen på heltid eller en betydande del av heltid. För att uppnå full pension krävs i normalfallet 12 års tjänstgöring. Två verksamma omfattas av rätten till visstidspension. Om dessa personers uppdrag upphör har kommunen skyldighet att betala ut visstidspension.

Not 29

	Kommunen		Sammanställda	
	2019-12	2018-12	2019-12	2018-12
Kassa och bank				
Kassa och bank *	0,0	0,0	220,7	211,9
	0,0	0,0	220,7	211,9

* Kommunens kassa och bank är negativ åren 2019-2018 och har omklassificerats till kortfristig skuld, se not 24.

Not 30

Kostnader för räkenskapsrevision kommun

Revisionens uppdrag är att granska all verksamhet. För att ge en total bild av revisionens samlade förutsättningar vad gäller tilldelade medel kan därför även upplysning lämnas om revisionens totala kostnad.

Kostnad årsarvode för redovisnings- och bokslutsrevision (KPMG): 240 tkr

Kostnad för sakkunnigt biträde avseende räkenskapsrevisionen uppgår till: 32,5 tkr

Kostnad för förtroendevalda revisorer (del av sammanträdesarvoden vid behandling av delårsrapport och årsredovisning) uppgår till: 67 tkr

Summa kostnader för räkenskapsrevision: 339,5 tkr

Summa totala kostnader för revision: 3 012 tkr

Not Övriga upplysningar

Särredovisning

Enligt 9 kap. 5 § LKBR ska en upplysning lämnas om vilka särredovisningar som upprättats under räkenskapsåret till följd av bestämmelser i lag eller annan författning. Huddinge kommun särredovisar följande bolag och kommunalförbund som ingår i de sammanställda räkenskaperna:

- Hüge Bostäder AB - <https://www.huge.se/om-oss/om-huge/årsredovisningar/>
- Huddinge Samhällsfastigheter AB - <https://www.husf.se/om-oss/det-haer-aer-huddinge-samhaellsfastigheter/huddinge-samhaellsfastigheter-i-siffror/>
- Södertörns Energi AB - <http://sodertornsenergi.se/>
- SRV återvinning AB - <https://www.srvatervinning.se/Nyheter-Press/Arsredovisningar/>
- Söderenergi AB - <https://www.soderenergi.se/search/årsredovisning>
- Södertörns brandförsvarsförbund - <https://www.sbff.se/om-oss/var-verksamhet/ekonomi/>

Särredovisningen (årsredovisningar) finns tillgänglig på respektive bolags och kommunalförbunds hemsida.

Driftsredovisning kommun

Driftredovisning, mnkr	utfall in- täkter	utfall kostnader	utfall netto	budget netto	avvi- kelse
Kommunstyrelse	79,9	-577,8	-497,9	-511,3	13,4
Förskolenämnd	156,1	-1 012,9	-856,8	-887,1	30,3
Grundskolenämnd	282,4	-2 030,1	-1 747,7	-1 779,6	31,8
Gymnasie- och arbetsmarknads- nämnd	371,5	-1 115,1	-743,6	-741,9	-1,7
Socialnämnd	77,1	-466,3	-389,2	-405,8	16,6
Vård- och omsorgsnämnd	212,2	-1 446,6	-1 234,4	-1 253,7	19,3
Kultur- och fritidsnämnd	37,1	-281,2	-244,2	-244,2	0,0
Bygglovs- och tillsynsnämnd	55,5	-110,7	-55,3	-58,0	2,7
Klimat- och stadsmiljönämnd	30,2	-187,8	-157,6	-141,5	-16,1
Revision	0,0	-3,0	-3,0	-3,5	0,5
Summa nämnder	1 302,0	-7 231,7	-5 929,7	-6 026,5	96,8
Exploateringsverksamhet	55,3	-30,9	24,4	90,0	-65,6
Avskrivningar	0,0	-140,8	-140,8	-169,1	28,4
Reserverade medel	0,0	0,0	0,0	-20,3	20,3
Finansförvaltning, centrala poster	0,0	42,5	42,5	89,6	-47,1
Nämndernas finansiella kostnader	0,0	0,5	0,5	0,2	0,3
S:a verksamhetens nettokostna- der	1 357,3	-7 360,3	-6 003,1	-6 036,1	33,1
Skatteintäkter	5 159,1	0,0	5 159,1	5 156,8	2,3
Generella statsbidrag / utjämning	1 151,0	-143,7	1 007,3	1 001,5	5,8
Finansiella intäkter	146,9	0,0	146,9	158,6	-11,7
Finansiella kostnader	0,0	-117,3	-117,3	-120,1	2,8
Årets resultat	7 814,2	-7 621,3	193,0	160,7	32,2
Årets resultat ekonomiskt mål kommunen			168,6	70,7	97,9

Investeringsredovisning

Kommun

Investeringsredovisning per nämnd

Mnkr	Inkomster	Utgifter	Netto	Budget	Avvikelse
Kommunstyrelse	35,8	-280,2	-244,4	-439,3	194,9
Förskolenämnd	2,5	-7,2	-4,7	-6,8	2,1
Grundskolenämnd	0,0	-22,5	-22,5	-23,4	0,9
Gymnasie- och arbetsmark- nadsnämnd	0,0	-15,4	-15,4	-22,7	7,3
Socialnämnd	0,0	-1,2	-1,2	-1,5	0,3
Vård- och omsorgsnämnd	0,0	-4,5	-4,5	-11,6	7,1
Kultur- och fritidsnämnd	2,9	-10,1	-7,2	-13,8	6,6
Bygglovs- och tillsynsnämnd	0,0	-15,4	-15,4	-20,6	5,2
Klimat- och stadsmiljönämnd	0,5	-121,4	-120,9	-178,3	57,4
Finansförvaltning	0,0	-3,3	-3,3	-30,0	26,7
Summa	41,6	-481,0	-439,4	-747,8	308,5

Investeringsredovisning per verksamhet, större projekt särredovisade. Faktiska utfall (mnkr)

Investeringsredovisning, kommunen	Utgifter sedan projektstart			Varav årets investeringar		
Färdigställda projekt	Beslutad totalutgift	Ack. utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelsen, infrastruktur	138,6	214,8	-76,2	0,6	0,0	0,6
- Varav: Sjöängen etapp 2	4,5	19,9	-15,4	1,0	0,1	0,9
- Varav: Talldalsvägen	5,0	29,0	-24,0	-3,0	-2,8	-0,2
- Varav: Backen översikt	4,9	23,2	-18,3	2,0	1,9	0,1
Lekplatsupprustning Vårbyparken	12,0	6,4	5,6	0,0	0,0	0,0
Lekplatsupprustning, Rådsparken	3,3	4,0	-0,7	0,0	0,0	0,0
Lekplatsupprustning, Solgård	10,0	5,7	4,3	0,1	0,1	0,0
Kommunstyrelsen övrigt	48,1	15,0	33,1	48,1	15,0	33,1
- Varav: IT-utrustning	18,1	11,7	6,4	18,1	11,7	6,4
- Varav: Bostadsrätter	30,0	3,3	26,7	30,0	3,3	26,7
Övriga nämnder	278,6	191,8	86,8	278,6	191,8	86,8
- Varav: Beläggningsarbeten	60,0	56,3	3,7	60,0	56,3	3,7
- Varav: Widerströmska gymnasiet	15,0	11,5	3,5	15,0	11,5	3,5
- Varav: Annersta konstgräsplan	2,9	3,0	-0,1	2,9	3,0	-0,1
Summa färdigställda projekt	465,3	421,6	43,7	327,3	206,8	120,5
Pågående projekt*	Beslutad totalutgift	Ack. Utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvikelse
Kommunstyrelsen, infrastruktur	1 014,5	910,6	103,9	256,6	196,7	59,9
- Varav: Grantorp 5:3	50,0	25,5	24,5	13,0	18,3	-5,3
- Varav: Högmora 2	42,0	65,0	-23,0	-1,0	-1,5	0,5
- Varav: Embryot 1	23,9	20,0	3,9	20,2	19,7	0,5
- Varav: Vidja 2	87,2	11,3	75,9	7,0	5,0	2,0
Kommunstyrelsen övrigt	45,5	37,8	7,7	25,9	17,8	8,1
- Varav: Fibernät	45,5	37,8	7,7	25,9	17,8	8,1
Summa pågående projekt	1 060,0	948,4	111,6	282,5	214,5	68,0
Summa investeringsprojekt	1 525,3	1 370,0	155,3	609,8	421,3	188,5

*Projekt där genomförandebeslut finns dvs inga projekt i programskede eller förstudieskede.

Investeringsredovisning per verksamhet, större projekt särredovisade. Faktiska och beräknade utfall (mnkr)

Investeringsredovisning, kommunen	Utgifter sedan projektstart			Varav årets investeringar		
Färdigställda projekt	Beslutad total- utgift	Ack. utfall	Avvikelse	Budget	Utfall	Avvi- kelse
Infrastruktur	138,6	214,8	-76,2	0,6	0,0	0,6
- Varav: Sjöängen etapp 2	4,5	19,9	-15,4	1,0	0,1	0,9
- Varav: Talldalsvägen	5,0	29,0	-24,0	-3,0	-2,8	-0,2
- Varav: Backen översikt	4,9	23,2	-18,3	2,0	1,9	0,1
Lekplatsupprustning Vårbyparken	12,0	6,4	5,6	0,0	0,0	0,0
Lekplatsupprustning, Rådsparken	3,3	4,0	-0,7	0,0	0,0	0,0
Lekplatsupprustning, Solgård	10,0	5,7	4,3	0,1	0,1	0,0
Kommunstyrelsen övrigt	48,1	15,0	33,1	48,1	15,0	33,1
- Varav: IT-utrustning	18,1	11,7	6,4	18,1	11,7	6,4
- Varav: Bostadsrätter	30,0	3,3	26,7	30,0	3,3	26,7
Övriga nämnder	278,6	191,8	86,8	278,6	191,8	86,8
- Varav: Beläggningsarbeten	60,0	56,3	3,7	60,0	56,3	3,7
- Varav: Inventarier Widerströmska gymn.	15,0	11,5	3,5	15,0	11,5	3,5
- Varav: Annersta konstgräsplan	2,9	3,0	-0,1	2,9	3,0	-0,1
Summa färdigställda projekt	465,3	421,6	43,7	327,3	206,8	120,5
Pågående projekt*	Beslutad total- utgift	Beräknad to- talutgift	Prognos Av- vikelse	Budget	Utfall	Avvi- kelse
Kommunstyrelsen, infrastruktur	1 014,5	1 016,0	-1,5	256,6	196,7	59,9
- Varav: Grantorp 5:3	50,0	25,5	24,5	13,0	18,3	-5,3
- Varav: Högmora 2	42,0	65,0	-23,0	-1,0	-1,5	0,5
- Varav: Embryot 1	23,9	20,0	3,9	20,2	19,7	0,5
- Varav: Vidja 2	87,2	11,3	75,9	7,0	5,0	2,0
Kommunstyrelsen övrigt	45,5	37,8	7,7	25,9	17,8	8,1
- Varav: Fibernät	45,5	37,8	7,7	25,9	17,8	8,1
Summa pågående projekt	1 060,0	1 053,8	6,2	282,5	214,5	68,0
Summa investeringsprojekt	1 525,3	1 475,4	49,9	609,8	421,3	188,5

*Projekt där genomförandebeslut finns dvs inga projekt i programskede eller förstudieskede.

Projekt i kommunala bolag

Färdigställda projekt över 50 mnkr	Ackumulerat utfall, totalt	Beslutad utgift, totalt	Avvikelse
Huddinge Samhällsfastigheter AB			
Glömsstahallen nybyggnad	65,2	76,3	11,1
Huge Bostäder AB			
Stambyte + fasadrenovering Trappan 5,6,7	124,8	141,2	16,4

Pågående projekt* över 50 mnkr	Ackumulerat utfall, totalt	Beslutad utgift, totalt	Beräknad utgift, totalt	Avvikelse totalt
Huddinge Samhällsfastigheter AB				
Glömstaskolan F-3	103,1	139,0	134,4	4,7
Långsjöskolan, grundskola, förskola, idrottshall	23,8	177,5	170,2	7,3
Bildhuggaren- äldreboende och förskola	149,7	312,8	303,6	9,1
Alkoven 2 förskola	4,8	73,2	71,2	2,0
Tomtbergaskolan ombyggnad	106,4	366,1	371,4	-5,3
Sjötorpsskolan verksamhetsanpassning	9,1	90,7	79,8	11,0
BONY Kästa	54,2	61,3	60,7	0,6
Huge Bostäder AB				
Bostäder Trångsund C- Prinsen 3	126,3	141,2	135,6	5,7
Bostäder, studentbostäder Studenten 1	46,3	468,0	468,0	0,0
Förskola Grantorp Studenten 1	3,0	60,0	60,0	0,0
Söderenergi AB**				
Uppgradering panna Igelstaverket	191,9	215,0	215,0	0,0

*Projekt där genomförandebeslut finns d.v.s. inga projekt i programskede eller förstudieskede.

** Avser hela investeringen. Kommunens ägarandel av Söderenergi AB är 29%.

Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med Lag (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning, RKR, vilket innebär att:

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras kommunen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt

Fordringar har upptagits till de belopp varmed de beräknas inflyta

Tillgångar och skulder har upptagits till anskaffningsvärde där inget annat anges. Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed. Värdering av kortfristiga placeringar har gjorts post för post till det lägsta av verkligt värde och anskaffningsvärdet

Sammanställda räkenskaper

Kommunens årsredovisning innehåller sammanställda räkenskaper där kommunal verksamhet som bedrivs i bolagsform eller av kommunalförbund ingår. I Huddinges kommunkoncern ingår bolag där kommunen har minst 20 procent inflytande. Därutöver ingår även ett kommunalförbund motsvarande 18,97 procent.

Bolagen som ingår i kommunkoncernen tillämpar BFN K3 och vid avvikelse i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är kommunens redovisningsprinciper vägledande för de sammanställda räkenskaperna.

Kommunkoncernens medlemmar och ägarandelar framgår av figur under avsnitt ”Den kommunala koncernen” i förvaltningsberättelsen.

Huddinge kommun har påbörjat ett digitaliseringsarbete för upprättande av kommunens sammanställda räkenskaper. I årsbokslutet för 2019 har bland annat mellanhavanden hanterats digitalt. Utvecklingsarbetet fortlöper under 2020.

Jämförelsestörande poster

Jämförelsestörande poster särredovisas i egen not när dessa förekommer i resultaträkningen. Som jämförelsestörande betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter som redovisas per 2019-12-31 baseras på SKL:s decemberprognos, i enlighet med rekommendation RKR R2 och SKL cirkulär 19:59. Efter bokslutets upprättande har SKL publicerat en ny prognos i februari 2020 (SKR cirkulär 2020:8) som pekar på ett utfall som avviker med -5,7 mnkr.

Gatukostnadsersättningar och investeringsbidrag

Kommunen redovisar gatukostnadsersättningar och investeringsbidrag som en förutbetalad intäkt, långfristig skuld, och periodiseras över anläggningarnas nyttjandeperiod.

Kostnader

Löner

Timanställdas löner har redovisats enligt kontantprincipen.

Avskrivningar

Avskrivning på immateriella och materiella anläggningstillgångar görs med linjär avskrivning baserat på tillgångens anskaffningsvärde exklusive eventuellt restvärde. Avskrivningen beräknas på tillgångens förväntade nyttjandeperiod. Avskrivning påbörjas månaden efter det att tillgången tagits i bruk. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar.

Avskrivningstider

Avskrivningstider varierar från 3-80 år i kommunen och i bolagen från 3-100 år, beroende på vad investeringen avser.

Kommunen tillämpar komponentavskrivningar på investeringar som har betydande komponenter med en väsentlig skillnad i nyttjandeperioder.

Omprövning av nyttjandeperioden görs om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt.

Gränsdragning mellan kostnad och investering

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. För materiella anläggningstillgångar är beloppsgränsen för mindre värde satt till ett prisbasbelopp (46 500 kr år 2019). För immateriella anläggningstillgångar är beloppsgränsen satt till tio prisbasbelopp (465 000 kr år 2019).

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar - anskaffningsvärde

Materiella anläggningstillgångar tas upp i balansräkningen till anskaffningsvärdet med tillägg för värdehöjande investeringar och med avdrag för avskrivningar och eventuella nedskrivningar. Kommunen tillämpar huvudmetoden, vilket innebär att lånekostnader inte ingår i investeringens anskaffningsvärde.

Investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar tas upp som en förutbetalad intäkt, långfristig skuld, och periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod.

Finansiell leasing

Finansiella leasingavtal med en löptid med minst tre år redovisas som anläggningstillgång i balansräkningen.

Långfristiga fordringar

Den del av en långfristig fordran som förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen redovisas som en kortfristig del av långfristig fordran i bokslutet.

Finansiella tillgångar och skulder

En finansiell tillgång eller finansiell skuld redovisas i balansräkningen när kommunen blir part i det finansiella instrumentets avtalsmässiga villkor. Detta innebär att köp och försäljning av finansiella tillgångar redovisas per affärsdagen. En finansiell tillgång tas bort från balansräkningen när den avtalsenliga rätten till kassaflödet från tillgången har upphört eller reglerats. Detsamma gäller när de risker och fördelar som är förknippade med innehavet i allt väsentligt överförs till annan part. En finansiell skuld tas bort från balansräkningen när förpliktelsen fullgjorts, annullerats eller på annat sätt upphört.

Värdering av finansiella tillgångar som innehas för att generera avkastning eller värdestegring

Finansiella tillgångar som kommunen innehar för att generera avkastning eller värdestegring värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde. Eventuella transaktionsutgifter som är direkt hänförliga till förvärv av sådana tillgångar kostnadsförs då de uppkommer.

Finansiella skulder

Finansiella skulder värderas vid första redovisningstillfället till anskaffningsvärde.

Den del av ett långfristigt lån som förfaller till betalning inom tolv månader från balansdagen redovisas som en kortfristig skuld i bokslutet. Den del av lånet som förfaller efter tolv månader från balansdagen redovisas som en långfristig skuld.

Vid säkring av ränterisker redovisas i de fall den säkrade posten är en skuld både erhållen och betald ränta som en del av räntekostnaderna i resultaträkningen.

Exploateringsredovisning

Exploateringsprojekten delas upp i två delar, försäljning av exploateringsfastigheter och investeringar i samband med exploateringar. Vid försäljning av exploateringsfastigheter bokförs kostnader som upparbetade kostnader för såld fastighet. Exploateringsresultatet, det vill säga försäljningsintäkter minus kostnader för såld fastighet bokförs i driftresultatet. Investeringar i samband med exploateringar som kommer att ägas av kommunen efter färdigställande redovisas som anläggningstillgångar i kommunens balansräkning.

Pensioner

Förpliktelser för pensionsåtaganden för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS och redovisas enligt den så kallade blandmodellen i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning. Pensionsåtaganden för anställda i de företag som ingår i den kommunala koncernen redovisas enligt K3. Visstidsförordnanden som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. Avtal som inte lösts ut redovisas som ansvarsförbindelse.

Redovisning av Kassaflöden

Kassaflödesanalys för kommunen och koncernen är upprättad i enlighet med rekommendation R13 från år 2019 från Rådet för kommunal redovisning. Koncernens kassaflödesanalys är redovisad enligt konsolideringsmetoden och utgår ifrån bolagens redovisade kassaflödesanalyser med justering för bland annat skatter i årets resultat.

Från år 2019 ingår även Södertörns brandförsvarsförbund i Huddinge kommuns sammanställda räkenskaper. Likvida medel vid årets början har justerats med hänsyn till detta.

Avsättningar

Avsättningar för deponi i koncernbolaget SRV

SRV har tre deponier varav deponi 1 och 2 är sluttäckta medan deponi 3 är i aktivt bruk. Avsättning för att hantera framtida kostnader för avslutade deponier består dels av kostnader för efterbehandling dels för sluttäckningskostnad som uppstår i samband med att en deponi avslutas.

Revisionsberättelse

Revisorerna i Huddinge kommun

2020-04-03

Till

Fullmäktige i Huddinge kommun

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedningar och genom utsedda lekmannarevisorer/revisorer den verksamhet som bedrivits i kommunens företag. Granskningen har utförts av sakkunniga som biträder revisorerna.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har haft den omfattning och inriktning samt givit det resultat som redovisas i bilagan ”Revisorernas redogörelse”.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Huddinge kommun har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens, nämndernas och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse, nämnder och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2019.

Vi åberopar bifogade redogörelse och av revisorerna genomförda rapporter.

Lars Blomkvist och Marianna Broman har p.g.a. jäv inte deltagit i Förstudie: Granskning av kommunens arbete med ensamkommande unga.

Huddinge kommun 2020-04-03

Underskrifter (Digitala signaturer)

Eva- Li Prades Eriksson

Ulrika Wennberg

Lars Blomkvist

Marianne Broman

Bilagor: Till revisionsberättelsen hör nedan bilaga. KLs krav att till revisionsberättelsen bilägga de sakkunnigas rapporter har fullgjorts genom att rapporter delgivits kommunfullmäktige vartefter de färdigställts under året.

Revisorernas redogörelse

Källförteckning - mått

Bra att leva och bo

Delmål	Mått	Källa
Ökat bostadsbyggande	Antal färdigställda bostäder	SCB
	Antal bostäder som fått byggstart	NBF, ByggR
Förbättrad infrastruktur	Andel invånare som har max 500 m gångavstånd till kollektivtrafik-hållplats med en turtäthet på 20 minuter eller bättre i rusningstid	NBF:s mätning
	Andel invånare som är nöjda med kommunens kommunikationer	SCB:s medborgarundersökning
	Sammanhängande cykelstråk som följer cykloplanens utformning	Huddinge kommun (dokumentation av vägnät)
	Andel med tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s	Post- och telestyrelsen
Utbyggd samhällsservice i takt med bostadsbyggandet	Andelen som fått sitt förstahandsval	Verksamhetsstatistik BUF/GAF
Fler är nöjda med natur-, kultur- och fritidsutbudet	Andel invånare som ofta promenerar på leder i skogen eller motionerar på elljusspår	Naturvårdsenkäten
	Invånarnas bedömning av kulturutbudet	SCB:s medborgarundersökning
	Invånarnas bedömning av idrott- och motionsutbudet	SCB:s medborgarundersökning
	Antal besök på biblioteken	Verksamhetsstatistik KUF
Ökad trivsel och trygghet i Huddinges områden	Andel vuxna som trivs mycket bra i sitt bostadsområde	Befolkningsundersökningen
	Andel vuxna som upplever sitt område som tryggt kvällstid	Befolkningsundersökningen
	Andel elever i åk 9 som trivs mycket bra i sitt bostadsområde	Befolkningsundersökning unga
	Andel elever i åk 9 som upplever sitt bostadsområde som tryggt på kvällstid	Befolkningsundersökning unga
Ökad delaktighet	Andel invånare som kan tänka sig att arbeta politiskt i Huddinge kommun	SCB:s medborgarundersökning
	Invånarnas förtroende för kommunen	SCB:s medborgarundersökning
	Invånarnas möjlighet till påverkan	SCB:s medborgarundersökning
Ökad jämlikhet	Andel invånare som under de senaste 12 månaderna har känt sig utsatta för diskriminering, trakasserier eller mobbning	Befolkningsundersökningen
	Antal anslutna barn och ungdomar 7-20 år i bidragsberättigade idrottsföreningar	Verksamhetsstatistik KUF
	Antal genomförda aktiviteter för barn och ungdomar 7-20 år i bidragsberättigade idrottsföreningar	Verksamhetsstatistik KUF
Ökad nöjdhet med bemötandet vid kontakt med kommunen	Medelbetyg (1-10) för bemötande kontakt med kommunen	SCB:s medborgarundersökning
	Medelbetyg (1-10) på frågan: Hur lätt det är att komma i kontakt med tjänstemän eller annan personal i kommunen	SCB:s medborgarundersökning
	Medelbetyg (1-10) på frågan: hur nöjd är du med möjligheten att komma i kontakt med kommunens politiker	SCB:s medborgarundersökning
	Tillgänglighet e-postmätning – andel där kommunen svarar inom två dygn	JSM Telefront
	Bemötande telefon – andel som upplever ett gott bemötande vid kontakt med kommunen	JSM Telefront
Ökad valfrihet	Andelen hos annan utförare	Egen statistik
	Andel fristående etableringar	Egen statistik
Successivt minskat skatteuttag	Kommunal skattesats	SCB

Utbildning med hög kvalitet

Delmål	Mått	Källa
Förbättrade kunskapsresultat	Nationella prov åk 3 – Elever i åk som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven i SV, Sv2 och MA, elever boende i Huddinge och studeranden i länet, genomsnittlig andel	KKiK (Kolada)
	Elever i åk 6 med lägst betyget E i alla ämnen (som eleven läser), elever boende i Huddinge och studerande i länet	KKiK (Kolada)
	Meritvärde åk 9, 17 ämne kommunala skolor	Skolverket - SIRIS
	Genomsnittlig betygspoäng bland elever med gymnasieexamen	Skolverket – SIRIS
Fler behöriga till gymnasium	Elever i åk 9 som är behöriga till ett yrkesprogram, kommunala skolor	Skolverket – SIRIS
	Elever i åk 9 som är behöriga till naturvetar- och teknikprogrammet, kommunala skolor	Skolverket – SIRIS
Fler behöriga till högskola	Andel elever (%) med grundläggande högskolebehörighet, som andel av elever med avgångsbetyg	Skolverket – SIRIS
	Andel elever med gymnasieexamen av elever med avgångsbetyg, åk 3 nationella program	Skolverket – SIRIS
	Andel elever med gymnasieexamen inom tre år	Skolverket – SIRIS

Fler nöjda med förskola och skola	Föräldrar nöjda med sitt barns förskola (kommunal verksamhet)	BUF:s egen undersökning
	Andel elever nöjda med grundskolan, tidigaredel (åk 3-6 kommunal verksamhet)	BUF:s egen undersökning
	Andel elever nöjda med grundskolan, senaredel (åk 7-9 kommunal verksamhet)	BUF:s egen undersökning
	Andel elever i årskurs 2 som kan rekommendera sin gymnasieskola till andra elever	Skolverket - SIRIS
	Andel bokförda, oavsett utbildningsanordnare, inom vuxenutbildningen som kan rekommendera sin skola till andra	Storstockholms läns gemensamma enkundersökning
	Andelen elever i åk 3-6 som uppger att de har en förtroendefull relation med minst en vuxen i skolan	BUF – elevenkät
	Andelen elever i åk 7-9 som uppger att de har en förtroendefull relation med minst en vuxen i skolan	BUF - elevenkät

Fler i jobb

Delmål	Mått	Källa
Fler arbetstillfällen	Antalet arbetstillfällen i kommunen	SCB, arbetsmarknadsstatistik, mäts utifrån förvärvsarbetande dagbefolkning i kommunen
Fler och växande företag	Nystartade företag per 1000 invånare	Nyföretagarbarometern
	Placering i Svensk Näringslivs mätning	Svenskt Näringsliv
	Företagarnas betyg på kommunens service, NKI	SBA serviceundersökning
Fler i egen försörjning	Förvärvsfrekvens invånare 20-64 år	SCB
	Öppen arbetslöshet	SCB
	Öppen arbetslöshet unga, ålder 18-24	SCB
	Invånare som någon gång under året erhållit ekonomiskt bistånd, andel av befolkningen	Socialstyrelsen, Kolada nr N31807
	Andel barn i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd	Socialstyrelsen, Kolada nr U31809
	Bidragstidens längd, kortvariga ärenden	Huddinge kommun (Analysen, Procapita)

God omsorg för individen

Delmål	Mått	Källa
Fler upplever god hälsa	Andel vuxna som skattar sin hälsa som bra	Befolkningsundersökningen
	Andel elever i åk 9 som skattar sin psykiska hälsa som bra	Befolkningsundersökningen för unga
	Andel ungdomar i åk 9 som avstår från alkohol	Befolkningsundersökningen för unga
	Andel ungdomar i åk 9 som avstår från narkotika	Befolkningsundersökningen för unga
Fler upplever god vård och omsorg	Andel brukare nöjda med äldreboendet (alla äldreboenden där det bor en person med biståndsbeslut från Huddinge kommun)	Socialstyrelsen, Kolada U23471
	Andel brukare nöjda med hemtjänsten (alla hemtjänstutförare godkända av Huddinge kommun)	Socialstyrelsen, Kolada U21468

Ekosystem i balans

Delmål	Mått	Källa
Minska klimatpåverkan och luftföroreningar	Utsläpp av växthusgaser per invånare	SMED (SvenskaMiljöEmissionsData)
	Energianvändningen, inkl. verksamhetsel, i kommunala lokaler	Huddinge Samhällsfastigheter AB
	Andel fordon med förnyelsebart bränsle i kommunens fordonsflotta	Egen statistik
	Koldioxid från kommunens varutransporter	Huddinge kommun
God vattenstatus i sjöar och vattendrag	Fosforhalt i sjöarna (µg/l)	Huddinge kommun/Stockholm vatten
Bibehållen biologisk mångfald och bevarad grönstruktur	Andel skyddad natur	Huddinge kommun
	Andel invånare som har max 800 meter till större grönyta	Huddinge kommun
	Andel invånare som har max 300 meter till mindre grönyta	Huddinge kommun
Miljöanpassad samhällsplanering	Resor i kollektivtrafiken	Trafikförvaltningen, Region Stockholm
	Andelen cykeltrafikanter i förhållande till folkmängd	Huddinge kommun
Ökad andel miljöanpassade inköp	Mängd hushållsavfall	SRV Återvinning AB
	Andel ekologiska livsmedel i kommunala verksamheterna	Leverantörsstatistik

Systematisk kvalitetsutveckling

Delmål	Mått	Källa
God användning av digitaliseringsmöjligheter	Ökad användning av e-tjänster	Egen mätning

Attraktiv arbetsgivare

Delmål	Mått	Källa
Aktivt medarbetarskap	Medarbetarprofil (medarbetarskap, delaktighet, sociala klimat och lärande i arbetet)	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) Motivation	Medarbetarundersökningen
Aktivt ledarskap	Ledarskapsprofil (ledarskap, effektivitet, återkoppling och målkvalitet)	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) Ledarskap	Medarbetarundersökningen
Goda förutsättningar	Prestationsnivå	Medarbetarundersökningen
	Hållbart medarbetarengagemang (HME) Totalt	Medarbetarundersökningen
	Sjukfrånvaron (total)	LIS
	Korttidssjukfrånvaron (1-14 dagar)	LIS
	Långtidssjukfrånvaron (över 180 dagar)	LIS

Sund ekonomi

Delmål	Mått	Källa
Budgethållning	Nämndernas resultat	LIS/Agresso
Långsiktig balans	Finansiellt årligt mål	LIS/Agresso
	Konsolidering	LIS/Agresso
	Investeringsutrymme	LIS/Agresso